

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizenötödik évfolyam
2004. április

4

Tartalom

Tanulmány

- Boross Géza: Szószéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen. (XV. részlet)
A homoszexualitás (narkománia) mint homiletikai probléma 139

Vasárnapi prédikációk

- Kováts László: A Bárány. Jelenések 5,6a..... 141
Visky János: Krisztussal megfeszítettetni. Galata 2,20..... 144

Prédikációk konfirmációra

- Henk van de Graaf: Összetartozás – minden szenttel együtt. Efézus 3,14–21..... 147
Visky János: Isten eljegyzési szándéka. Hóseás 2,18–19..... 151

Nagyheti prédikáció

- Lőrincz István: A jobbkez felől lévő gonosztevő. Lukács 23,39–43 154

Nagypénteki prédikációk

- Farkas László: A nép megáll a nézni! Lukács 23,35–37 161
Varga László: Elvégeztetett. János 19,30..... 163

Húsvéti prédikációk

- Adorjáni Zoltán: Láttuk az Urat! János 20,24–25 165
Czövek Olivér: Parancs és kijelentés. Márk 16,15–16..... 168
Lészai Lehel: Jézus jelenlétének ajándékai. János 20,19–23 170
Oláh Mihály: Krisztus feltámadt – mi is feltámadunk. 1Korinthus 15,19–26..... 173
Sógor Gyula: A feltámadás élő reménysége. 1Péter 1,3..... 176

A Genezáret partján

- Hafenscher Károly: Szombat esti imádság lelkészeknek..... 180

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliórára:

- Móra László Tibor: Én vagyok az igazi szőlőtő. János 15,1–6 181

Rádióprédikáció:

- Wilhelm Busch: A húsvéti harag. Márk 16,14..... 182

Keresztelési igehirdetés:

- Bódis Ferenc: Isten áldása a gyermek. 1Sámuel 1,27–28..... 183

Esketési igehirdetés:

- Székely Levente: Isten szeretetének arányai. Efézus 3,14–21 184

Temetési igehirdetés:

- Sípos István: Mindenre van erőm, mert velünk az Isten. Róma 8,31; Filippi 4,13 186

Színadarab:

- Kaj Munk: A bíró urak..... 190

A címlapon a Kolozsvár-tóközi Református Egyházközség keresztelő tányérja.
Készítette Fuhrmann Károly 1985-ben.

A hátlapon: Gyökössy Endre: IX. zsoltár

Tanulmány

Boross Géza

Szószerki küzdelem a társadalmi devianciák ellen *

(XV. részlet)

11. A homoszexualitás (narkománia) mint homiletikai probléma

11.1. A homiletikai szituáció

A homoszexualitás jelensége, önlegitimációs és emancipációs agresszivitása Krisztus egyháza számára napjaink egyik kikerülhetetlen kihívása. A homofília reprezentánsai, interpretátorai és védőügyvédei azt követelik a társadalomtól, a történelmi egyházaktól, a kisebb-nagyobb kegyességi csoportosulásoktól, a hivatalos szervektől, ismerjük el, ismerjük el a homoszexualitást az emberi szexuális élet egyik lehetséges, jogos, mert természetes változatának. A homoszexualitás szerintük nem betegség, nem „ferde” hajlam, egyáltalán nem erkölcsi defekt, valamiféle deviáns jelenség a társadalomban.

A mai orvostudomány, mondják, a pszichoanalízis, pszichoterápia és általában az antropológia sokkal többet tud az emberről, mint a Mózes könyvének írói vagy akár a nagyműveltségű Pál apostol is. A homoszexualitás propagátorai szerint a homoszexualitás ugyanolyan genetikai adottság (programozás), mint a heteroszexualitás. Ebből következően – hangzik az érvelés – a homoszexuális hajlam, sőt életvitel miatt senkit a társadalomból és az egyházból (gyülekezetből) kizárni nem lehet. Az ilyen tagját a társadalomnak nem szabad megbélyegezni, mint cégéres bűnöst és nem szabad gettóba kényszeríteni. Sokkal inkább: ugyanolyan teljes értékű embernek, keresztyén-keresztyén embernek is (!) kell tekinteni, mint a társadalom és egyház heteroszexuális tagjait. A homoszexuális ember éppen ezért igényt tarthat mindazokra a jogokra, melyek a heteroszexuális embert megilletik. Igényt tarthat templomi házasságkötési liturgiára és polgári házasságkötésre. Ha lelkészi oklevéllel rendelkező férfi vagy nő, igényt tarthat szabályos ordinációra (felszentelésre). A homoszexualitásnak ez az egyre nyíltabbá, világosabbá váló agresszivitása a konzervatív társadalmi és egyházi többség részéről a legmerevebb elutasításban részesül. A problémával foglalkozó külföldi szakirodalom ma már áttekinthetetlen. A problémával foglalkozó viták tükrében két vonal látszik kibontakozni. Az egyik a liberális vonal, mely akceptálja a homoszexualitást, sőt a homoszexualizmus agresszivitását. A másik a bibliai vonal, mely Isten ígéje alapján elutasítja a homoszexualizmust.

Mivel a téma dörömböl az ajtóinkon, mivel korunk pestise, az AIDS egyre megrázóbban figyelmeztet a homoszexualizmus tragikus gyümölcseire, s mivel újabban a homoszexualizmus legundorítóbb változatáról, a pedofiliáról, pedofil bandák leleplezéséről (külföldön, belföldön) kell hallanunk rádióban, televízióban, ezért a szószerki nem maradhat néma. Nem folytathatunk struccpolitikát. Szembe kell néznünk a kérdéssel, mit és hogyan prédikáljunk a homoszexualitásról? Ha hallgatunk ebben a kérdésben, joggal érhet a manapság sokszor hallott vád, elpredikálunk a fejek felett. Elvont teológiai problémákat boncolgatunk a szószerkén, holott a konkrét antropológiai kérdésekre kellene válaszolni.

A homiletikai szituáció kényszerít tehát a homoszexualitás homiletikumának átgondolására.

---

* Bp. 1999.

11.2. A kerygma

A homoszexualitás a Biblia fényében – az ember bűnének egyik konkrét megnyilvánulása. A Róm 1,24 kk fényében a homoszexualitás az ember istenképiségének, az egy férfi és egy nő totális életközösségének a megrontása, kigúnyolása, deformációja. A pszichológiai kutatások is alátámasztják Pál apostol antropológiáját, mert azt bizonyítják, hogy a homoszexualitás gyógyítható betegség. Az empirikus pszichoterápia fényében szó sincs tehát beprogramozásról, természetességről, egészséges életmegnyilvánulásról. Ellenkezőleg. Itt betegségről van szó. De gyógyítható betegségről! A betegség azonban ebben az esetben is nem csak gyógyítható, hanem gyógyítandó! A neves magyar lélekbúvár, emberismerő pszichoterapeuta Ferenczi Sándor elgondolkoztató tanulmányban mutatja be a homoszexualitás jelentőségét a tébolyodottság kórtanában. 1980 óta pedig egészségügyi közhely, hogy a HIV (Human Immundeficiency Virus) okozta betegség (AIDS = Acquired Immune Deficiency Syndrome = Szerzett immunhiányos tünetegyüttes) leggyakrabban nemi úton, elsősorban homoszexuális férfiaknál jelentkezik, mert a végbél nyálkahártyája sérülékenyebb és kevésbé ellenálló, mint a hüvely... Tehát a homoszexualitás maga gyógyítandó betegség, nemcsak az általa előidézett fertőzések. – Nekünk világosan kell látnunk, hogy a homoszexualitás ellen küzdő prédikáció ennek a terápiának a szolgálatában áll. A kérdés csak az, mi legyen ennek az igehirdetésnek a tárgya? Feleletünk: nem elég csak a homoszexualitás direkt kritikája, ostorozása, megbélyegzése. Hanem sokkal inkább fontos a keresztyén házasság bemutatása, vagy így is mondhatjuk: a bibliai gamológia feltárása, időnként, évente egyszer, két-évenként egyszer igehirdetési sorozat formájában, szöszéki tárgyalása a szexológiának és gamológiának. Meg kell mutatnunk, hogy az ember istenképiségének lényege nem az intellektuális fogékonyság (zsenialitás), nem is csak az esztétikai érzék, de mégcsak nem is valamiféle etikai perfekcionizmus, sterilitás (Ézs 65,5), hanem egy férfi és egy nő tökéletes életközössége. Isten teremtő gondolata nem a férfi önmagában és a nő önmagában, hanem férfi és nő tökéletes közössége, az emberpár! Hogyan történjék azonban ez a prédikálás? Erre nézve a szerző a maga gyülekezeti szolgálatából mutat be egy igehirdetési sorozatot.* Ez a sorozat kísérlet volt arra nézve, hogyan lehetne megszólaltatni egy budapesti munkásgyülekezetben, a huszadik század hatvanas-hetvenes éveiben a Biblia gamológiai üzenetét. Ebben a gyülekezetben is, mint a többi budapesti gyülekezetben sok problémát okozott a szexualitás modern elmélete. A gyülekezet tagjai közül többen szenvedtek súlyos házassági, családi konfliktusok szorításában. Voltak gyülekezeti tagok, akik ördögi tűznek, sátáni gerjedelemnek tituláltak mindent, ami nemiség, szex, erotika. Mások viszont természetesnek tartották az egyszerű élettársi kapcsolatot, a gyakori válást, vagy a válás nélküli, házasságon kívüli nemi kapcsolatok ápolását. Sőt, az egyneműek kapcsolatát is. Ebben a helyzetben hangzottak el ezek az igehirdetések. Szövegük jelen formájában inkább csak vázlatok az elhangzottaknak.

---

* Ezt az igehirdetési sorozatot a 2004. júliusi számunkban fogjuk közzélni.

Vasárnapi prédikációk

Kováts László

A Bárány

Alapige: Jelenések 5,6a
Bibliáolvasás: János 1,29–52

János apostol betekint a mennyekbe és csodálatos dolgot lát: félelmes és örvendetes dolgokat. Ezekkel a szavakkal van kifejezve, hogy mit tartalmaz a Jelenések könyve. A sok csodálatos dolog között legcsodálatosabb egy Bárány, akit a huszonnégy vén, a négy lelkes állat és az Isten királyi széke között lát állani. Ha egy bárányt valaki itt a világon lát, nincs benne semmi csodálatos, nagyon hétköznapi és megszokott dolog. Fenn a mennyekben azért csodálatos, mert ez nem akármilyen bárány, hanem Istennek Báránya, az Úr Jézus Krisztus. S még csodálatosabbá teszi a látást, hogy a Bárány, akit János lát, megöletett Bárány és mégis élő Bárány. „Halott valék, és ímé, élek örökkön örökké” –, mondja maga Jézus két oldallal előbb a Jelenések könyvében. Hogy ez a Bárány valóban az Úr Jézus, semmi kétségünk sem lehet felőle, már Keresztelő János Báránynak nevezte őt s ezt mondotta róla: „Ímé, az Istennek ama báránya, aki elveszi a világ bűneit.”

De még előbb, már az Ószövetségben van egy ujjmutatás az Istennek Bárányára. Izráel népe Mózes vezetésével készül az Egyiptomból való szabadulásra. Kilenc csapással már megsújtotta az Úr Egyiptomot, és a fáraó még mindig nem volt hajlandó elbocsátani Isten népét. Most jön a tizedik csapás, senki sem tudja, hogy mi lesz, de mindenki tudja, hogy nagy sújtása lesz Istennek, és ez megtöri a fáraó ellenállását s Izráel megszabadul. Csak nehogy olyan nagy legyen a csapás, hogy Izráelt is tönkretegyje. Nem kell félni, Istennek gondja van erre. „Éjfél körül kimegyek Egyiptomba és meghal Egyiptom földén minden elsőszülött. – Mindenki vegyen magának egy bárányt, ölje meg Izráel egész gyülekezete estennen és vegyen magának a vérből és azokban a házakban, ahol azt megeszik, hintsenek a két ajtóféltre és a szemöldökfára és a vér jelül lesz néktek a házakon, ahol ti lesztek, s meglátom a vért, és elmegyek mellettetek, és nem lesz rajtatok a csapás veszedelmeitekre, mikor megverem Egyiptom földét.” – Ez volt a zsidók húsvéti báránya, amely elsőszülötteiket mentette meg a haláltól. De a mi húsvéti Báránynak az, akire az egyiptomi és a zsidó húsvéti bárány rámutat, aki mindnyájunkat megszabadít az örök haláltól, a kárhozattól: Jézus Krisztus, az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit.

Mikor János apostol látja őt, a nagy áldozat, a nagy szabadítás már megtörtént, a megöletett Bárány már feltámadott és felment a mennyekbe, ahol királyoknak Királya és uraknak Ura. S János mégis mint Bárányt látja s mutatja meg nekünk. Azt jelenti ez, hogy Jézus Krisztus nemcsak azoknak volt szabadító húsvéti báránya, akik akkor éltek, mikor megöletett, hanem szabadító húsvéti Bárány nekem, neked és minden hívőnek mind a világ végezetéig. Hogy Úrnak láthassuk, szükséges, hogy előbb Báránynak lássuk, hogy örökkön-örökké élőnek láthassuk, szükséges, hogy előbb megöletettnek lássuk, hogy szabadítását láthassuk, szükséges, hogy előbb szenvedését és halálát lássuk. A böjti időszak ezeket a szükséges dolgokat mutatja meg rajta, de megmutatja azt is, hogy most a maga valóságos testével a mennyekben, az Atya jobbán van, s azt akarja, hogy őt ott imádjuk.

1. Nézzük hát Isten Bárányát a mai igében. Először is azt, hogy hol áll. Azt mondja az ige, hogy a királyi szék, a négy lelkes állat és a vének között áll. Ezt mi érthetjük úgy is, hogy Isten királyi széke és közöttünk áll. Vajon miért áll ott? Nem azért, hogy elszakítson az Atyától és ne engedjen hozzá, hanem, hogy közel vigyen hozzá. „Én vagyok az út” – mondja „senki sem mehet az Atyához, hanem ha én általem” Nem azért, hogy bevádoljon gonoszágunkért, s az Atya haragját felköltse irányunkban, hanem hogy tökéletes szentségével és jóságával bűneinket elfedezze, ezzel, de emellett még kérő szavával is engesztelést szerezzen számunkra. Tehát nem kárunkra, javunkra áll Atyja között és mi közöttünk. Ha nem állana ott, nem találónk meg az irgalmas Istent s nem volna számunkra bocsánat.

Odaállt Isten és ember közé mikor eljött e világra. Ott állott Isten és ember között, amíg testben a földön járt. Ezért tudta elmondani, hogy „az Úrnak lelke van én rajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam” Ezért tudta hívni a megfáradottakat és megerhelteket, hogy megnyugossza őket; ezért kérhette az Atyát, hogy tanítványait őrizze meg a gonosztól; ezért imádkozott még azokért is, akik keresztre verték, hogy „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekesznek” Akkor még nem volt megöletett Bárány, de üldözött és megalázott Bárány volt. Úgy volt, mint a bárány a farkas szájában, mikor még nem ölte meg, de elragadta s viszi, hogy megölje. Ez a farkas az emberi bűn volt, hatalmas, ordas farkas, erősebb, mint az ember. S milyen csodálatos, hogy a gyöngye Bárány mégis erősebb. Nem abban volt erősebb, hogy nem engedte magát megölni, engedte s lett belőle megöletett Bárány, de ez a halál megmentette az embert a farkas torkából, a bűn legyőzetett, akik Istenéi, nem tudja elragadni. A Bárány pedig, ha meg is öletett, a halál nem ártott neki, most ott áll az Isten királyi széke előtt, a vének és a lelkes állatok között, az ember és Isten között.

Ha meggondoljuk, mindez szinte magától jön, hogy a királyi szék előtt álló Báránnyal szemben nem lehetünk közömbösek. Nem úgy áll a dolog, hogy Isten királyi széke előtt áll egy bárány, mi ezt tudjuk, de nincs közünk hozzá. Van közünk, mert a mi Báránnyunk; az Isten Báránya, de az ember Báránya is. Érettünk lett megöletett Bárány, pont érettünk. Nemcsak azokért, akik akkor éltek, hanem értünk, akik 2004 böjtjén az ősi templomban nézzük őt. Pont minket akar kiragadni a farkas torkából. Ha pedig így áll a dolog, nyilvánvaló, hogy nekünk is tennünk kell valamit. Valamivel meg kell mutassuk, hogy a Bárány mellett állunk. Ő a miénk, mi pedig az övéi vagyunk.

Mit kell tennünk? A legelső a bűnbánat. Bánkódnunk kell, hogy a mi bűneinkért lett üldözött, megkínzott és megöletett Bárány. Ezért a böjti időszak bűnbánati idő. Régebben jobban kifejezésre juttatták ezt, semmiféle vigasságnak nem volt helye, még lakodalmat sem tartottak. A hívő keresztyén most is komolyan, nagyon komolyan veszi a böjti bűnbánatot. Vannak atyafiak, akik az ételekkel való böjtölésben is megmutatják. Mi ezt nem tesszük, de nekünk is böjtöt kell tartanunk szívünkben és ajkunkon ezzel a szóval: „Teljes szívből szánom azért éltet, melynek bűnös volta gyöttri lelkemet; óh, bocsásd meg vétkeimet, vigasztald meg kesergő szívemet” Hallja a Bárány, s azt mondja: érdemes volt éretted megöletett Báránynak lenni, hallja az Atya, s így szól: megbocsátok.

De a bűnbánat önmagában nem elégséges. Ha megbánod bűnödöt, de holnap ismét azt teszed, semmi hasznod belőle. Akkor már kiestél Isten irgalmából és haragja van rajtad. Hanem arra van szükség, hogy el is hagyjuk bűneinket, s a megöletett Báránynak, a mégis élő Báránynak legalább ezután ne okozunk velük fájdalmat. Tehát bűneinkből Istenhez való térésre van szükségünk, az ő ember megöklésére és az új ember meg-

elevenítésére. Ha ezen az úton az idei böjtben bár egy lépést előre haladunk, böjtünk a Báránynak gyönyörűsége, nekünk pedig hasznos. Ezért akarni kell előre haladni.

A harmadik, amit a Bárány kedvére kell tennünk, hogy bűneink miatti bánkódásunk dacára mégis örömmel és nagy szeretettel dicsőítsük, úgy, mint fenn a mennyben a négy lelkes állat és a huszonnégy vén: „Méltó vagy, hogy elvedd a könyvet és megnyisd annak pecségeit, mert megöletted és megváltottál minket. Méltó a megöletett Bárány, hogy vegyen erőt és gazdagságot és bölcsességet és hatalmasságot és tisztességet és dicsőséget és áldást.” Ez a dicsőítés hiányzik az életünkben, s nagy és bűnös fogyatékoságunk ez. Itt a templomban még dicsőítjük úgy-ahogy, de ezeken az ajtókon kívül vagy teljesen hiányzik, vagy vérszegény és szájalomra méltó a dicsőítésünk. Pedig, ha azt akarjuk, hogy a királyi székben ülőnek szóljon érdekünkben, meg kell tanulnunk és gyakorolnunk kell ezt is. S ebben a tanulásunkban nagy segítségünkre van a böjti időszak, mely a mi gyarlóságunkkal élesen szembeállítja az ő tökéletes jóságát.

2. Ha ezt a három dolgot tesszük, biztosít, hogy most is, érettségünk is ott áll a királyi szék előtt Isten igazsága és a mi bűneink között. Azt mivel, hogy az Istentől kiinduló igazság, mint bocsánat, irgalom, kegyelem érjen el bennünket. Tapasztalhattad ezt a magad életében. Valami rosszat tettél, úgy féltél Isten haragjától. Igen, mert ott a Bárány a te bűnödért való haragot is magára vette, mikor megöletted. – Nekünk arra van szükségünk, hogy lássuk meg őt ott, ahol van. Ő az Atya Isten jobbján, ez ugyanazt fejezi ki, amit a mai íge, hogy a királyi szék előtt áll. Nyíljanak meg hát hitünk szemei és lássuk őt tisztán. Nekünk arra van szükségünk, hogy halljuk szavát, amit az ígén keresztül, de onnan mond. Nekünk arra van szükségünk, hogy mi is szóljunk hozzá hívő imádságunkkal.

Aki látja, tanul tőle. A dicsőséget és hatalmat, amelyben a királyiszék előtt most van része, nem tanulhatjuk meg, nem is kell, hogy megtanuljunk. De megtanulhatjuk a Bárány jellemvonásait, így bizonyos, hogy közelebb leszünk a mennyek országához. A bárány kicsi, úgy is mondhatnám, szerény. Csak rá kell nézz a mezőn szaladgáló bárányokra, vagy öledbe kell végy egy báránykát, látod, hogy így van. Jézus is ilyen Bárány volt, amíg itt volt a földön. Meg kell tanuljunk mi is ilyennek lenni. Hatalom, tudomány, testi erő, képesség sokszor elfelejtetik az emberrel, hogy csak annyi ereje van, mint a báránynak, de aki Jézusra néz, újból eszébe jut, s tud szerény lenni az emberek között, s főként tud szerény és alázatos lenni Isten előtt. Az igazi keresztyén hívő ilyen is akar lenni. Így szól: „semmi sem kívánok lenni, csak törött cserép vagyok” A bárány szelíd, nem támad a másikra, nem bántja társát, nem ellenkezik az emberrel, mikor a mészárszékre viszik, még akkor is szelíd. Az Úr Jézusnak ezt a szelídségét gyönyörű szavakkal fejezi ki Ézsaiás próféta: „Kínoztatott, pedig alázatos volt, és száját nem nyitotta meg, mint bárány, mely mészárszékre vitetik” Mi, ha nem is tudunk olyan szelídek lenni, mint Ő, miért nem tanulunk egy kis szelídséget tőle? Miért pattanunk fel egymás ellen s mondunk oda egymásnak? S utána még jól is esik: jól megmondottam neki – szólunk megelégedetten. Enélkül sokkal békeesebbek, talán boldogabbak lennénk mi is, a világ is, ha szelídek volnánk. „Szeretnék lenni, mint ő, alázatos, szelíd” – mondja egy hozsánna a *Zengjen hálaének* című énekeskönyvben. Ha ez a te kívánságod is, jó kívánság, de ne maradjon csak kívánság, nézd a mészárszékre vitett Bárány szelídségét és igyekezz hasonlónak lenni hozzá. A bárány hasznára van az embereknek. De csak halálával van hasznára. Életével mit használna a kis tehetetlen bárányka, sem tejet, sem gyapjút nem tud még adni. Ebben a tekintetben Istennek Báránya nem ilyen volt: ő életével is használt, prédikálta az evangéliumot, betegeket gyógyított, halottakat támasztott, éhezőket táplált, szomorkodókat vigasztalt meg. De a legnagyobb hasznot mégis halála jelentette, ezzel szabadított ki a bűn-farkas szájából és a kárhózatból. Az emberek között régebben előfordult, hogy valaki halálával használt másnak: barátjáért, hazájáért, vagy egyházáért

halt meg. Tőlünk azonban senki sem kíván már ilyent. De igenis, megköveteli a királyiszék előtt álló, a megöletett Bárány, hogy tanuljunk tőle életünkkel használni másnak: elsősorban neki, azután egymásnak. Aki csak magának hajlandó jót tenni, nem látja a Bárányt a királyiszék előtt s nem hallgat szavára. Ez pedig nagy baj, mert a Bárányt megvetni annyi, mint Istent vetni meg. De aki a Báránytól e három fontos dolgot megtanulja és hasznára tud lenni másnak, megnyeri a hasznot, amit a Bárány életével és halálával szerzett.

Milyen különös ellentéteket látunk, ha Jézusunkra nézünk: úr és szolga, halott és élő, megalázott és hatalmas, pásztor és bárány. Még ha csak Báránynak nézzük, akkor sem látjuk egyformának. Más a kereszten feláldozott Bárány és más az Isten királyiszéke előtt álló Bárány. De akár ott nézzük, akár itt, mindenütt a mi Bárányunk, javunkra élő, meghaló és uralkodó Bárány. Méltó hát, hogy elvegye a könyvet a királyiszékben ülőnek kezéből és felbontsa annak pecségeit, azaz, hogy megítélje a világot. Addig pedig méltó, hogy érette mi is megtagadjuk magunkat, s ha kell, vegyük fel a keresztet és úgy kövessük őt. Méltó, hogy lelki bűjtöt tartsunk és bűnbánatunkkal, megtérésünkkel keressük kedvét. És méltó, hogy a Jelenések könyvében szereplő vénekkel, lelkes állatokkal és sok-sok angyallal mi is zengjük és életünk végéig zengjük: „A királyiszékben ülőnek és a Báránynak áldás és tisztesség és dicsőség és hatalom örökkön örökké.” Ámen.

Visky János

Kolozsvár – Bulgária-telep

Krisztussal megfeszítettetni

Alapige: Galata 2,20

Bibliailvasás: 1János 1,1–7

Ez a nagyon ismerős alapige sűrítve mondja el az egész üdvtörténetet, és annak személyes lecsengését az egyéni életben. Ezt pedig egy olyan ember fogalmazza meg, aki lénye megrendüléséig élte át mit jelent az, amiről itt beszél: „megfeszítetttem!” Mielőtt ez Pállal megtörtént volna, megtörtént már Krisztussal. Ezt tartja Pál apostol a világtörténelem fordulópontjának. Nem holmi neves történelmi hadjáratot, sem nagy személyiségek tetteit, hanem a golgotai keresztet.

„*Nem akarok másról tudni, mint Krisztusról, a megfeszítetttről*” – mondja Pál. Igaz ugyan, hogy ez némelyeknek botránkozás, másoknak bolondság, de nekünk, kik hiszünk, megtartatás. Itt egy, a Krisztus halála révén megtartott ember tesz vallomást arról, miért örül ennek a megfeszítettetésnek. Nagy dolog megfeszítettetni. Gondoljuk csak végig. Pál úgy írja le leveleiben Krisztus megfeszítését, mintha akkor, ott közöttük történt volna. Saját szemekkel láthatták meg idők távlatából is, mit jelentett egy ártatlannak, egy bűntelennek a borzalmas kereszthalála.

Nem tudta ezt megrendülés nélkül végignézni a vérhez és gyilkoláshoz szokott lator közül az egyik, de ugyanúgy megrendült a sok harchoz és a halál látványához hozzászokott római katonatiszt is. De nem tudták ezt megrendülés nélkül végignézni sokan a jeruzsálemiek közül sem. Mellüket verve, bűnbánattal tértek vissza Jeruzsálembe. Így kezdtek máris néhányan rádöbbenni arra, hogy miattuk történt ez a megfeszítettetés.

Pál apostol később döbbent reá a damaszkuszi úton, amikor lelki szemei előtt megjelent a megfeszített és feltámadt Krisztus. Az, akinek sebei érette is vért ontottak, ekkor nem tud tovább menni, noha nagyon magabiztosan indult. Öldökléstől, gyűlölettől lihegve indult, diadalittasan és vérszomjasan csörtetett Damaszkusz felé, hogy aztán út-

közben, a Megfeszítettel szembesülve, elpárologjon vérszomja és „Krisztus-szomja” támadjon.

Igen, ez az, amit Ő egyéni élete számára is óriási haszonnak lát. Miért? Azért, mert a Krisztussal való szembesülésben rájött arra, hogy mennyire kiábrándító volt az ő ó embere. Mennyire embertelen tudott lenni, amikor Krisztus-ellenes volt.

Néhány éve jelent meg egy keresztyén pszichiáter érdekes könyve a következő címmel: *Jertek, legyünk normálisak!* Nem véletlen az, hogy éppen egy pszichiáter fogalmaz így, aki a deformált emberi lélek mélységeit ismeri. Ráadásul egy hívő tudós mondja ki: Krisztus a norma. Nélküle abnormális az ember, mert elveszíti az emberségét. Nélküle az ember „*a káosszal van összhangban*” A Krisztussal találkozó ember viszont összhangba kerül a mennyei renddel.

Egy keresztyén biológus írja: „*senki sem mondja azt a krokodilnak, légy krokodil. Mert a krokodil nem is tud más lenni, mint krokodil.*” De az embernek nagyon sokszor kell mondani, hogy legyen ember. Az ember ugyanis nagyon sokszor elfelejt ember lenni. Az nagyon természetes, hogy egy állat a maga teremtési rendje szerint tölti be hivatását. A méhek a maguk csodálatos rendje szerint végzik a dolgukat. A növények szintén a természet rendje szerint sarjadnak, virágoznak és gyümölcsöznek. De hol áll már az Isten által elképzelt eredeti rendtől az ember?

Egy keleti tanítómesterhez jön egyszer a tanítványa, aki a mestere nagyszerű szellemi kapacitásától és tanítási módszereitől elragadtatva kérdezi: hogyan lehetnék olyan nagy ember, mint te? A mester kérdéssel válaszol: Miért akarsz te nagy ember lenni, amikor embernek lenni is nagy teljesítmény? Igen, itt tartunk. Embernek lenni nagy teljesítmény, amihez feltétlenül szükségünk van az Ember fiára.

A minap olvastuk a hírekben, hogy Japánban eltérítettek egy repülőgépet. A rabló a dulakodás közben megölte a pilótát. Végül a segédpilótának sikerült épségben lehozni a gépet. Így járunk mi is, amikor életterünkbe illetéktelenül betolakodik a gonosz szándékú rabló: eltérünk a helyes iránytól, s akkor jön a tragédiák sora. Egy ember bukása nyomán sokan hullnak a mélységbe. Ezért kellett Krisztusnak megfeszíttetnie. És ezért kell a bukott embernek vele együtt megfeszíttetnie.

Ha e második megfeszíttetés ugyanis nem következik be, akkor az első önmagában mit sem ér. Akkor egy elszigetelt történelmi esemény maradna, egy hátborzongató tragédia csupán és sok ember iszonyodva fordulna el tőle. Ezt tették a görögök, a szépség ideáljának vallói, akárcsak a zsidók, akik botránynak minősítették, hogy Isten így akarja megváltani a bukott embert. Miért nem talált ki Isten valami vonzóbb módszert a megváltásunkra? Miért ilyen véres, ilyen tragikus, ilyen hátborzongatóan csúnya ez? Azért, mert ennyire iszonyatos dolgot tud művelni az emberi bűn. Ennyire hátborzongatóan csúnya és visszataszító a belsőleg romlott ember, akiről Pál apostol is azt vallja, hogy nem tud tőle szabadulni. „*Oh, én nyomorult ember, kicsoda szabadít meg engem a halálra ítélt testből?*”

Ezért kell vele együtt megfeszíttetnünk. Nézzük csak lelki szemeinkkel azt a menetet, ami a Golgota felé indul. Jézus a közepén viszi a keresztyét, s a két gonosztevő mellett. A gonosztevőket ösztökélni kell, hogy menjenek már. Mert még az emberi mivoltukból kivetkőzött életüket is az utolsó percig sajnálják feladni. Nem mennek önként. Vitetnek, hajszolotnak kényszerből. Egy van csak, aki önként megy. Az, aki ezt mondta: Én önként leteszem az életemet. Nem veszi el azt senki tőlem.

Igen, ezt történt a kereszten. Ennek kell mintegy megisméltódnie, valahányszor egy ember komolyan és őszintén szembesül a megfeszített Krisztussal. Igen, Uram, én is megyek veled önként a halálba! Minek éljen az az én, aki semmi jóra nem képes?

Oh, hányan azt mondják kiábrándultan: Ezt az életet nem érdemes élni, eldobom magamtól. Meg is teszik sokan. Az öngyilkosságok száma egyre inkább emelkedőben van sok nemzet körében. Pedig nem az a megoldás, hogy a testet dobom a halálba. Ezzel ugyanis a lelket is a kárhozatba dobom. A megoldás az, hogy a romlott ént dobjam a Krisztussal együtt történő halálba. Azt a romlott ént, aki a testemet és a lelkemet is kárhozatba akarja rántani. Ezt az ént hadd érje halálos dőfés a kereszten, hogy többet senkinek se árthasson. A legtöbbit nekem árt. Nekem árt elsősorban, ha az énem összeférhetetlen. Nekem árt az, ha nem tudok szeretni, nekem árt az, ha a romlott természetem gyakran zúgolódik. Nekem árt az elsősorban, ha deformált énem Isten ellen ágaskodik.

Ezért van szükség arra, hogy ebben a nagy én-cserében eljussunk oda, ahova Isten különös kegyelme eljuttatta Pált is. *„Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus. Amely életet pedig most e testben élek, az Isten Fiában való hitben élem.”* Eddig is testben élt, ezután is testben él. Csakhogy eddig nem az Isten Fiában való hitben élte a testi életet. A kettő között óriási különbség van. Hit nélkül ugyanis lehetetlen Istennek tetszeni.

„Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus.” Mit jelent ez gyakorlatilag? Azt, hogy tovább már nem hizlalja magát az önző én, mert feladta önmagát. A megújult én most már Krisztusnak akar áldozni mindent. Eddig mindent magamnak akartam, ezért lett az életem kiégett, üres és szegény. Ezentúl mindent csak Krisztuséért!

Azért lehetséges ez, mert Ő szeretett engem és önmagát adta értem. Ő látta ugyanis, hogy én nem szeretem helyesen magamat. Ezért rosszul szerettem felebarátomat is, mert benne is csak magamat szerettem. A másikat csak arra használtam, hogy nekem legyen jobb. Amikor erre rájön az ember Krisztus jelenlétében, megriad magától és sürgősen átadja magát Krisztusnak. Gazdacsere lesz belőle, mert rájöttem, hogy eddig én magamnak a legrosszabb gazdája voltam. Megfogalmazódik a sürgős kérés: jöjj, Uram, és légy te ezután az én gazdám. Lényem legmélyébe, gondolataimba, érzéseimbe írd bele szereteted törvényét. Úgy írd bele kitörölhetetlenül, hogy minden mozdulatom ezt visszahangozza. Minden szavamból kicsendüljön, tekintetemből szétsugározzon, hogy Ő szeret engem. Ez magyarázza mindazt, ami velem történt, és ez indokol mindent, ami ezután történni fog.

Áldott az Isten, ha minél előbb engeded, hogy téged is legyőzzön ez az ellenállhatatlan szeretet. Azért, hogy mielőbb elmondhasd te is: *„Krisztussal együtt megfeszítettem!”* Ez egy múlt idejű lezárt eseményről szól, amit nem lehet megfellebbezni és kétségbe vonni. Bárcsak befejezett tényként beszélhetnél te is erről önmagad kapcsán! Ámen.

Prédikációk konfirmációra

Henk van de Graaf
Rotterdam, Hollandia

Összetartozás – minden szenttel együtt

Alapige: Efézus 3,14–21
Bibliaviasítás: Máté 26,20–25

Óriási fordulat következett be életünkben.

Mindnyájunk élete 180 fokos fordulatot vett. Életünk a halálból életre fordult. Hiszen most a szeretetben vagyunk meggyökerezve és megalapozva. Életünk fája ki van véve a száraz, terméketlen földből és át van ültetve a termékeny, jó földbe. A szeretet földjébe.

Ez a szeretet Istennek a szeretete. Isten az Ő szeretetét nekünk Jézus Krisztusban nyilvánította ki.

Isten szeretete olyan szeretet, amely a rosszat és a bűnt nem tűri, mivel ezek Isten jó teremtését és teremtményeit tönkreteszik. Isten szeretete olyan szeretet, amely szenvedélyesen vonzódik az emberekhez, bármennyire bűnösök és elveszettek ők. Ez az Ő szeretete: „Úgy szerette Isten a világot, hogy megszületett Fiát adta...” A miérettünk meghalt és feltámadott Jézus Krisztus az, aki a maga személyében Isten látható szeretete. „A szeretetben meggyökerezve és megalapozva” tehát annyit jelent, mint Jézus Krisztusban meggyökerezni és megalapozottá lenni.

Ez a Jézus Krisztus elfogadott minket. Minden embert most arra hív, hogy fogadjuk el Őt. Pontosan ez történik, amikor konfirmálunk, amikor hitvallást teszünk, mert Jézus Krisztust életünk Urának fogadjuk el. És ha mi így Őbenne vagyunk és Ő mibennünk, akkor életünk jó földbe került. Életünk fája így kikerül a száraz, terméketlen földből, amelyben csakis a kiszáradás és a halál vár reánk, és átültetődünk Krisztus jó földjébe, amely éltetni fog minket.

Jézus Krisztusban már nem vagyunk halálra ítélték, hanem az Ő tulajdonai vagyunk, „mind testestől, mind lelkestől, akár élünk, akár halunk” Jézus Krisztusban már nem vagyunk a bűn és a halál birodalmának rabjai, hanem Istennek szabad gyermekei és a mennyország polgárai. A mi volt királynőnk, Wilhemia királynő írt egy könyvet saját életéről. A könyvnek a címe ez: „Magányosan, de nem egyedül” A mi hitbeli életünkben még sokszor magányosak lehetünk, de sohasem lehetünk egyedül, mert mindig Ővele vagyunk együtt. Ő és mi. „És íme, Én veletek vagyok minden napon.” „Ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert Te velem vagy.”

Jézus Krisztusban mindnyájunk élete óriási fordulatot vett. Őbenne élünk „a szeretetben meggyökerezve és megalapozva” És így most már növekedhetünk és virágozhatunk.

Hogyan tud növekedni és virágozni a mi hitbeli életünk?

Isten Igéje egy nagyon fontos dologra mutat, amely által hitbeli életünk és Istennel való viszonyunk megerősödik, növekszik és elmélyül. Ez az összetartozás. Ez az, amit a mai igénk így mond el: „minden szenttel együtt”

Mit jelent ez a „minden szenttel együtt”?

Kezdjük azzal a kérdéssel, hogy kik azok a szentek?

Egyszer egy nemzetközi, egyházi konferencián vettem részt. A vacsoránál egy bolgár-ortodox püspök mellett ültem. Bemutakoztunk. Hamarosan elkezdett nekem mesélni a bolgár-ortodox egyház állapotáról, életéről. Egyszer nagyon büszkén így szólt hozzám: „A mi bolgár-ortodox egyházunknak legalább 600 szentje van.” Én pedig azt válaszoltam,

hogy „hát... az még semmi, mert a németalföldi protestáns egyháznak körül-belül 2½ millió szentje van.” Kedves hittestvérem reakcióját nem felejttem el soha. Teljesen zavartan néztem rám. Aztán így hebegett: „De ez hogy lehet?! Én mindig úgy tanultam, hogy nektek, kálvinistáknak, nincsenek is szentjeitek?!” Amire én azt válaszoltam: „Dehogynem! Hiszen, a Biblia szerint azok mind szentek, akik az Úrban, Jézus Krisztusban hisznek. Azok mind elhívott szentek, azok Krisztusban mind megszenteltek.” Erre teljesen kiderült az arca és vidáman így szólt: „Hát igen ..., de ezek nem számítanak!”

Ezek nem számítanak... De hála Istennek, éppen ezek azok a szentek, akik Isten ígéje szerint számítanak: azok, akik Krisztusban hisznek. Mi is, akik Krisztusban hiszünk, számítunk! Nem azért, mert büntelenek lennénk. Nem! Hanem azért, mert bűnösök voltunk, de megszabadultunk Jézus Krisztus által. Megszenteltekévé váltunk az Ő vére által.

Isten ígéje így szól most hozzánk: az ilyen szenteknek lehetőségessé vált, hogy Istennel való viszonyukban megerősödjenek, növekedjenek és elmélyüljenek. Mégpedig egymás által! A „minden szentekkel együtt” való létel által.

Az ige így írja, hogy „minden szent”.

Ez a „minden” nagyon fontos. Ismerős ez a mondás: „zsák a foltját megtalálja”. Hollandiában is e szerint az elv szerint élünk, még az egyházban is. Bizonyára ismert az a most már nagyon régi közmondás, amely szerint „egy holland egy hívő, két holland egy egyház és három holland egy egyházszakadás” Sajnos, elég sok igazság van ebben. Nálunk Hollandiában nemcsak a változatosság ismert dolog, mint mindenütt, hanem sajnos a megosztottság is. Isten ígéje pedig azt mondja, hogy a hívő arra, hogy hitben megerősödhessen és elmélyülhessen, műveltségi, nyelvi, egyházi és nemzeti határokon túl kell hogy nézzen. Bárki, aki az Istennel való viszonyában meg akar erősödni, annak mernie kell kezét fogni minden szenttel és minden felebaráttal, bárhol is lakunk ezen a világon. Jézus érettnk is imádkozott, „hogy egyek legyünk” Ha mi ennek az imádságának a meghallgatását elvetjük, akkor megkövesedés következik be hitünkben. És a hitbéli megkövesedés annyit jelent, mint hanyatlás, kiszáradás. Ez életveszélyes! Ha kezét kell fogunk bármelyik keresztyén felebarátunkkal, akkor nem arról van szó, hogy hitbéli vagy egyházi értékeinkről le kell mondanunk. De igenis arról van szó, hogy úgy nézzünk másokat, mint hittársainkat, mint testvéreinket, mint Isten gyermekeit. Nem hiszünk a sok és sokféle külön egyház létjogosultságában, mert mi egy közönséges keresztyén Anyaszentegyházat hiszünk. Ezt mindnyájunknak – Hollandiában és Erdélyben – újra meg újra meg kell tanulnunk: az összetartozást, a „minden szenttel együtt”-et.

Minden szenttel együtt... Csak így tudunk növekedni és virágozni Isten szeretetében.

Szép feladat ez, de bizony nem könnyű!

Mostanában Hollandiában az összetartozás nagyon gyenge. Ez régen sokkal erősebb volt. Hogy miért? Talán azért, mert a jólét sajnos növeli az individualizálódást: nincs szükségem a másokra sem lelkileg, sem anyagilag. Az összetartozás nálunk most talán azért is sokkal gyengébb mint régen, mivel nagyon sok a máshonnan beköltöző. Csak Rotterdamban több mint 300 nemzetiség lakik. Az Afrikából, Dél-Amerikából és Ázsiából beköltözöttek között keresztyének is vannak, de gyakran saját egyházat alapítanak. Ezért is gyenge, erőtlen az összetartozás.

Nehéz feladat tehát az összetartozás.

De keresztyének között mégis magától értetődő kellene hogy legyen. Mivel Krisztus összegyűjtött minket és azóta összetartozunk, mint a „familia Dei” gyermekei, mint Isten családjának a gyermekei. Mindannyian, egymással együtt, ugyanazon az úton, ugyanazon cél felé: Isten országa felé.

Olyan 40 évvel ezelőtt az úgynevezett hollandiai szigorú reformátusok még azt vélték, hogy az ő egyházuk az egyetlen igazi egyház e világon. Egy tréfát mondanak

erről Hollandiában. Hol volt hol nem volt, egy turistacsoport meglátogatta a mennyországot. Péter apostol kalauzolta őket. Egyszer csak megszólalt: „Most csend legyen! Itt csak lábujjhegyen mehetünk!” Mentek is így, lábujjhegyen. Egy kicsivel tovább Péter így szólt: „Most már újra beszélhetek.” Valaki megkérdezte Pétertől: „De hát miért kellett ott csendben lenni?” Péter erre azt válaszolta: „Hát ott, a mennyországnak abban az osztályában, hollandiai szigorú reformátusok ülnek, és ők azt gondolják, hogy csak ők egyedül vannak itt és azért mi sem zavarjuk őket!”

Szerencsénkre a mostani szigorú reformátusok már nem ezt gondolják. Sőt, valószínű, hogy még ez év végén a hollandiai történelmi református, a szigorú református és a lutheránus zsinatok olyan döntést fognak hozni, amelyben egy közös Németalföldi Protestáns Egyházba egyesülünk. Isten adja, hogy úgy legyen! De akkor is, még mindig nem leszünk ott, ahová el kellene jutnunk. Először azért, mert Hollandiában emellett még sok más egyház fog tovább létezni. Másodszer azért, mert az igazi összetartozás nem attól függ, hogy egy intézményhez tartozunk-e, vagy sem. Egy azonban biztos, hogy ezen a földön számunkra maradandó feladat az összetartozás továbbfejlesztése. Azaz: a Jézus Krisztusban és az Ő szeretetében való növekedés. Egymást mindinkább szeretni, egymásnak segíteni, együttműködni...

Erre az összetartozásra nagy szükség van. Miért? Mert óriási feladatot adott nekünk Isten. Az a feladat, hogy minden népnek, minden embernek, sőt minden teremtménynek az evangéliumot hirdessük, szavakkal és cselekedetekkel. Éppen erre nézve is kérte Jézus imádságában, hogy választottai „legyenek egyek, hogy felismerje a világ, hogy Te küldtél Engem”. Nincs sehol olyan hívő keresztyén, aki ezt az isteni feladatot egyedül el tudná végezni. Ezért lehetetlen, hogy valaki egymagában „tudjon Istenben hinni”. Nekünk, keresztyéneknek szükségünk van egymásra, mivel a mi Urunk ezt így rendelte és így akarja. Ő bevett minket Krisztus egyetlenegy testébe és Isten új népébe. Ezért számunkra kötelező az összetartozás!

De sokszor nehéz is! Nagyon jó dolog, ha egy családban nem az egyedüli gyermek vagy. Jó, ha bátyád, nővéred vagy húgod van. De vajon tényleg minden percben kellemes-e? Minden családban megtörténik néha, hogy a gyerekek összevesznek és egymással hajbakapnak. Az összetartozás azt igényli, hogy adunk és veszünk, de legtöbbször adni kell, és azután újra meg újra adni és adni... Nem ritka dolog, hogy az összetartozás komoly áldozatokat követel. Több vonatkozásban drága dolog az összetartozás. És így se sikerül mindig valóban összetartozni. Mert az igazi összetartozáshoz, éppúgy, mint a szeretethez, két fél szükséges.

Ha az egyik vagy a másik fél nem akarja, akkor lehetetlen az összetartozás megvalósítása. Akkor az olyan hívőknek, akik Isten akarata szerint akarnak élni, csak az marad, hogy ők nyíltak maradjanak, hogyha bármikor lehetőség kínálkozik az összefogásra, készen legyenek kezét fogni felebarátaikkal. „Minden szenttel együtt...”

A keresztyén összetartozás tehát magától értetődő, szükséges és nehéz. De, valljuk azt, hogy egyben *kitűnő dolog is!* Egy holland gyermekvers kb. így hangzik:

„Esik az eső és
az ablak mögött ülök én.
Rettenetesen unatkozom.
Szeretném azt, ha
két kutya volnék.
Akkor egymással játszhatnánk!

Arra hív minket Isten, hogy együtt éljünk, együtt dolgozzunk és együtt játszodjunk. „Minden szenttel együtt...” Hogy ebben a mostani világban már gyakoroljuk ezt az életformát, hogy majd Isten mennyei országában is együtt éljünk a szeretetben és békeességben.

Fantasztikus dolog az összetartozás! Kiváltság és gazdagság számunkra az, hogy ti a mi testvér-gyülekezetünk vagytok és hogy most ismét együtt lehetünk. Kiváltság, hogy bár különböző a magyar és holland kultúra, az országok és nyelvek határain túl igazi testvéreknek érezhetjük magunkat. Kiváltság, hogy mind hitünkben, mind Istennel való viszonyunkban együtt erősödhetünk, növekedhetünk és mélyülhetünk. Kiváltság számunkra az, hogy láthatjuk, hogyan éltek és tevékenykedtek ti az itteni gyülekezetben, Isten szőlőskertjében. Kiváltság az, hogyha testileg nem is vagyunk együtt, lelkileg mégis együtt maradhatunk azáltal, hogy a Bibliát közös bibliaolvasó kalauz rendje szerint olvassuk, és imádságainkban szintén együtt vagyunk. Kiváltság az, hogy mi Rotterdamban és ti itt, Erdélyben Isten munkájában együtt dolgozhatunk: fiatalok az idősebbekkel együtt, férfiak az asszonyokkal együtt, magyarok hollandokkal együtt. Együtt élve és munkálkodva Isten szeretetében... Minden szenttel együtt...

Összetartozva jobban tudunk dolgozni. Sokkal jobban, mint magunkban. Végül ezt is szeretném egy mesének a segítségével elmagyarázni nektek. A mesében pedig nincs mese, mert egy nagyon komoly tudományos kutatásnak az eredménye. Ludakról szól. Tehát most következik a ludak meséje.

Ti is tudjátok, hogy a ludak V-alakzatban szoktak repülni. Erről a tudomány nagyon érdekes dolgokat derített ki. Szárnyalásával minden madár légpárnát kelt a mellette repülő madár számára. Azáltal, hogy V-alakzatban repülnek, egy olyan repülési lehetőséget teremtenek, amely az egyes madár repülési sebességénél, minőségénél 71%-kal jobb! Mit tanulhatunk tehát mi azoktól a „buta” libáktól?

Mindenesetre azt, hogy azok az emberek, akik egy irányba mennek és összetartoznak, céljukat sokkal gyorsabban és könnyebben elérik. Mert bíznak egymásban!

Ha egy lúd az alakzataból kiesik, a légellenállás miatt rögtön észreveszi, hogy mennyivel nehezebb egyedül repülni és megpróbál mielőbb a V-alakzatba visszatérni.

Ha lenne annyi eszünk, mint egy lúdnak, akkor mindig azoknak a közelségében maradnánk, akik velünk együtt ugyanabba az irányba mennek. Tehát a szentek közösségében...

Amikor a legelső lúd már kifáradt, hátramegy a V-alakzat utolsó helyére. Akkor az első helyet a V csúcán egy másik lúd veszi át. Az emberek esetében is nagyon okos dolog az, ha a nehéz feladatok végzését egymást felváltva vállalják, és nem mindig ugyanazok kénytelenek a felelős tisztségeket betölteni.

A ludak, amikor V-alakzatban repülnek, különös hangokat produkálnak. Ezzel biztatják az elsőköt, hogy a sebességet tartsák be.

Azonban mit mondanak azok az emberek, akik a hátsó helyen repülnek – legalábbis Hollandiában? Nem biztatják, hanem csüggesztik az elől haladókat.

Végül – és ez nagyon fontos! – ha egy lúd megbetegedik, vagy egy golyó miatt megsérül és az alakzataból kiesik, két lúd mindig elkíséri. Elkísérik a szárazföldre, ahol segítenek neki és védik meg. Addig maradnak mellette, amíg újra erőre kap és tovább tud repülni, vagy amíg elpusztul. És csak akkor repülnek tovább vagy várnak egy másik rajt, amivel tovább utazhatnak. *Ha lenne annyi eszünk, mint a lúdnak, akkor együtt maradnánk, hogy egymásnak segítsünk és egymást védjük, hogy célunkat képesek legyünk együtt elérni. Minden szenttel együtt...*

Látjátok kedves testvéreim, így hív minket Isten az összetartásra. Hogy a hitben és Isten szeretetében együtt növekedjünk és együtt virágozzunk. Úgy, ahogy Pál apostol a továbbiakban mondja (Ef 4,15): „az igazsághoz ragaszkodva, szeretetben növekedjünk abban, aki a Fej, a Krisztusban.” Övé a dicsőség mindörökké! Ámen.

Isten eljegyzési szándéka

Alapige: Hóseás 2,18–19
Bibliailvasás: Zsidók 3,12–4,1

A felolvasott próféciában az Úr Izráel népéhez fordult, amely korábban hűtlen volt Istenéhez. Isten azonban nem csak évezredekkel ezelőtt kezdeményezett párbeszédet. Istennek eljegyző szándéka ma is érvényes. „Eljegyezek téged magamnak” – mondja ma neked és nekem. Olyan egyszerű, s mégis határozott ez a kijelentés. Beleadja Isten az ő eljegyző szándékának a megvalósításába teljes szeretetét. Kész minden árat megfizetni azért, hogy ez az eljegyzés közte és az ember között megtörténjék.

Nemcsak a konfirmándus ifjakhoz szól ma így az Úr: „Eljegyezek téged magamnak örökre.” Isten eljegyző szándékát ki akarja terjeszteni mindnyájunkra. Amikor Isten felénk irányuló eljegyzési tervét megfogalmazza, rögtön lépéseket is tesz azért, hogy ez a terve megvalósuljon. Mert mit érne az, ha Isten valahol elérhetetlen távolságban lenne tőlünk. Nektünk nem ilyen Istenre van szükségünk. Tudja, hogy a mi lelkünk szeretet-hiányban didereg. Nemcsak a mi fiataljainké, akik az életben a helyüket keresik, hanem a felnőttek is. Az élet útján megfáradtaknak szintén szükségük van egy közeli szerető Atyára, aki ennyire szeretetteljesen szól hozzájuk: „Eljegyezek téged magamnak.”

Az eljegyzés mindig két, egymást szerető fél között történik. Feltételezi a kölcsönös vonzódást és a teljes odaszánást egymás iránt. Feltételezi azt a tartós hűséget, ami nélkül nem érdemes egyetlen eljegyzésnek sem megtörténni. Isten részéről minden feltétel adott: a teljes hűség, az állandó kitartás, hogy végleg visszataláljon a tőle elcsatangolt ember Hozzá, s hogy újból fölfedezze az elfelejtett Istenben a valódi életforrást.

„Eljegyezek téged magamnak örökre” – mondja az Úr. Ebben benne van az ő legmagasabb fokon égő szeretete e didergő szívű mindenség iránt. Benne van ebben egy olyan ajánlat, amit soha senki nem tudott még megvalósítani rajta kívül a mi világunkban. Az ő, irántunk égő szerelmének a tüze láthatóan fellobogott a golgotai kereszten. Ez a tűz azóta is önemésztő módon ég, hogy ne engedje a mi elárvult életünket a nélküle való árvaságban elemésztődni, hogy az állandó keresésben és meg nem találásban értelmetlenül el ne vesztegezzük megismételhetetlen életünket. Ezért ajánlja nemcsak ifjainknak az örökre szóló eljegyzés lehetőségét, hanem mindazoknak is, akik eddig talán még soha nem kerültek közel az Ő szerelmének tűzéhez.

Sokszor mondtam a konfirmációi előkészítők rendjén fiataljainknak a Bibliával kapcsolatban: a Biblia nem más, mint Isten szerelmes levele az emberhez. Azért adta Isten a kezünkbe, hogy ezt a szerelmes levelet a legnagyobb vágyakozással vegyük kezünkbe naponta és olvassuk ki belőle, amit Isten üzen nekünk.

„Eljegyezek téged magamnak örökre” Tudnunk kell azt, ki az eljegyző és ki az eljegyzett. Itt ugyanis az Úr megismeréséről is szó van az Igében. Megismerni az Urat nem elég kétéves konfirmációi előkészítés. Egy egész élet sem elég reá. A tökéletes látás majd akkor jön, amikor már nem tükör által, homályosan látjuk Őt – ahogy Pál apostol fogalmazta –, hanem szemtől szembe.

Igen, az eljegyzés ideje az egész földi élet, amelyet nagyon intenzíven ki kell használnunk arra, hogy felkészülhessünk a Vele való örök létre. Mert akik eljegyzik egymást, azok szeretnének később a házasságban örökre együtt maradni. Isten tehát a nagy eljegyzés lehetőségét az egész földi élet időtartamára kínálja nekünk. Kérdés: vállalod-e Vele ezt a szövetséget? Kérdés: az eljegyzés jeleit hordozod-e életeden? Mert, ha egy-

szer már jegyese vagy valakinek földi értelemben, akkor a jegygyűrű árulkodik arról, hogy valakinek elkötelezted magad egy életen át. Itt is Isten eljegyzési szertartásához hozzátartoznak azok a jegyajándékok, amikről Ő a felolvasott Igében beszél. Azt mondja: „Én igazsággal és ítéllettel, kegyelemmel és irgalommal jegyezlek el. Bizony, hittel jegyezlek el téged magamnak és megismered az Urat.”

Tudjuk, hogy az eljegyzéskor jegyajándékot is szokás adni. Különösen érvényes volt ez Izrael népének körében, az Ószövetség világában, amikor a vőlegény mintegy megfizette a menyasszony árát a szüleinek. Jézus Krisztusban Isten ezt a nagy jegyajándékot helyezte el ezen a földön. Mindenki számára láthatóvá tette azt, hogy ő nem úgy kíván velünk szövetségre lépni, hogy Ő nem ad ehhez a szövetséghez semmit, csak kér minket. Ó, nem! Ő előbb adott egy olyan jegyajándékot Jézusban, ami lekötelez, aminek az értéke mindenben túlnő. Így akar meggazdagítani minket Isten.

Sokan tévesen ismerik Istent. Azt hiszik: Isten meg akarja fosztani őket valamitől, a maga szolgaságába akarja kényszeríteni az embert, elvéve önállóságát. Manapság a nemzetek sokat áldoznak azért, hogy függetlenségüket kivívják, önálló létüket saját kezükbe vegyék. Igen ám, de ez már függőleges síkon nem érvényes. Az igazi lelki szabadság ott kezdődik, amikor az ember felismeri, hogy egy mennyei függőségre van szüksége. Mert magában nem tud tájékozódni még a földön sem. Éppen ezért ajánlja Ő ezt a felülről jövő jegyajándékot, amikor itt az igazságról és törvényről, szeretetről és irgalomról beszél.

Figyeljük meg, hogy az Isten által kínált jegyajándékok kétfélek: az igazság és a törvény áll első helyen, és ezt követi a szeretet és az irgalom. Amikor valaki nem jut tovább az Isten igazságánál és törvényénél, nem tudja vállalni az Istennel kötendő eljegyzést. Mert azt mondja: túl igazságos és szigorúan törvénytisztelő ez az Isten. Ezért riad vissza sok lélek az Istennel járástól: nekem ilyen igazságos és törvénytisztelő, szigorú Istenre nincs szükségem.

De nem lenne teljes a kép, ha csak arról tudnánk, hogy a mindenség gazdája igazságos, és a törvényeit behajtja rajtunk. Tovább kell lépünk Isten megismerésében és el kell jutnunk oda is, hogy Ő a szeretet és irgalom Istene is. Egyszerre igazságos, szigorú és ugyanakkor szerető és irgalmas. Egyszerre nagyhatalmú és fenséges, de ugyanakkor gyöngéd édes Atya, akit még Jézus is „Abbá”-nak, azaz „Apu”-nak mert szólítani. Amikor már becézgetni mered a mindenség felséges Urát, akkor vagy igazán közel a szívéhez! Jaj annak a gyermeknek, aki az apjában mindig csak a szigorú férfit látja és aki soha nem meri becézve megszólítani őt. Ott nincs igazi szeretet. Ott van szülői tekintély, hatalomgyakorlás, de hiányzik a lehajló szeretet, amelyik ölbe veszi a csöppséget és nem restelli akár megcirógatni is borzas fejét. Igen, nekünk ilyen Istenünk van, és boldog az a lélek, aki – akár ifjan, konfirmándus korban, akár felnőtt fejjel – így ismeri meg a szeretet Istent.

A 18. század elején történt a németországi Düsseldorfban, hogy egy híres festőtől egy evangélikus gyülekezet egy oltárképet rendelt. A kikötés csupán az volt, hogy a kereszt álljon a festmény középpontjában. A festő meg is festette a megrendelt képet, de úgy, hogy a kereszten függő Krisztus olyan, mint bármely más alak. Semmiféle különös érzés nem járta át akkor, amikor a bukott emberért önként meghalt Krisztust ábrázolta. Ott volt a már majdnem kész oltárkép, amikor a műterembe bekerült egy gyönyörű cigányleányka, akit spanyol táncosnőként akart megfesteni a művész. Ráesett a lány tekintete a már majdnem kész oltárképre és megkérdezte a festőtől: kit ábrázol ez a kép? A festőművész szűkszavúan válaszolt: „Krisztust!” „De hát ki ez, akit olyan kegyetlenül odaszegeztek a fára? Mit vékezett?”

„Semmit, sőt, nagyon jó volt” – mondta már-már bosszúsan a művész. Aztán másnap visszajött a leányka. Tovább folytatták a munkát, s újra fölött egy kérdést: „Ha ártatlanul halt meg mindenkiért, úgy, ahogy a művész úr mondta, akkor, ugye, önért is?”

„Igen, igen!” – mondta a művész kissé zaklatottan. A leányka nem tudta elpalástolni megrökönyödését azon, hogyan tud ilyen közömbösen viselkedni a művész azzal szemben, aki érte is meghalt. Távozóban megkérdezte: „És ön nem szereti azt, aki ennyire szerette önt, hogy önért is meghalt?” A festő idegesen kiutasította a leánykát. De a kérdés nem hagyta nyugton a művészt. Később, töprengései végére jutva, újra megfesti a töviskoszorús Krisztust, immár úgy, hogy később földbe gyökerezett lábbal álltak előtte a látogatók, nem tudva elmozdulni onnan. Érzik a szemlélők: ez az ártatlan, szenvedő tekintet olyan szelíden néz lelkük mélyére, hogy nem engedi őket tovább menni. Igen, mert közben a festőművészt is nagyon mélyen átjárta az Isten szerelme és nem tudott többé közönyös maradni az iránt, ami a keresztben történt. Ezért is írta fel a kereszt aljára: „Ezt tettem érted, te mit tettél értem?”

Így került a festmény elé 1719 májusában gróf Zinzendorf, egy dúsgazdag fiatalember. Amikor elolvasta a töviskoronás képe alatt a feliratot, nem tudott úgy tovább menni, hogy ez az egész életét ne fordította volna új irányba. Így született meg Hernnhutban a 18. század elején az a testvérközösség, aminek szellemi atyjává lett ez a gróf, ahonnan az egész Németországra kiható szellemi-lelki megújulás fakadt. Mindez annak nyomán, hogy valaki komolyan vette ezt a kérdést, akár gróf létére is: „Te mit tettél értem?”

Befejezésül hadd vésődjön szívünkbe ez a kérdés, és hadd társítsuk oda azt is: vajon lehet-e a tűzhöz úgy közelíteni, hogy közben hidegen maradjunk? Vagy, lehet-e az Isten szerelmének a tűzéhez úgy közelíteni, hogy közönyösen, didergő lélekkel menjünk tovább életútunkon? Ha azt mondja Isten: Eljegyezlek téged magamnak örökre, az örök hűség ajándékával, lehet-e úgy tovább élni életünket, hogy ne igyekeznénk minden erőnkből valamit tenni érte, hogy időnk, pénzünk, képességeink legjavát ne az ő oltárára tennénk? Bizony, egyetlen válaszunk, konfirmándusainkkal együtt csak az lehet most: Köszönöm, Uram a te eljegyző szeretetedet! Fogadd el válaszul az enyémet, hogy ez a veled történő eljegyzés olyan életet formáljon bennem, melyben te is megdicsőülsz s embertársaim hasznára is válik mindenkor. Ámen.

Nagyheti prédikáció

Lőrincz István
Marosvásárhely

A jobbkez felől lévő gonosztevő

Alapige: Lukács 23,39–43

Hétfő

Isten Lelkének segítségével ennek az embernek, vagyis a Jézus jobb keze felől megfeszített gonosztevőnek történetével, az ő bizonyágtételével fogunk foglalkozni. Legyen áldott Isten neve, hogy az ő történetét feljegyezték a mi számunkra. Mert ez a történet tele van vigasztalással, bátorítással. Az üzenete ma is olyan időszerű. Sok mindent tanulhatunk ettől az embertől. A mai estén három dologra figyeljünk.

Az első dolog az, hogy ez az ember imádkozott, imádkozhatott. Megadatott neki ez a nagy kiváltság és lehetőség. Imádkozhatott annak ellenére, hogy halálraítélt gonosztevő volt, annak ellenére, hogy egész eddigi életében ezt még sohasem tette. Eddig csak káromkodott, mint a bal kéz felőli társa, aki most is ezt teszi. Imádkozhatott élete utolsó óráiban, a halál közvetlen bekövetkezte előtt. Az imádkozást senki sem tilthatja meg nekünk. Nincs az életnek egyetlen olyan helyzete sem, amikor ne lehetne imádkozni. És milyen jó, hogy az imádkozást sokkal korábban elkezdhetjük, mint ahogy ez az ember tette. Nem csak a halál előtt, nem csak öreg korban, nem csak akkor, amikor nagy nehézségek jönnek az életünkben. Milyen nagy áldás az, ha valaki már kicsiny gyermek korában megtanult szüleitől imádkozni. Nemrég mondta el egyik kedves testvérem, hogy meghatározó élmény volt az életében, amikor kimentek a mezőre aratni, az édesapja megállt az asztag végében és imádkozott. Kedves testvérem, szoktál-e imádkozni? Vane imaéleted? Nem csak úgy, hogy elmotyogod: Istenem segíts meg, hanem úgy, hogy időt szánsz rá, komolyan veszed. Isten nagy emberei mindig az imádság emberei voltak. Készek voltak kora reggel már talpon lenni. Illetve térdeiken állni és imádkozni. Ismerjük azt a történetet, hogy Kálvin halála után a rokonai próbálták értékesíteni bútorait, hátrahagyott tárgyait. Megörültek, amikor egy szép szőnyeget találtak ágya előtt. Gondolták, hogy jó pénzt kapnak majd érte, de amikor közelebbről megvizsgálták, két nagy lyuk volt rajta, a Kálvin imádkozó térdei kikoptatták.

A második dolog, hogy íme, azonnal meghallgatást nyert az imádsága, hisz Jézus azonnal válaszol: „Még ma velem leszel a paradicsomban.” Jézus komolyan vette ennek az embernek az imádságát. Nem mondta azt: eddig miért nem imádkoztál, csak most jutott eszedbe? Nem tett gúnyos megjegyzéseket, hanem azonnal válaszolt ennek az embernek az imádságára. Mert ez egy őszinte imádság volt, szívből jövő imádság. Sőt többet adott, mint amit kért. Hisz ő csak annyit kért: emlékezz meg rólam amikor majd eljössz. De Jézus ezt mondja: velem leszel még ma. Pál apostol mondja, hogy Isten sokkal inkább meghallgatja a mi kéréseinket, mint ahogy mi azt kérni tudnánk. Lehet, hogy nem teljesíti minden imádságunk, mert mi nem mindig jól és jót kérünk, de biztos, hogy minden imádságunkat komolyan veszi és meghallgatja.

A harmadik dolog, hogy ez egy nagyon szerény imádság volt. Nem kért nagy dolgot Jézustól. A szeretet ilyen, hogy nem követelőző. Nem kér sokat. Nem állítja magasra a mércét. A szeretet megkíméli a másikat. Ez a gonosztevő látja, hogy Jézus is rettenetesen szenved, jobban mint ő, hisz ő megérzi, hogy Jézus ártatlanul szenved, és ez mindig

nehéz. Ő átérzi, hogy Jézus itt nem magáért, hanem másokért szenved. Átérzi, hogy ő is oda van szegezve, őt is gyötri a szomjúság, és ezért csak ennyit kér: emlékezzél meg rólam.

Mi sokszor milyen követelőzők vagyunk, olyan sokat várunk a másiktól, olyan magasra állítjuk a mércét. Kedves példája ennek a Filemonhoz írt levél. Ismerjük a történetet. Pál a börtönben találkozik Onézimusszal, a szökött rabszolgával, aki Isten gyermeke lesz. Pál egy levél kíséretében hazaküldi őt Filemonhoz, a gazdájához, és kéri őt, hogy fogadja vissza Onézimust, mint testvérét az Úrban. Többet nem kér, de megjegyzi, hogy Filemon bizonyára ennél még többet is fog tenni, bizonyára azt, hogy felszabadítja szolgáját. De ő ezt nem kéri. Úgy kér, hogy Filemon többet is telessen, hogy meglegyen az az öröme, hogy többet tehetett, mint amit kértek tőle.

Milyen jó lenne ezt megtanulni. Mi mindig olyan sokat várunk az emberektől. Aztán ha nem tudják teljesíteni, csalódottak vagyunk. A szeretet a kevésnek, a kicsinek is örül. Magunk felé legyünk igényesek és szigorúak, mások felé pedig irgalmasak, elégedjünk meg kevéssel, hogy aztán ha többet kapunk, akkor örülhessünk. Ne várjunk nagy dolgokat emberektől, de várjunk nagy dolgokat Istentől. Mert íme, Jézus sokkal többet tud adni ennek a szegény halálraítélt gonosztevőnek, mint amit ő kért. Ez az ember nem is álmolta azt, hogy ő még aznap vele lehet. Ő csak a távoli jövőre gondolt. Majd ha...

És ezzel eljutottunk ennek a történetnek egy következő tanulságához. A szeretet tud várni. Ez a gonosztevő tudott volna várni addig, amíg majd Jézus eljön az Ő országába. Nem akarta, hogy Jézus azonnal tegyen érte valamit. Ebben épp az ellenkezője volt a bal kéz felől megfeszített társának. Ő is imádkozott, legalábbis azt gondolta, hogy imádkozik. Mert sok beszédről azt gondolják, hogy az, pedig nem az. Sok „imádság” nem más, mint álcázott önzés. Önzés vallásos ruhába öltöztetve. Szabadítsd meg magadat és minket is, kiáltotta Jézusnak. Ez egyáltalán nem szerény kérés. Ő nem keveset, ő mindent kért Jézustól. Teljes szabadítást kért ez az ember. Éspedig azonnal, még abban a pillanatban. Most vagy soha, mondanánk mi. Ha most nem adod, akkor már nem is kell. Akkor tartsd meg magadnak. Különös és sokatmondó, hogy Jézus ezt az agresszív, önző, azonnal mindent akaró, sürgető és türelmetlen imádságot nem hallgatja meg. De a másikat igen, azt, amelyik szerény, amelyik kevéssel is megelégszik, amelyik tud várni, amelyik nem erőszakoskodó, azt az imádságot messzemenően meghallgatja és minden várákózon felül teljesíti.

Ez a jobboldali gonosztevő Úrnak nevezi Jézust. Lassan kezdi a hitnek szeméivel nézni Jézust, kezdi látni, hogy az, aki ott középen függ egészen más, mint minden ember. Ebben az emberben valami többlet van. Valami csodálatos, valami isteni. Kezdi meglátni azt, hogy ez a középen levő az ő elrontott életére is bocsánatot tud adni, meg tud bocsátani, meg tud emlékezni róla. A bal felőli csak egyszerűen megszólítja, minden tisztelet nélkül, neki ő is csak egy a többi közül, legfeljebb egy varázsló, aki most itt csodát tud tenni. Ő csak nyomorult életének meghosszabbítását kéri, hogy majd leszállva a keresztről ott folytathassa, ahol abbahagyta. A bűnben. De a jobbkéz felőli igazán kér, hittel kér, és meg is kapja.

Vizsgáljuk meg, testvéreim, imaéletünket ennek a történetnek a fényében. Melyik gonosztevőnek az imádságára hasonlít a mi imádságunk? Ámen.

Kedd

Ennek a jobboldali gonosztevőnek nagy hite volt. Nem zárja ki egymást az, hogy gonosztevő volt és nagy hite volt. Lehet valaki gonosztevő és ugyanakkor lehet neki nagy hite. Ez nagy vigasztalás lehet minden gonosztevő számára. Akármilyen mélyre bukik is

egy ember, Jézus Krisztus meg tudja menteni, ki tudja hozni a mélyből is. És erős hittel oda tudja kötni önmagához.

Ez az ember már senkire sem számíthatott, már senki sem könyörült rajta, senki szíve nem esett meg életén. Hiába is kért volna valamit az emberektől, csak arra számíthatott, hogy azok válasza határozott „nem” lesz. De Krisztus megkönyörült rajta. Éspedig azonnal, mihelyst ő ezt kérte. Krisztus sokkal többet adott neki, mint amit ő kért, vagy amire ő számíthatott volna.

Krisztusnál mindig lehet az „igenre” számítani. Milyen jó ezt nekünk is tudni. Hiszen hányszor csalódunk embereken, hányszor kimondjuk a keserű szót: én már nem várok semmit az emberektől. Rettenetes ez az érzés, rettenetes ez a csalódottság. Lehet, hogy most te is éppen keserű gondolatokkal viaskodsz.

Mivel érdemelte ki ez a gonosztevő azt, hogy Krisztus meghallgatta őt? Semmivel. Eddig nem is ismerte Jézust. Talán csak hallott róla az emberektől, de eddig ő semmit sem tudott tenni Jézusért. Lehet, hogy nem is akart semmit tenni érte. Az, hogy ez az ember meghallgatást talál, ez nem az ő érdeme, ez a Jézus érdeme. Krisztus az, aki az emberek „nem”-jét magára vette, azt a nemet is, amit erre az emberre mondtak ki. Ez a „nem” Krisztusnak az életébe került, hisz Ő ezért halt meg, ezért szenvedett, ezért szállt le a poklok kínjáig. Az egész Biblia ezt a nagy titkot hirdeti a mi számunkra. Az evangélium szíve az, hogy Isten Krisztusban igent mondott reánk. Krisztus azért válaszolhatott igennel ennek az embernek, mert Ő hordozta el a nemet, amit ő is jogosan megérdemelt.

Ezért mondhatta: még ma velem leszel a paradicsomban. Velem leszel, mert én a te életed fölött kimondott nemet is eltöröltem véremmel. És ez az ember azért lehet ott a paradicsomban, mert az összes bűne eltöröltetett itt lenni. A „nem”-ek eltöröltettek, már csak az igen maradt, már csak az maradt, hogy te is méltó lehetsz a paradicsomra.

Ez az ember mindent kegyelemből kap. Nem azért mert kiérdemelte, vagy megszolgált. Az ő életében minden kegyelem. De hát a mi életünkben nem ugyanígy van? Mi vajon megérdemeljük a paradicsomot? Ő nem, mert ha Isten a mi teljesítményeink szerint kellene jutalmazzon, akkor reánk is csak azt mondhatná, hogy: nem, mert „a mi legjobb cselekedeteink is bűnökkel fertőzöttek.” A mi cselekedeteink árán sohasem lehetne üdvösségünk, de van üdvösségünk Krisztus cselekedete árán, azért, mert ő az én és te bűneid büntetését is magára vette. Ez a kegyelem a gonosztevő számára is elég volt és minden ember számára elég.

Miben állott ennek az embernek a hite, illetve miben mutatkozott meg az ő hite? Nem sok mindent mond el róla ez a történet, de az a kevés, amit róla tudunk, abban megmutatkozik, hogy igenis nagy hite volt. Mindenekelőtt abban látszott meg, hogy ő imádkozott. És az ő imádsága nem volt látszat, mint a másik gonosztevőé. Ő nagyon őszinte volt imádságában. Aki őszintén tud imádkozni, abban már ott ragyog a hitnek az ajándéka. Ha valaki hisz Krisztusban, az imádkozik is hozzá. Hit és imádság elválaszthatatlanul össze vannak kapcsolódva egymással.

Ha te, testvérem, imádkozol, az már egy nagyon jó jel. Azt jelenti, hogy a hit már ott van a te szívedben. Hacsak nem szokásból, gépiesen, vagy éppen képmutatásból teszed.

A másik jele az ő hitének, hogy meg is vallotta a hitét. Nyilvánosan tesz hitvallást az emberek előtt. Mindenki számára hallható módon megvallja a Jézusba vetett hitét, egy olyan pillanatban, amikor ezt mások nem tették, amikor az összes többi ember csúfolta és gúnyolta őt. Úrnak vallja Jézust egy olyan pillanatban, amikor a többi ember csupán egy hamis prófétát, egy csalót, egy gonosztevőt lát benne. Ő vallást tesz arról, hogy Jézusnak és az Ő országának jövendője van. Mélyen meg van győződve arról, hogy Jézus élete itt nem ér véget. Neki van országa, ami be fog teljesedni. Pedig semmi jel nem utalt ebben az órában erre, sőt minden jel arra utalt, hogy itt most mindennek vége. Ez

az ember észreveszi azt, hogy ez a középben megfeszített ember nem egy elvetett, hanem Ő Kiválasztott. Hogy ez az ember nem marad a halálban, hanem föl fog menni a mennybe és majd egykor vissza fog jönni dicső országába.

Te megvallottad-e már hitedet az emberek előtt? Elmondta-e már munkatársaidnak, barátaidnak, hogy te hiszel Jézusban, mint Uradban. Megvallottad-e azt, hogy számodra Ő a jövő? Hogy te nem csak ezt a világot látod, amit földi szemekkel látni lehet, hanem túllátsz a láthatatlanokra, az Isten eljövendő országára? Mert aki vallást tesz én rólam az emberek előtt, arról én is vallást teszek az én mennyei Atyám előtt – mondta Jézus. Ne szégyellj a Krisztus evangéliumát, íme, ez a gonosztevő sem szégyellte, hanem megvallotta a Krisztusba vetett hitét.

Ennek az embernek a hatalmas hite abból is meglátszik, hogy ő meg van győződve arról, hogy Krisztus az ő eljövendő országában és dicsőségében meg fog emlékezni azokról, akik akkor már nem fognak élni, de amíg éltek benne hittek, megragadták őt hittel. Ez egy rendkívüli bizonyágtétel, amit nem emberektől tanult, hanem ezt Isten Lelke tanította meg neki, hiszen senki sem vallhatja Jézust Úrnak, hanem ha a Szentlélek által. Ő tudta, mert a Szentlélek tanította meg ezt neki.

Mi sok mindent tanítunk embereknek, de ez még nem elég, ott kell legyen a Szentlélek belső bizonyágtétele. Hisszük, hogy Isten az Ő Szentlelkét velünk is akarja közölni, hogy megtanuljunk Krisztust Úrnak vallani a mi életünkben. Ámen.

Szerda

A tegnap láttuk azt, hogy ennek az embernek nagy hite volt. Ez abból látszott, hogy ő imádkozott és nyilvánosan megvallotta hitét. De az ő hite abból is meglátszik, hogy megvallotta bűnét. A bűnismeret és bűnvallás már azelőtt megtörténik, mielőtt Jézushoz fordulna. Ezt abból látjuk meg, ahogyan az ő társával beszél, a bal kéz felől megfeszített gonosztevővel. Hiszen azt mondja neki: mi méltán szenvedünk, a mi bűnünk méltó büntetését szenvedjük el. Ez csodálatos! Hisz az ilyen bűnvallás nem mindennapi dolog. Az emberekre nem az a jellemző, hogy bevallják bűneiket, hanem sokkal inkább az, hogy megpróbálják tagadni, vagy ha ezt már nem is lehet, akkor mindenképp próbálják kicsinyíteni, igazolni, magyarázatokat keresni a bűnre. Ez a gonosztevő is tehette volna ezt. Ő is magyarázkodhatott volna, próbálhatott volna mentséget találni cselekedetére, de nem ezt tette. Nem kevesebbet mond: én teljességgel megérdemlem a halálos ítéletet.

Hogy vagyunk mi ezzel? Ismerjük-e a bűnvallást? Hallott-e valaha ilyet valaki a szánkból? Otthon, vagy a munkahelyen? Vagy mindig csak tagadunk, mindig csak kicsinyítjük a bűnt, mindig kimagyarázzuk magunkat? Vagy pedig megpróbáljuk a bűnt mindig másokra, a körülményekre háritani? Ádám és Éva is ezt tette, akkor, amikor Isten felelősségre vonta őket a bűneset után. Ádám Évára, Éva pedig a kígyóra háritotta a felelősséget.

Ahhoz, hogy valaki megvallja bűnét, valami nagy dologra van szükség. Arra van szükség, hogy egy kívülről jövő erő munkálkodjon az életében, mennyei erő, a Szentlélek ereje. Amikor Jézus elbúcsúzott tanítványaitól, megígérte nekik a Szentlelkét, aki meg fogja majd győzni a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében. Íme, itt a Szentlélek már a kitöltetés előtt meggyőz egy embert bűn tekintetében. Ez az ember kertelés és szépítés nélkül megvallja bűnét. Megvallja azt, hogy teljesen jogos és méltó az a büntetés, amit kapott. Egyetért egyszóval a halálos ítélettel. Nem akar a kereszttől megszabadulni, mint ahogy azt kollégája kéri. Ő meg akar szabadulni a kereszttől, de a mi emberünk csak annyit kér, hogy emlékezzél meg rólam. Ő meg akar halni a kereszten, elfogadja a maga jól megérdemelt Golgotáját. Mi elfogadjuk-e a keresztet? Az úrvacsorázásnál olyan könnyen kimondjuk: büntetést, halált és kárhozatot érdemlek, de ha jön egy

szenvedés, egy próba, akkor feltesszük a kérdést: hát miért büntet, miért ver engem Isten, épp engem, aki jó ember vagyok, járok templomba és soroljuk az érdemeinket. Jellemző-e ez ránk, hogy kárhozatra méltó bűnösöknek valljuk magunkat, nem csak az úrvacsoránál, hanem máskor is? Elfogadjuk-e azt a keresztet, amit Isten épp nekünk adott? Úgy, hogy tudjuk, sokkal súlyosabbat és nehezebbet érdemelnénk. Hogy nem azt kaptuk, az nem érdem, hanem merő kegyelem.

Ez a gonosztevő hitére a húsvét ígéretét kapja: ma velem leszel a paradicsomban. Megkapja a csodálatos ígéretet: aki magát elveszett bűnösnek megvallja, az megtartatik. És csak az kapja meg. A másik gonosztevő, aki nem tud a bűnéről, aki meg akar szabadulni a kereszttől, aki tartja magát valakinek, aki úgy gondolja, hogy ő nem a keresztet, hanem a szabadulást érdemli, az nem tartatik meg, de ő igen.

Csak ott van feltámadás, ahol valaki a sírban fekszik. Amíg valaki nem kész befeküdni a kárhozat sírjába, addig azt feltámasztani sem lehet. Csak ott törölheti le Isten a könnyeket, ahol a könnyek kicsordultak. Száraz szemeket Isten nem tud letörölni, mert azokról nincs mit letörölni. Csak azt lehet feltámasztani, aki magát megalázza. Azt az Isten a paradicsom magasságába magasztatja fel. A másik gonosztevő úgy gondolta, hogy ő nem a keresztet érdemli, hanem a szabadítást, a paradicsomot. De a kárhozatot kapta. Ez a jobb kéznél levő azonban, aki kárhozatra tartotta magát méltónak, a paradicsomot kapta. Megfordult a sorrend, mert az Isten országában mindig másképp van, mint az embereknél. Megtanultad-e már az Isten sorrendjét? Először bűnvallás, hogy jöhessen a bocsánat, először megalázkodás, hogy jöhessen a felmagasztaltatás.

Ez a gonosztevő azonban még többet tett. Nem csak imádkozott, nem csak megvallotta hitét, nem csak megvallotta bűnét, hanem íme bizonyosságot is tesz. Mégpedig Jézusról tesz bizonyosságot, amikor azt mondja: ez pedig semmi méltatlan dolgot nem cselekedett. Erre a bizonyágtételre őt senki nem kérte. Az emberek sem kérték erre, de Krisztus sem kérte őt erre. Senki sem értékelte, ez semmit sem változtatott az ő helyzetén. Sőt ez éppen hogy ellentétben állott mindazzal a káromlással, gúnyal, rágalmazással, bántással, ami a kereszt körül elhangzott. Ezzel a bizonyágtétellel ő nem akart már semmit kiérdemelni. Hisz ezen szavak után nem kérte azt, hogy szabadíts meg. Ezzel a bizonyágtétellel azonban a hivatalos halálos ítélet jogosságát is megkérdőjelezte. Ha semmi illetlent nem cselekedett Jézus, akkor őt az ország politikai, de még inkább vallásos vezetői igazságtalanul és jogtalanul ítélték el. Ez a bizonyágtétel egyenesen kockázatos volt, ezzel ez az ember csak súlyosbíthatta helyzetét. Ezzel a bizonyágtétellel a közvélemény is ellene fordult. Azáltal, hogy ő Jézus mellé áll, egyúttal a Jézus ellenségeinek haragját vonja magára. Ez a gonosztevő e bizonyágtétel által a Krisztus szenvedésének részese lesz. Ez a bizonyágtétel kétségtelenül belülről jött, mert kívülről őt erre senki sem kérte és nem kényszerítette. Jézus sem kérte ezt tőle. És mindezek ellenére ez az ember most nagyon világosan, határozottan, mindenki előtt nyilvánosan vallást mer tenni Jézusról egy olyan környezetben, ahol mindenki ellene volt. Jézus egyszer arról beszélt, hogy ő nem olyan, mint a béres, aki elfut akkor, amikor látja a farkast jönni, amikor jön a veszély, hanem kész életét adni a juhokért. De itt épp az ellenkezője történik. A juh kész síkra szállni a pásztorért, a juh kész megvédelmezni a pásztort. Méghozzá a fekete bárány, az, akitől ezt senki sem gondolta.

Mennyire megszégyenít minket ez az ember. Megtesszük-e mi azt, amit ő megtett? Merünk-e síkra szállni Jézus mellett, amikor az ő nevét gyalázzák, káromolják? Merjük-e megvallani őt egy teljesen ellenséges környezetben? Épp ilyen helyzetekben látszik meg a hitünk valódisága. Hogy belülről jön-e a hit és a bizonyágtétel, vagy csak kívül van valami vallásos máz rajtunk, ami addig működik, amíg nincs semmi veszély, nincs semmi baj körülöttünk. Készek vagyunk-e osztozni az ő szenvedésében, készek va-

gyünk-e kimenni a városon kívülre, a népszerűsége kívülre, hordozván az Ő gyalázatát? Ha vele együtt szenvedünk, vele együtt fogunk megdicsőülni is. Ámen.

Csütörtök

A tegnap láttuk, hogy ez az ember hogyan tett bizonyosságot Jézusról, hogyan merete őt védelmébe venni egy nagyon nehéz helyzetben, hogyan merete vállalni a Krisztus gyalázatát. Hitélete abból is nagyszerűen meglátszik, ahogyan megfeddette társát. Hisz ez az, amit leghamarabb hallunk tőle. Ő keményen megdorgálja a Krisztus bal oldalán megfeszített gonosztevőt. Ebben is ez a különös, a feltűnő, hogy erre őt senki sem kérte. Neki tulajdonképpen nem is kellett volna beleavatkoznia a beszélgetésbe, hiszen hozzá senki sem szólt. Neki senki semmit nem mondott. Mégis azt olvassuk, hogy felelővén pedig a másik.

Mi is történik itt tulajdonképpen. Az egyik gonosztevő gúnyolódva, csúfolódva fordul Jézus felé. Azt mondja, amit a többi csúfolódótól hall, ha Isten Fia vagy, szabadítsd meg magadat – és hozzát teszi – és minket is. Az a rendkívüli, hogy mielőtt Jézus válaszolhatna neki, közbeszólt a másik gonosztevő, védelmébe veszi Jézust, és csodák csodája: válaszol Jézus helyett. Elmondja azt, amit Jézus mondott volna el.

Ilyen az igazi szeretet. Az igazi szeretet mindig átveszi azt, amit a másiknak kellene megtennie. Ez az ember Jézus tanítványává lett a Golgotán, mert ugyanazt teszi, amit Jézus tett értünk, átvette, magára vette a büntetést. Magára veszi azt a keresztet, amit nekünk kellett volna elhordoznunk. Ez a jobb kézfelől való gonosztevő és Jézus lelkileg teljesen egy hullámhosszon vannak, ugyanabból a Lélekből merítenek. Itt már megtörténik az, amit Pál majd így mond a filippibelieknek: az az indulat legyen bennetek, amely volt a Krisztus Jézusban is. Ez a Lélek munkálja azt, hogy az egyik gonosztevő visszautasítja azt, amit a másik neki felajánl. Ebben az értelemben, amit mond, tényleg válasz. A másik gonosztevő így szólt Jézushoz: szabadítsd meg magadat és minket. Nem azt mondta: és engem. A minket a két gonosztevőt jelentette. A bal kéz felől megfeszített kegyelmi kérvényt nyújt be Jézusnak a két gonosztevő számára. Mielőtt Jézus a kegyelmi kérvényt átgondolhatta volna, a jobb kéz felől gonosztevő megdorgálta társát. Mintegy azt kiáltotta: nem! Ő nem akart kegyelmet kapni. Nem különös ez, nem egyedülálló dolog ez? Ő jogosnak találta az ítéletet, igazságosnak találta a halálbüntetést. Mit jelent ez? Hogy az igazságot fontosabbnak tartotta a saját életénél is. Az Isten igazságát a saját élete fölé helyezte. Itt mi nem tehetünk mást, mint ámulunk ennek az embernek a hite fölött. És itt is csendben megkérdezzük magunkat? Vajon én ilyen vagyok-e, Uram? Hiszen mi hányszor mondunk ilyeneket: a legfontosabb az egészség, ha egészség van, akkor majd a többi csak eltelik. Vagy hányszor mondjuk: az élet a legfontosabb, az élet érdekében mindent fel kell adni. Ennek a gonosztevőnek az életében volt valami, ami értékesebb volt, mint a puszta élete. És ő ezt is Jézustól tanulta. Mert ha Jézus is úgy gondolkodott volna, hogy a legfontosabb az élet, és nem az Isten Igazsága, akkor Ő sohasem halt volna meg értünk. Jézus számára az volt a legfontosabb, hogy eleget tegyen Isten igazságának, aminek mi nem tudunk eleget tenni, és hogy így mi éljünk az Ő halála által.

Az utolsó kérdés: mikor kapta meg ez az ember a jutalmat? Hát a halálos büntetés után. Akkor nyerte meg az életet, amikor halálra ítéltetett és el is szenvedte a halálos büntetést. Valahogy úgy volt, mint amikor a betegnek azt mondja az orvos: már nincs sok hátra, hacsak valami csoda nem történik.

A csoda ennek az embernek az életében az volt, hogy ő az emberi halálos ítélet végrehajtása után Krisztushoz ment, az örök életre. Pedig csak néhány perccel azelőtt tért meg. Márknál azt olvassuk, hogy akik vele együtt feszítették meg, szidalmazták őt. Tehát először még ő is részt vett a szidalmazásban. A teljes megtérés aközben következett.

zett be, amikor a kereszten függött. Valószínűleg akkor következett be a megtérése, amikor Krisztus elmondta az első szavát a kereszten, amikor imádkozott gyilkosaiért. Akkor megértette ez az ember, hogy érette is imádkozott Jézus. Ez a szó isteni erővel ragadta meg az ő lelkét. Ez a szó odavitte őt Jézushoz. Akkor fogalmazódott meg benne: Uram, ha te gyilkosokért is imádkozol, ha te még gyilkosokon is könyörülsz, emlékezzél meg rólam is, ne hagyj elveszнем engem se.

És Krisztus megragadta ezt az embert. Bár kezei oda voltak szegezve, megtartotta őt hatalmas kezével. Amikor az emberek mindent elvettek tőle, először szabadságát, azután ruháit, végül az életét is, Krisztus akkor ajándékozta meg a legnagyobbal, az örök üdvösséggel. Ezt az embert az emberi közösség kitalasztotta, de íme Jézus befogadta őt a szentek közösségébe, az üdvözült lelkek társaságába.

Krisztus téged is meg akar ragadni, meg akar tartani. Neked is üdvösséget akar adni. És neked még van hátra az életből, azért, hogy megmutasd háládat ezért a nagy szabadságért. Ennek az embernek már nem adatott több idő. De neked adatik még, nem tudod, hogy mennyi. De használd ki az ajándékba kapott időt az imádkozásra, a hitvallásra, a bizonyágtévesésre, mások Istenhez való vezetésére. Ez a gonosztevő és az ő példája maradjon meg a szívedben. Örökre! Ámen.

Ady Endre

Volt egy Jézus

Szent elgondolás: volt egy Jézus,
Ki Krisztus volt és lehetett
És szerette az embereket.

Ő mondta: fegyvert a fegyverrel
Győzni s legyőzni nem szabad:
Jézus volt, Krisztus: legigazabb.

Az emberek úgy elrosszultak
(Hiszen nem voltak soha jók):
Most Krisztus-hitünket csúfolók.

Pedig ma is élhet. Föltámadt,
Ki Krisztus és nagyon nagy úr,
De él másképpen és igazul.

Járj köztünk, drága Isten-Ember,
Tavas van, nőnek a gazok
S kevesek az igaz igazok.

Úgy látlak, ahogy kigondoltak:
Egy kicsit véres a szíved,
De én-szívem egészen tied.

Nagypénteki prédikációk

Farkas László
Magyarország

A nép megállta nézni!

Alapige: Lukács 23,35–37

Nincs a világtörténelemnek több ilyen megdöbbentő eseménye, mint a nagypénteki keresztrefeszítés a Golgota hegyén. Nem azért, mintha egyedülálló lenne ez a kivégzési forma a történelem folyamán, vagy mert a brutalitása eget ostromló kegyetlenségnek számít. Jézus korában sok embert végeztek ki ilyen kegyetlen formában a rómaiak. De Krisztus keresztre feszítése mégis egészen más, mint a többi kivégzés.

Ebben a keresztre feszítésben benne van valami megfoghatatlan, valami kibeszélhetetlen, valami fenségesebben isteni. Már kétezer éve, hogy a Golgota hegyén ott állott az a három kereszt, de a világ még ma sem érti ezeknek az üzenetét.

Nagypénteken általában szívet tépő, lelket zokogató prédikációkat hallgatunk. Elhunyt hozzátartozóinkra emlékezünk, közben úgy haladunk el a Nagypéntek eseményei mellett, hogy a saját hozzátartozóink sírhalmánál leragad a szemünk. Csődöt mond az emberi okoskodásunk, a hitünk mintha megvakult volna. A kereszt üzenetének mélységeit nem értjük és még kevésbé éljük át.

Szép dolog emlékezni szeretteinkre, és emléküket kell is ápolnunk, de nem szabad leragadnunk ennél a lelki állapotnál. Isten a hit útján továbbmenetelre biztat, fel szeretné fedni előttünk a nagypénteki szomorú események igazi értelmét. Ezt azért, hogy a hit szemével lássuk a kereszt értékét.

Csendesdjünk el lélekben. Zakatoló szívünket hangozzuk át a világ zajából, a fájdalom zakatolásából arra a hullámsávra, melyen csendes, szelíd hangján megszólít bennünket a Teremtő, megváltásunkon munkálkodó Isten.

Valójában mi is történt nagypénteken?

Isten három üzenete hangzik el igénkben.

I. Üzenet a múltnak

Isten Krisztus kereszttel üzen a múltnak. Amit sok próféta szeretett volna látni és nem láthatott, amit várva várt az Istenben bízó ember és a bűn rabságában sýnlődő világ, az valóság lett. A történelemnek Ura ígérését beteljesítette. Megváltotta az elbukott bűnös embert. Ezért üzenet a kereszt a múltnak, és a legszebb örömhír, melyet valaha hallhat a kárhozatban levő ember.

Isten az idő múlásával nem felejt, ahogyan mi, emberek felejteni szoktunk. Ő tegnap és ma és mindörökké ugyanaz marad. Krisztus áldozata az ószövetségi áldozatok végét is jelenti egyben. Isten nem kívánja többé az állatok vérért, hanem elfogadja áldozatként az ember bűnbánattal tele szívét.

II. Üzenet a márnak

A keresztyén ember számára, bármely korban is éljen, a legcsodálatosabb üzenet a kereszt üzenete. Jézus szenvedése minden keresztyén számára útmutató. Ne várjunk kegyelmet, együttérzést vagy megértést, de könyörületet sem a világtól, mert a Sátán, a világ ura a keresztyén embert nem kíméli és nem is sajnálja.

A nagypénteki kép szomorú látvány. Minden emberi szív elszorul, ha erről hall, de ez megváltásunk története. Krisztus a kereszten szenved Istentől elhagyottan, de az őt

kigúnyolókért imádkozik. Körülötte ünnepel a tömeg, a világ ura, a Sátán, gyönyörködik Krisztus rettenetes szenvedései láttán. Akkor és ott nincs könyörtület az emberi szívekben. A jeruzsálemi virágvasárnapi bevonuláskor hozsánázott a tömeg, és most mintha teljesen kicserélődött volna. Sok ökölbe szorult kéz emelkedik a magasba, és sok eltorzult arcú ember vad, villanó szemekkel „feszítsd meg”-et kiált. Köntösére a katonák sorsot vetnek, hogy beteljesüljön a jövendölés. Minden egy előre bejelentett „forgatókönyv” szerint történik, amit Isten a próféták által megjövendöltetett.

A főemberek a tömeggel együtt ott állnak, csúfolódva mondják, hogy másokat megmentett, mentse meg magát, ha ő az Isten Fia. A kísértő szavai bújnak meg e szavak mögött. Íme, még a kereszten sem hagyja békén Krisztus. Még az utolsó perceiben is gyalázzal illeti, még ha ezt az emberek szája által mondatja is ki.

A szégyen égeti arcunkat ma, amikor ezeket olvassuk, mert érezzük, mindezek éretünk történetek, ahogy az egyik énekünk is megfogalmazza „érettem is szenvedett”. Az erőt képviselő katonák kicsúfolják, megalázzák a védtelent, ecetet adnak neki inni, és azt mondják „ha te vagy a zsidók királya, mentsd meg magadat”.

Mit válaszol az ég és föld ura, akié a hatalom mennyen és földön, akié az erő, a körülötte állóknak? Semmit. De a kereszten vele együtt szenvedő bűnösnek megnyitja a mennyország kapuját. A kereszten is van ereje egy bűnöst megtartani. Csodálatos szerezet ez! Míg gúnyolódik a világ, ő egy megtért bűnöst ölel szeretettel keblére és ment meg a paradicsom számára.

III. Üzenet a jövőnek

Testvérem, aki előtt áll a jövő, mégha egy nappól is állana az, te melyik csoportba tartozol? A gúnyolódók közé? Vagy a kíváncsiskodók közé, akik azért jöttek, mert csodát reméltek látni? Vagy a Krisztus sebein sírók közé? Itt nincs semleges szemlélődő, mert a kereszt mindenkit állásfoglalásra kötelez. Ott azok csak a szenvedő Krisztust látták, de mi a dicsőséges Krisztust várjuk. Ma is megoszlik a világ véleménye arról, hogy mi is történt ott a Golgotán? A bölcs gondolkodók hiába kutatják értelmét, nem érthetik, mert nincs benne emberi bölcsesség. Az együgyűek, a senkik, a semmik, a nyomorultak, a tudatlanok előtt ez a rejtélyes dolog mégis megnyílik, mert hittel szemléljük.

Az „üzenetted és nekem és az utánunk születendő embereknek” ige győzött, a harc elvégeztetett, és győzött a Dávid nemzetségéből származó orozslán. Neki ad számot majd az egész teremtett világ. Nagypéntek üzenete tehát ez: „nincs szívem félelmére nézni sírom fenekére” Amikor gyászol a menny, és a természet is sötétbe öltözik, Isten örökéletet ajándékozik az ellene lázadó embernek. Érthetetlen szeretet ez, amellyel csak Isten szeretheti az embert.

Csendesedj el, testvérem, gyászodban, szomorúságodban velünk együtt Krisztus előtt, aki haláltusáját vívja. Benne és általa adatik meg neked és mindnyájunk számára a gyógyír. Hajolj oda Krisztus keresztségéhez még akkor is, ha ez a kereszt nem divatos, hiszen ma is kigúnyolja a világ, pedig a békeség forrása ez minden emberi szívnek, gyógyír minden megsebzett léleknek!

Életed célját, értelmét itt találod meg, és az örökélet útja itt tárul ki előtted.

A kereszttől indul el az örökélet útja neked is, nekem is. Előbb azonban oda kell állnunk a kereszt alá, mégha ez kényelmetlen vagy kellemetlen is számunkra.

Krisztus bátorít bennünket, hogy járjuk együtt ezt az utat, mert embertársunk segítése, imádsága erőforrást, lelki felüdülést jelenthet mindannyiunk számára. Ráadásként Krisztus társként mellénk áll, akár az emmausi úton szomorú szívvel haladó tanítványok mellé. Akarod-e testvérem ezt a Krisztust társként elfogadni?

Ígérettünk van tőle, hogy aki őt befogadja, annak hatalmat ad, hogy Isten fiának hívattassék. Életeredre ő tud megoldást nyújtani. Élj ezzel a lehetőséggel! Amen.

Varga László

Marosvásárhely

Elvégeztetett

Alapige: János 19,30

Bibliolvasás: Márk 8,27–37

Egy egész embernek, egy igaz embernek, ha létezik olyan, mindig mindennél fontosabb az a feladat, ami reá hárul. Tudunk olyan orvosprofesszorról, akiről azt mondják, nincs magánélete, mert minden gondolatát az köti le, hogy milyen betegek vannak a klinikán. Vannak olyan feltalálók, akiknek szintén nincs magánéletük, mert folyton azon dolgoznak és gondolkoznak, hogy el tudják végezni, amit magukra vállaltak. És folytathatók tovább, mert minden foglalkozásnak vannak, úgy mondják, megszállottai. De azért mindnyájunknak mégiscsak van valamennyi magánélete. És mindenki igyekszik azért saját magát megélni.

Jézus Krisztus volt az, aki tökéletesen csak a feladatának élt. Annak, amit magára vállalt, amikor emberré lett. Nem volt magánélete. Még a halála sem volt magánhalál. Amikor már a kereszten az utolsó erejével, amikor még éppen csak hogy ébren tartja magában az életet, akkor is csak egy gondja van: elvégeztem-e azt, amit magamra vállaltam? Már a kereszten is mindent elvégzett. Már intézkedett szerettei felől. Már gondoskodott arról, aki hozzá fordult ott a kereszten, a gonosztevőről is gondoskodott. Már imádkozott azokért, akik őt megfeszítették. Akkor felsóhajt: Elvégeztem. Befejezte a munkáját.

Nagyon nagy dolog az, testvéreim, hogy olyan Megváltónk van nekünk, aki ennyire csak velünk törődik. És mindig tudni kell, hogy az, hogy „elvégeztetett”, azt jelenti, hogy a te számodra is el van végezve minden, ami szükséges a te üdvösségedhez. Nem hiányzik semmi, csak annyi, hogy fogadd el. Mert ott a keresztfán minden elvégeztetett. Az, hogy milyen bűnös vagy, az, hogy milyen mulasztásokat követtél el vagy követtem el én, az, hogy mennyi hátrányunk származott abból, hogy nem tudtunk úgy viselkedni, mint Krisztus, mert mégiscsak megtartottunk magunknak időt, pénzt, gondolatot. Ez is mind elvégeztetett. Helyettünk, érettünk megvette ő. Hogy teljessé tegye a mi életünket. Hogy ne maradjon az életünk csonka. Hogy amikor odaállunk Isten elé, az ítélet elé, akkor kipótolja, kiegészítse a maga érdemével, a maga kegyelmével mindazt, ami belőlünk hiányzott. Hogy mi tisztán állhassunk Isten elé. Így végzett el mindent a kereszten.

El tudjuk-e mondani mi ezt magunkról? Soha! Egy akármilyen szép, befejezett élet után, én azt hiszem, hogy az emberben mindig benne marad az, hogy mennyi mindent kellett volna még elvégezni. Mennyi mindent kellett volna még megcsinálni. Hány embernek az öröme, boldogsága azért maradt el, mert én nem végeztem el a magam feladatát. Milyen nagy dolog, hogy Jézus így mondta, hogy „Elvégeztetett”

Mikor elvégezte, akkor utoljára mégiscsak maga felé fordult a figyelme. Azzal a sóhajtással: „Atyám, a te kezébe teszem le a lelkemet.” Ő itt a földön mindent elvégzett. És akkor saját magát, életművét, fájdalmát, szenvedését, az örök életet, ami azután következik, mindent letett a mindenható Istennek, Atyjának a kezébe. „Atyám, a te kezébe teszem le az én lelkemet.” Ez a mi vigasztalásunk. Ha nem is tudjuk elvégezni mindazt, amit kellett volna, de azt meg tudjuk tenni, hogy letegyük életünket és halálunkat Isten kezébe. Nem csak akkor, mikor az utolsó sóhajtásunkat sóhajtjuk el. Akkor is, de nem elég csak akkor. Azt ma is, azt minden úrvacsoraosztáskor elmondhatjuk, hogy:

Atyám, így, ahogy vagyok, az életemet leteszem a te kezébe. Te uralkodj felettem. Vannak kívánságaim, de nem az a fontos, hogy azok teljesüljenek, hanem az, hogy a te akaratod teljesüljön. Vannak fájdalmaim, panaszaim, de nem az a fontos, hogy azokkal mi lesz, mert azokat az életemmel együtt, Atyám, leteszem a te kezébe. Vedd a kezébe a sorsomat, az életemet, te vagy az Úr felettem, te vagy az én Atyám, te tudod, hogy mire van szükségem. Erősíts meg, hogy elvégezhessem, amit el kell végeznem. Ha adsz rá lehetőséget, segíts, hogy elvégezzem. Ha nem, a halálokat ajánlom fel neked. Atyám, a te kezébe teszem le az én lelkemet.

Itt vagyunk nagypénteken. Elvégeztetett az, amiért Krisztus a földre jött. Erre kell emlékeznünk ezen a napon. Megváltott minket. Ez az, ami megmaradt nekünk. Ezzel is példát mutatott. Hogy amikor saját magamra gondolok, amikor a saját magánéletemre, magán-gondjaimra, magán-nyomorúságaimra gondolok, akkor is Isten előtt állok. Akkor sem vagyok a magamé. Akkor is tudjam őszinte szívvel mondani: Itt vagyok, Uram. Ennyit érek, ennyit tudtam tenni. Amit szeretnék, az is a te kezébe van. Krisztussal együtt teszem le lelkemet a te kezébe.

Ha ez az érzés megvan bennünk, akkor várhatjuk nyugodt, hálás lélekkel a feltámadást, a húsvétot is. S amikor cseng majd a halleluja, Isten felel. Isten azt, aki rábízta magát, megáldja, életét megszenteli, halálát eredményessé teszi, örök életben ad dicsőséget. De először az kell hozzá, hogy a halálra is felkészülve egész életünkkel, egész magatartásunkkal, minden gondolatunkkal tudjuk odatenni magunkat az ő kezébe. Ámen.

Reményik Sándor

Hála*

Szív fájdtó tavasz,
És olyan jó.
És olyan jó.
És mégis olyan jó.
Most alkonyul.
A fák
Finom seprő ágaikkal
Csodás színekbe mártva állanak
Nagy – mozdulatlanul.
Rügy ring az ágon,
Ütemre ring.
Hintáz az ág velem,
Mint duzzadt, hátatelt kis szív, olyan.
Ha pattan
Ez az egyetlen kicsi rügy az ágon:
Talán elárad az egész világon.
Az alkonyatnak
Felváltva dalolnak
A rádió
S az erdőben egy fekete rigó,

S nem vesznek össze,
Összezsonganak.
Tavasz, szív fájdtó.
És olyan jó.
És olyan jó.
És mégis olyan jó.
Mert látó lettem újra.
Mert halló lettem újra.
Mert bár halottaimat hantolom,
Húsvét felé megyek.
Húsvét felé megyek.
Mint zengő szél az ágon a rügyet:
A hála emeli,
Felemeli duzzadó szívemet,
Ha pattan
Ez az egyetlen kicsi rügy az ágon:
Talán elárad az egész világon.

Budapest, 1933. márc. 28.

---

* Reményik Sándor eddig kötetben még meg nem jelent verse.

Húsvéti prédikációk

Adorjáni Zoltán

Kolozsvár

Láttuk az Urat!

Alapige: János 20,24–25

Bibliolvasás: 2Timótheus 1,6–12

Az egész húsvéti evangéliumot valami titokzatosság, bensőségeség – talán így is mondhatnánk: zártkörűség – és feszültség jellemzi.

TITOKZATOS: mert benne valami olyasmi történik, amihez mi semmivel sem tudunk hozzájárulni. A csodát, magának Jézusnak a megelevenedését senki sem látta. Az asszonyok látták a kő elgördülését, az angyalokat, Jézus megelevenedését azonban nem. Egyszerűen csak megjelent számukra. Mindenki csak a feltámadás evangéliumának az eredményét, a megelevenedett Jézust látta.

Ez a feltámadott Jézus pedig a kereszthalál után már nem ide vagy oda megy. Nem követhető úgy, mint azelőtt. Egyszerűen csak megjelenik. Váratlanul ott van a középben. Az emmausi úton. A Galileai tenger partján. Hol tehát? Kik között? A tanítványok között, a kereső asszonyok között, Jézus atyjafiai között. Azok között, akiket ő testvéreinek nevezett kereszthalála előtt is, s akikre egy alkalommal így mutatott rá: *ezek az én testvéreim, akik cselekszik is a mennyei Atya akaratát.*

BENSŐSÉGES, mert Jézus nem a katonáknak, nem a főpapoknak, nem Pilátusnak mutatja meg magát feltámadottként. (Pedig mi mennyire szeretnők némelykor ezt: hadd lássa meg a világ, azok, akiktől félünk, hogy van Isten, hogy Jézus él... De nem.) Jézus csak övéi, közvetlen tanítványai számára jelenik meg, ott, ahol azok összegyülekeznek.

Ez azonban azt is jelenti, hogy a feltámadás csodájának áldásai éppen közöttünk teljesednek ki. És a feltámadás elsősorban éppen érettünk történik, akiket elhívott, s akikkel változatlanul célja van, függetlenül attól, hogy közben mi történt velünk.

Miért? Miért közöttünk és miért érettünk? Azért is, mert Jézus nagyon jól tudja, hogy milyen FESZÜLTSÉGEK között élünk. Hogy valóban kötődünk hozzá, hogy szükségünk van rá, és rossz nélküle. Tudja, hogy hálásak vagyunk neki. De azt is tudja, hogy sokszor, mindezek mellett reménytelenek vagyunk, és sokszor kételkedünk.

Jól tudja azt, milyen nehéz számunkra a hit és reménytelenség, a bizonyosság és kételkedés közti vergődés. És az sem ismeretlen előtte, hogy milyen nyugtalanságot jelent számunkra az, amikor tudjuk, hogy mire hívott és küld bennünket, és nincsen elegendő erőnk, bátorságunk azt a feladatot végezni; s emiatt a lelkiismeretünk is szüntelenül vádol...

Ha a feltámadásról szóló történetben a titok ezután is titok marad (legalábbis addig, amíg Istent színről színre meg nem látjuk), és ha hívő életünkben mindig lesznek feszültségek küldetésünk miatt – mert tökéletlenek vagyunk –, egy biztos, és ezt az evangélium megígéri nekünk: a testvérek közösségében, és ez nagyon hangsúlyos, itt, az ige körül összegyűlő testvérek közösségében Jézus talpra tudja állítani hitünket, fel tud tölteni annyira önmagával, hogy másoknak is tudunk adni valamit, feltámadásának hírnökévé tudunk lenni.

Milyen segítséget nyújt nekünk Jézus a mi kételkedéseink eloszlatására?

A húsvétot megelőző nagypénteki eseményeknek mindenki szemtanúja lehetett. Ezt az eseménysort nehézségek nélkül tudjuk nyomon követni. Egészen valóságghú. Itt minden annyira emberi: az áruulás, a főpapi gyűlés, a hamis tanúk, az ítéletkimondás, a kigú-

nyolás, Jézus emberi szenvedése. Mindez annyira emberi, hogy ebben önkéntelenül magunkra és egymásra ismertünk, mint akik vagy aktívan, vagy passzívan benne vagyunk a cselekményben. Nagypéntek eseményei egészen a mi gonosz világunk képét nyújtják. Ehhez hasonló dolgokat mi is átélünk. Annyira emberi és valóságos mindenki számára, még a hitetlenek számára is, hogy a pogány római történetírók is feljegyezték, ha nagyon szükséztudóan is. De a húsvéti eseményekről egyetlen szót sem olvasunk náluk. Efelett elsiklottak, mert tudományos, történelemírói munkájukat egy ilyen „kétes” hírrel nem akarták nívnál alulívá és olcsóvává tenni.

Emberileg gondolkozva tehát: nagypéntek teljesen valóságos, de a húsvét felfoghatatlan. Nem csoda, ha a húsvéti evangéliumot hallva elgondolkozunk és a hitünket bizonyos feltételekhez kötjük, úgy, ahogyan azt Tamás apostol is tette: Ha nem látom a szegzek helyét a testén, meg nem tapogathatom, semmiképpen el nem hiszem.

Tomás tehát nem tud hinni a feltámadásban mindaddig, amíg nem látja ugyanazt a Jézust. Így is mondhatnók: amíg nem tapasztal valami kézzelfogható dolgot Jézus meg-elevenedéséről.

Mi az érdekes Tamás viselkedésében?

Az, hogy Tamás nem a titkot akarja megfejteni, nem a csodát. Végso soron ő csak azt követeli, hogy Jézussal találkozzék. Mutassa meg magát Jézus neki is. Mert számára a tanítványok, a **tanítványtársak szava kevés**. Látható jelet akar magának. Ebben a kérésében van bőven követelőzés is. Amikor egy hét múlva Jézus ismét megjelenik, és most már érette, meg is dorgálja. De érdekes módon egy boldogmondással teszi ezt: Boldogok akik nem látnak és hisznek. És ezzel arra is tanít bennünket Jézus, hogy amikor feltételeket szabunk Istennek, és a magunk meglátásai, elképzelései szerint követelőzünk nála, hogy így vagy úgy kellene segítsen nekünk, akkor felesleges gyötrődésekkel és boldogtalansággal terheljük magunkat.

Mert Jézus ismeri az övéit. A századik juh után is képes elmenni. Nemde arról is szól a feltámadás evangéliuma, hogy Jézus összegyűjti a szétszéledt tanítványokat, mert azokkal célja van. Nem hagyhatja övéit bizonytalanságban, gyötrődésben. Szüksége van ránk akkor is, ha kételkedünk. Milyen szűk látókörűek vagyunk, amikor a feltámadás evangéliumát hallva inkább csak afelett rágódunk, hogy mi is történt a sírban és vajon igaz-e az, ami ott történhetett.

Vajon nem volna üdvösebb és célravezetőbb azért könyörögni, hogy találjon meg bennünket is ő, aki megtalálta és örvendezésre vezette a tanítványokat? Mert a feltámadás hitéhez igenis, előbb meg kell tapasztalni valamit. Jézusnak kell valamit tennie, hogy kételkedéseink egyszer csak eloszoljanak.

Tomás bizony követelőzik. Azonban feltételeivel magát Jézust követeli magának. Feltételt szabva követel. De hogyha követelőznénk és feltételeket szabnánk Jézusnak, ő annyira kegyelmes, hogy még ezekhez is alkalmazkodik. Milyen nagy áldás, hogy *nála a kérő kap, a zörgetőnek megnyitvatik*, még akkor is, ha némelykor nem éppen illedelmes a mi kérésünk.

Tamást végülis csak Jézus tudja meggyőzni, még akkor is, ha tanítványtársainak része volt a hitre jutásában. Szükséges egymás hitét a magunk bizonyoságtételével erősítenünk. Le ne mondjunk erről! De ne feledkezzünk el imádkozni a kételkedőkért.

Tomás, ha jól megfigyeljük szavait, nem zárja ki a feltámadás lehetőségét. Csak feltételhez köti és kételkedik. És ami nagyon lényeges számunkra: ő csak a maga nevében beszél. Nem akarja elvitatni a többi tanítvány hitét. Nem akarja őket meggyőzni a maga álláspontja felől és azt nem kényszeríti rájuk. Tamás teljesen nyílt. Ezért is enged aztán társai hívásának, és ezért megy el a közösségbe. Ez két dolgot tanít nekünk:

Először azt, hogy amikor kétségeink támadnak, ne zárkózzunk el, talán szégyenkezve: *Mit is keressek én így a gyülekezetben, mit fognak rólam mondani?* Ne is titkoljam el azokat, hanem kérdezzem meg a legközelebbiektől vagy a lelkipásztortól. Mert nincsen olyan hívő, akinek nincsenek, vagy ne lettek volna kérdései és kétségei. Amikor magunkba zárjuk kétségeinket, sokszor túlságosan is felnagyítjuk azokat. Ugye éjszaka, amikor egyedül vagyunk, az árnyékok is nagyobbaknak és félelmetesebbeknek tűnnek.

Gyakran kapunk jó útmutatásokat egymástól a Jézus keresésében. Sokan saját maguk hasonló kétségeinek a megoldódásai felől tehetnek nekünk igen-igen hasznos bizonyoságtételt. De ehhez nem szabad elfelejtenünk a második tanítást:

Ha valaki kétségeivel fordul hozzánk, akkor ne mondjunk ítéletet felette. Ne nézzük le kicsinyhitűsége miatt, hiszen ezáltal megbotránkoztatjuk. *És jaj annak, aki által a megbotránkozás esik* – mondja Jézus. A mi feladatunk mindenek előtt a gyűjtés, és nem az ítélet. Küldöttek vagyunk, akiknek az a feladata, hogy összegyűjtsék Izráel eltévedt vagy kétségesskedő juhait.

És még valami. Tamás a többi tanítvány szavai mögött a húsvéti örömet látta. És végül ez győzte meg őt, hogy érdemes közéjük mennie. Mert közöttük valami örvendetes történt. Látta, hogy a többiek nem nézik le, hanem azt akarják, hogy ő is birtokába jusson annak, amit ők már megnyertek.

A panaszkodó gyülekezet nem tudja vonzani az abból kihullottakat. A panaszkodás szokássá is lehet. Persze mindig vannak gondjaink, és mindig van valami, ami felett panaszkodni lehet. De annyi mindenért lehetünk hálásak is.

Azt is fel kell tudnunk mutatni a kételkedők előtt, hogy mennyi áldás és öröm kíséri a hívőt. Ezért mondja Pál: *Örüljete az Úrban mindenkor; ismét mondom örüljete.* És ezt is: *Mindenért adjatok hálát.* Mert ezek által is utat mutatunk a kételkedő keresőknek. Így akar felhasználni Jézus minket arra, hogy a keresők helyes útmutatásokat kapjanak.

Az örömet annyiféleképpen ki lehet fejezni. A hálának is annyi kifejezési formája lehet. Ugye sokszor érezzük azt, hogy hála ébredt szívünkben valaki iránt, azonban fejtörést okoz, hogy mi is legyen a legalkalmasabb mód ennek kifejezésére. Van olyan is, hogy furcsa módon restelljük a hálánk megbizonyítását. Ezért kell nekünk imádkoznunk, ha kell naponként azért, hogy tanítson meg bennünket Isten a hálánk és örömünk kifejezésére. Mutassa meg nekünk esetenként, hogy mi lehet a legalkalmasabb mód erre.

Láttuk az Urat! Ennyi volt a tanítványok bizonyoságtétele. Egyebet nem magyaráznak Tamásnak. Tamásnak pedig ez elegendő volt. Egy hét múlva, amikor eljött a vasárnap és az összegyülekezés ideje, Tamás elment a tanítványok gyülekezetébe. Jézus pedig gondoskodott ott arról, hogy Tamás kétségei megoldódjanak.

Milyen egyszerűen is hangzik ez: *Láttuk az Urat!* Nekik természetes az, hogy Jézus él. És miért olyan egyszerű és természetes ez a bizonyoságtétel és ez az öröm? Azért, mert Jézus megjárta helyettünk a nagypéntek és húsvét közötti titokzatos utat. Csodálatosan áthidalta a szakadékot a halál és az élet között, a reményvesztés és a reménység között, a hitetlenség, kételkedés és a hit, megbizonyosodás között.

Titokzatos ez a csoda! Isten szeretetének csodája ez. Ezt a csodát Isten nekünk is adja: kételkedésünk hitté lesz, és majd a halálunkból is új életre támaszt. Ámen.

Parancs és kijelentés

Alapige: Márk 16,15–16
Bibliolvasás: 2Korinthus 5,11–18

Ezen a húsvéton is számos templomban hangzik el ez az isteni kijelentés.

A mi egyházunkban éppen a mai napra kijelölt evangéliumi rész is ez. Ha karácsony az egyház szíve, akkor húsvét az egyház koordináta-rendszere. Miért? Mert a feltámadás eseménye és a Feltámadott napiparancsa – a missziói parancs – határozza meg az egyház életét ebben a világban.

Ez az esemény változtatta meg a tanítványok életét, és ez a parancs tette őket apostollá.

Nem nekik jutott eszükbe a Feltámadott életét folytatni, és nem ők vállalkoztak arra, hogy az Újszövetség választott népével elinduljanak a világot meghódító útra, fegyvertelenül, erőtlennül, vajúdó hittel, de Krisztus kegyelmének és szeretetének hatalmával.

2000 esztendő telt el azóta, és joggal kérdezhetik útitársaink és ellenségeink, ugyan mi valósult meg mindebből, és az is milyen áron? Mivé vált a keresztyénség?

Nos, a keresztyénség beleütközött egy idegen világ gyűlöletébe, de kezdetben a mártírok vére olyan termőtalajra talált, hogy az megsokszorozta a hívők számát.

Így van, mondják ellenfeleink, de aztán elég hamar magával ragadta a hatalom- és dicsőségvágy, és amint tehetette, ő lett ellenfeleinek üldözője. Gondoljunk csak az inkvizícióra és az investitúra harcokra, melyek a pápaság kiváltságos világi hatalmáért folytak. Vagy csak a mai világban is olykor a napi pártpolitika csatározásaiban részt vevő megnyilvánulásokra, melyeket bizony sok keresztyén ember értetlenül és megbotránkozva szemlél. (Nem arról van szó természetesen, hogy a keresztyén ember ne foglaljon állást a politikai kérdésekben, hiszen a politika közügy, és nemzetünk életéért mi is felelősek vagyunk a döntéshozatalban. Így például most az EU-ba való belépéssel kapcsolatban nemcsak a gazdasági kárt vagy hasznot kellene felmérni minden felelősen gondolkodó keresztyénnek, hanem azt is, hogy vajon lelki téren előnyökkel vagy éppen veszteséggel jár-e népünk számára ez a döntés. Hiszen nemcsak veszedelmes keleti fundamentalizmus létezik, mely nem viseli el a másságot, hanem létezik egy mindent relativizáló, értékromboló szabadosság is.) A döntő kérdés az, hogy a keresztyénség be tudja-e tölteni prófétai tisztét ebben a vajúdó világban?

Isten csodájaként az evangélium ma már széles e világon hirdettetik. Egyre több rádió és tévé, valamint bibliafordítás jut el az emberekhez. Vagyis Isten kijelentése szinte bárki számára elérhető. Csak az a kérdés, hogy a megtérés evangéliuma szól-e, vagy úgynevezett üdvözítő tanok, avagy éppen félrevezető, hamis tanítások?

Döntő, hogy mi ismerjük-e az üdvösség evangéliumát és azt hirdetjük-e?

Miért olyan fontos ez a kérdés? Egy felelős egyházi vezető nemrég így fogalmazott: Ma a legdinamikusabban terjeszkedő vallás a mohamedanizmus és a keleti misztika. Ezzel szemben a keresztyénség úgy néz ki, mint egy múltból itt maradt erődítmény, mely magát körülbástyázta, és ereje maradékát a maga igazolására és védelmére fecserli. Templomai egyre-másra ürülnek ki. Missziói feladatáról lemondott, nehogy személyiségi jogaiban sértse e világ fiait. Fontosabbá vált számára a maga alkotta emberjogi törvény, mint a Krisztus embert szerető, embert mentő parancsa. Megszüntette a zsidó missziót, ugyanakkor az ateista és mohamedán világ erőszakosan felszámolta a keresztyén missziót.

Mindenkivel békében és szeretetben akarunk élni, de azon az áron, hogy a reformációnak a Szentlélek viláosságában nyert felismeréseit nem képviseljük nyílt meggyőződéssel (sola gratia, -sola fide, sola scriptura és solus Christus).

Nemcsak a határainkon túl élő magyarjaink élnek súlyos kísértésben, amikor nem merik vállalni magyar anyanyelvüket gyermekeik érvényesülése érdekében, de hány szülő meri biblikus nevelni gyermekét Isten és az Ige tiszteletére, nem félve attól, hogy keresztyénként nem érvényesülhet gyermeke ebben a romlott és erőszakos világban? Ahogy azt is kimondják sokan, hogy majd ha felnő, akkor válasszon a gyermekem, hogy vallásosan akar-e élni. Én nem befolyásolom. Milyen felelet ez a feltámadott Krisztus parancsára: „Tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket...”? (Mt 28,18–20) Ugyan hogyan tud választani a felnőtt, ha azt sem tudja, mi a keresztyénység lényege? Választani csak kézenfekvő, ismert dolgokból lehet.

Hogyan tudott Dániel, Sidrák, Misák és Abednégó, Péter és János halálos fenyegettségben megállni és kimondani: „Nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk”? (ApCsel 4,20) Csak úgy, hogy nagyon komolyan hitték a húsvéti evangéliumot: „Nékem adatott minden hatalom, mennyen és földön.”

Az egyház nem azért létezik, mert sok szentje és hőse van, hanem azért, mert mindenható URA van. Ő tartotta meg a mártírokat is hitükben, gályarab őseinket is a Krisztusban, embertelen kínok közepette. Kínjaikat még elviselhetlenebbé tette, hogy Krisztus nevében juttatták őket máglyára és halálra ellenségeik. Ők azonban megmaradtak abban a bizonyosságban, hogy Krisztusé minden hatalom. Az ördög pedig – tanuljuk meg – nemcsak külső ellenséggel, hanem a belsővel is pusztítani akarja azokat, akik a Krisztuséi, ha már Krisztus legyőzte őt a Golgotán. Senki sem vádolhatja többé azokat, akik a Krisztuséi. Sem magasság, sem mélység, sem semmi el nem választhatja az övét Krisztus megváltó szeretetétől.

Vagyis a missziói parancs nem azért kötelez, mert Ő parancsol, mi meg engedelmességgel tartozunk. Nem is azért, mert mi olyan állhatatosak, erősek és bátrak vagyunk, vagy éppen jobbak mint mások, hanem egyedül azért, mert az Ővé minden hatalom, mindenhol.

Már csak három kérdésre kell válaszolnom, hogy a missziói parancs félreérthetetlen legyen számunkra:

A) Van-e küldetésed? Csak így érdemes menni az Ő követeként, különben hamar befáradsz, belekeseredsz, mert nem tárt karokkal fogadnak, legjobb esetben is gyanakvással. Eredményeket sem fogsz tudni felmutatni, mert ez nem futószalag melletti munka, ahol megszámlálhatod a legyártott termékeket. Ő a biztos, ha Ő küld, akkor bárhová küld, a helyeden vagy, és az Isten békessége tölt be téged, mint Dániel az oroszlánok vermében.

B) Hirdesd az evangéliumot! Akár dadogva, mint Pál apostol, de hittel. Hirdesd, az-az mondd ki, beszéld el! Mert a hit hallásból van, Isten ígéjének hirdetése által.

Lehet, hogy vannak pillanatok, amikor hallgatnod kell és életeddel, türelmeddel, szeretetteddel kell némán hirdetned. Fontos, hogy mindenki a maga anyanyelvén hallja az örömhírt, ahogy az első pünkösdkor is történt. Ez volt az igazi csoda, mert Isten annyira emberré lett, hogy még emberi korlátainkat is figyelembe vette. A küldött bátran mondhatja, amit Ura rábízott.

C) Végül az evangéliumot kell hirdetned. Nem emberi bölcsesség hitető beszédét. Mi az evangélium? Örömmüzenet. Sok keresztyén ember szívesen hirdetne ítéletet. De az Újszövetség emberére nem azt bízta Isten, hiszen az ítélet itt van: a háborúban, a szenvedésben, a betegségben és a halálban. Az ember nagyon jól tudja, hogy ítéletre méltó, még amikor mentegeti is magát. Mi legfeljebb indirekt módon utalhatunk rá, hogy bűneink miatt Isten ítélete alatt vagyunk, és méltán, de úgy szerette Isten e világot, téged is,

hogy nem akarja, hogy elpusztulj az ítéletben. Az evangélium az, hogy Isten mindent megtett érted, hogy megbocsáthasson neked. Ő meg akar bocsátani neked. Kéred-e bocsánatát vagy még mindig mentegeted magad? Mi értelme, amikor nincs ezen a földön hatalmasabb, boldogítóbb és felszabadítóbb erő, mint az, amikor meghallod: megbocsáttam a bűneidet, eredj el és többé ne vétkezzél. Amikor rájössz, hogy elég néked az ÚR kegyelme.

Húsvét örökkévaló üzenete: Krisztus feltámadt, hogy benned éljen és te élő tagja légy Krisztus Anyaszentegyházának. Ahol Krisztus él, ott élő tagjaiban az egyház él! Akarsz-e élő tagja lenni? Imádságodban hittel hívhatod Őt ma is. Ámen.

Lészai Lehel

Kolozsvár

Jézus jelenlétének ajándékai

Alapige: János 20,19–23

Bibliolvasás: János 14,12–19

A János evangélista beszámolója szerint Jézus a feltámadása után először megjelent magdalai Máriának, egy nőnek, akit annak a kornak bevett szokásai szerint megvetettek és lenéztek, majd a tanítványoknak, utána Tamásnak, végül pedig hét tanítványnak a Tiberiás tengernél.

Mai igénk a tíz tanítványnak való megjelenéséről szól. A történesek időrendje szerint túl vagyunk már nagypénteken, nagyszombaton, és a megfeszítés utáni harmadnap következik, a vasárnap eseményei. Az előzményeket röviden összefoglalva elmondható, hogy vasárnap hajnalban magdalai Mária elmegy a sírhoz végtisztességet tenni, de a sírt záró kő el van hengerítve a helyéről. Elfut, és jelenti Péternek és a szeretett tanítványnak az általa tapasztaltakat. A két tanítvány szalad a sírhoz, de ők is üresen találják azt. A szeretett tanítványról fel van jegyezve, hogy „látott, és hitt”. Tudomásom szerint ő az egyetlen ember, aki egy üres sír láttán hitre jutott. A két tanítvány hazamegy, Jézus pedig megjelenik a sírnál sírdogáló és álldogáló Máriának. Jézus küldetésének engedelmeskedve Mária jelenti a tanítványoknak, hogy látta az Urat, de ők ezt nem hiszik. Abban a korban az asszonyok szavának nem sok hitele volt, annyira nem, hogy a törvényszéken nem is fogadták el tanúskodásukat peres ügyek esetén. A János evangéliumában nincs szó szerint megfogalmazva, hogy a tanítványok nem hittek Mária beszámolójának, de a felolvasott íge első verse világosan utal erre.

1. Elúzi a félelmet (19a v.)

Azért tudjuk, hogy a tanítványok nem hittek magdalai Máriának, mert János híradása szerint félnek. Félnek a zsidóktól, pontosabban azok vezetőitől, ezért bezárják az ajtókat abban a teremben, ahol titkon találkoznak. Alig telt el 52 óra Jézus halála óta, és a tanítványok rettegnek, hogy Mesterük sorsára jutnak.

Ebben a reménytelen helyzetben mégis jó dolog, hogy a tíz tanítvány összegyűl, együtt van. Mindig könnyebb elviselni a nehézséget, a félelmet, hogyha az ember nincs egyedül. Gondoljunk csak a második világháborús bombázásokra (akár megéltük, akár csupán filmen láttuk), amikor az emberek az óvóhelyen önkéntelenül is összehúzódtak, közelebb kerültek egymáshoz, mert a félelem egymásra utal. Jézus elfogatása után a tanítványok többsége lemorzsolódott, szétszóródott. Egyedül Péterről és egy másik tanítványról olvassuk, hogy követik Jézust Annás és Kajafás udvarába, ahol Péter később

meg is tagadja Megváltóját. Csak a szeretett tanítvány van közülük ott Jézus kereszttje alatt az asszonyokkal. Végül pedig Péter és a szeretett tanítvány mennek el az üres sírhoz meggyőződni a történekről. Egy közülük öngyilkosságot követett el, egy pedig annyira átadta magát a gyász, csalódottság és keserűség miatti fájdalmának, hogy nem kereste tanítványtársai közösségét sem. A másik tíz tanítvány, ha vacogva is a félelemtől, de találkozott, együtt volt, és erre az együttlétre áldott események következtek.

Ma már fordított az arány: ha a gyülekezetet a tizenkét tanítványhoz hasonlítjuk, akkor ma már nem tíz, hanem részarányosan csupán egy vagy két tanítvány találkozik az istentisztelet helyén. Pedig a félelem ma is megreszketteti szívünket, és éles törként belénk hasít a riadság. Ma már nem attól félünk és nem azért zárkózunk be, mert üldöznek bennünket református mivoltunkért. Ma azért félünk, mert esetleg nem látjuk biztosítva a holnapi napunkat, a jövőnket, félünk a kifizethetetlen gázzámláktól, a gyógyszerhiánytól, a nyugdíj kifizetésének elmaradásától, munkahelyünk elvesztésétől, a pénzromlástól, a képességi, érettségi és felvételi vizsgáktól, jogaink és anyanyelvhasználatunk megnyirbálásától és sárba tiprásától, az esélyegyenlőségünk elmaradásától, az emberek közönyétől, nemtörődömségétől és tisztelethiányától, a betegségektől, családtagjaink külföldre való távozásától, csapásoktól, szegénységtől, egyedül maradástól, özvegyiségtől vagy árvaságtól, és még annyi mindentől. A tanítványok féltek a zsidóktól, illetve nem is annyira népük fiaitól, mint a zsidó főhatóságoktól, akiknek be lehetett volna árulni őket.

A félelem átjárja és bilincsbe zárja, gúzsba köti életünket. Ezzel kapcsolatosan János idézzük az első leveléből: „A szeretetben nincs félelem, sőt a teljes szeretet kiűzi a félelmet; mert a félelem gyötrellemmel jár, aki pedig fél, abban nem lett teljessé a szeretet.” Ez a gyötrellem teszi tönkre mindennapi életünket, és űzi ki az isteni szeretetet szívünkéből. Valljuk, hogy az isteni szeretet erősebb a félelmünkénél, mégis sokszor félünk. Igencsak jellemző ránk ez a félelem, amelyből Jézus meg akar és képes megszabadítani. Kész vagy arra, hogy új életet kezdj vele?

2. Béke és öröm (19b–20. v.)

Azt olvassuk a történetben, hogy ebben a kilátástalan helyzetben egyszer csak megjelenik Jézus. Azt is mondhatnánk, hogy hirtelen közéjük toppan. Az ő jelenléte nélkül marad a gyász, a félelem, a kiábrándultság és tehetetlenség. A tanítványok bezárják az ajtót, hogy kívül tartsák a zsidók előljáróit, de a bezárt ajtó nem akadály Jézus előtt. Csoda történik, mivel Jézus be tud jönni a bezárt ajtó ellenére is.

Nemcsak megjelenik, hanem beszél is hozzájuk. Azt mondja: „Békesség néktek!” Úgy gondolom, hogy ennek a tíz tanítványnak, akiknek a félelem a szívét marokra fogta és kegyetlenül szorongatta, a legjobban békességre volt szüksége. Hányszor szoktuk mi is így bátorítani egymást gyászban, bajban, csapásban, betegségben: Ne félj, lesz még jobb is, jobbra fordul a sorod, majd felépülsz, majd csak rendeződik valahogy zilált helyzeted. Fontos az ilyenszerű hozzáállás, mert együttérzésről tanuskodik, de nem tudjuk megoldani a fennálló helyzetet és az adódó problémát. Milyen más, amikor Jézus jön el és ő mondja: Békesség néktek! Ez az ószövetségi köszöntés hasonmása, amelyben békességet, sálómot kívánt az izraeli ember a társának. Amikor Jézus köszön így, akkor többről van szó, mint üdvözlésről, mert ő a halált legyőző, feltámadott Úrként mondja ezt. Milyen jó, hogy a mi református köszöntésünk is (Békesség Istentől!) emlékeztet az Úr Jézus szavaira. Az igazi békesség Jézus személyéhez kötődik. Csak akkor szabadulunk meg félelmeinktől és rettegéseinktől, ha Jézus maga jön el és mondja ezt nekünk. Jelen van-e Ő az életedben? Hallottad-e már, amikor igéjén keresztül személyesen neked mondta, hogy „békesség neked”? Ameddig tovább rettegünk, addig nem volt ilyen talál-

kozásunk vele, nem hallottuk személyes megszólítását, vagy már olyan régen történt, hogy elfelejtettük azt. Szükségünk van arra, hogy újból és újból megszólítson és legyőzze félelmeinket. Ez a mai istentisztelet egy új alkalom arra nézve, hogy ő beszéljen veled. Jézus mennyei békességet ígér itt a földön, éppen a leghelyetlenebb helyzetben.

A köszöntés után az átlukasztott kezét és sebhelyes oldalát mutatja meg, amely által a tanítványok felismerik és azonosítják őt. Emlékezzünk csak, hogy magdalai Mária a megszólításáról, az emmausi tanítványok a kenyértörésről, míg a tanítványai itt sebeiről ismerik őt fel. Te miről ismered fel Uradat, amikor figyelmeztetése szerint hamis próféták és hamis Krisztusok fognak jönni, hogy félrevezessék a kiválasztottakat is?

A tanítványok kimondhatatlanul örülnek, és ez érthető is. Gondoljunk csak bele, hogy néhány napja elvesztették Mesterüket, aki elhívta őket, akitől annyi érdekeset, jót és hasznosat hallottak, aki új irányt szabott életüknek, de akit számukra érthetetlen módra kivégeztek nemzettársaik, illetve a rómaiak. Jézus megjelenése, megszólalása és önazonosítása nagy örömet okozott nekik. Ez az öröm átvette és elfoglalta a félelem helyét. Csak akkor tudsz igazán, felszabadultan örülni és megszabadulni a félelemeidtől, ha biztos vagy, hogy Urad él, szeret téged, jelen van életedben és törődik veled. Ez a bizonyosság a hit. Ma már nem jön el láthatóan, mint egykor földön járása idején, hanem elsősorban igéjében és az ígéhirdetésben jelenik meg, szólít meg minket, gondoskodása által biztosít szeretete felől és időnként a nehézségek által tanít, vagy a hozzánk közelálló szeretete által válik érzékelhetővé számunkra.

3. Küldetés és felhatalmazás (21–23. v.)

Jézus még egyszer megismétli a köszöntést, ami által még hangsúlyosabbá teszi azt: „Békesség néktek!” A tanítványok szívét lassan eltölti az a mennyei béke, amelyet Jézus hozott magával, és amely minden értelmet felülhalad, mert ő a békesség fejedelme. Nagyon fontos benne és általa megbékélni. Annyi minden nyugtalanítja az életünket. Olyan sok sérelem ért minket, amire talán azt mondtuk, hogy megbocsátjuk, de nem felejtjük el. És ez a számtalan el nem felejtés tovább mérgezi életünket, nem hagy éjjel aludni, nem hagy szabadon, boldogan élni. Jézus ma este neked is azt mondja, hogy „békesség neked!” Elfogadod-e ezt a békességet? Engeded-e, hogy átjárja a szívedet, és kiüzzön onnan minden békétlenséget, megkeseredést, félelmet, irigységet, haragot és neheztelést? Hogyha megteszed, akkor te is örvendezve fogsz hazamenni, mint egykor a tanítványok.

A békességet viszont nem azért kapom, hogy továbbra is bezárkózzam és élvezzem annak áldásait, hanem feladat is jár vele. Jézus azt mondja, hogy amint az Atya küldte őt, ő is úgy küldi el tanítványait. A küldetés hasonlít, de a küldetés ideje eltér. Jézust elküldte az Atya, és ez régen történt, Jézus pedig elküldte tanítványait, de ez akkor kezdődött. Nem kerülheti el figyelmünket az, hogy Jézus szavai szerint ő ugyanúgy küldi tanítványait, ahogy ő is elküldetett. Ebben az is benne van, hogy felszerelés nélkül, illetve minimális felszereléssel, csak a legszükségesebbekkel mehetnek. De emellé kapnak egy olyan többletet, mely páratlan.

Jézus rájuk lehel, és azt mondja: „Vegyetek Szentlelket!” Ez a rálehelés emlékeztet 1Móz 2,7-re, amikor Isten az ember orrába lehelte az élet leheletét, és Ez 37,5.14-re, amikor Ezékiel kiszáradt csontokat látott, de amelyek Isten parancsára megelevenedtek, mert Lelkét adta beléjük. A Szentlélek vétele itt is életadást, az élet alapelvében való részesítést jelenti a tanítványok számára. Eddig halálra váltan, megdermedten ültek a bezárt ajtóik mögött, most pedig Jézustól kapott új élettel, Szentlélekkel indulnak el küldetésüket teljesíteni. A küldetéshez mindig szükséges a Lélek ajándéka, a felhatalmazás

erő. Jézus nagyon jól tudja, hogy Szentlelke nélkül nem tudnák teljesíteni feladatukat, ezért ajándékozza meg őket a tőle kapott új élettel. A küldetés hasonlít a Jézuséhoz, tehát ők is a szenvedések közé és szenvedni mennek, úgy küldetnek, mint juhok a farkasok közé. Mi általában szeretnénk kikerülni a szenvedést és a nehézségeket. Akarunk kereszténynek lenni, szeretünk sütkérezni szeretetének fényében és melegében. Jó tudni, hogy gondot visel rólunk. De nem szívesen hallunk a ránk váró szenvedésről. Pedig Jézus másféle tanítványi létről nem tud, ezzel vagy számolunk, vagy eltávolodunk tőle. A tanítványok békességgel mennek, de harcolni kell ezzel a békével és ezért a békéért.

Mire nézve kapták a Szentlélek ajándékát? Erre a kérdésre is Jézus adja meg a választ: a bűnök megbocsátására és a bűnök megtartására kapják a Szentlelket. Már az első század óta nehezen értették és magyarázták hitben járó elcink ezeket a verseket. Még a bűnök megbocsátását értenénk, de mit kezdjünk a bűnök megtartásával? Ekkora hatalmat adott volna Jézus követőinek? És egyáltalán, kikre vonatkozik ez az ígélet?

A kijelentés nehézsége miatt csak óvatosan magyarázzuk ezt a verset. A tanítványoknak hirdetniük kellett az életet adó evangéliumot minden népnek. Az igehirdetés közben ez azok számára, akik elfogadták az örömhírt, bűnbocsánatot és életet jelentett, akik pedig visszautasították, azok számára bűneik megmaradását és halált jelentett, ahogyan a Heidelbergi Káté is tanítja. A tanítványok munkáját mindenképpen megelőzte a Szentlélek munkája, tehát igehirdetésük Isten akaratának megfelelően zajlott. Mindezek mellett mégis óriási hatalommal bírtak, mert Jézus rájuk bízta az ígéletét, mely kétélű kardként életet és halált osztogatott.

Jézus ígérete elsősorban a tanítványoknak szólt, de ők a későbbi gyülekezeteket képviselték, ezért azt mondhatjuk, hogy Isten ezt az óriási felelősséget és hatalmat mindnyájunknak adja. Rád is bízta az ő evangéliumát, neked is beszélned kell róla a rád bízotaknak, és ez egyesek életében üdvösséget, illetve kárhozatot fog eredményezni. A mi felelőségünk az, hogy életünkkel és szavainkkal tegyünk bizonyosságot róla, és ehhez ő adja nekünk Szentlelkét.

Mai igénk fényében az igazi istentisztelet az, ahol Jézus jelen van, örömeivel és békességével ajándékozza meg övéit, erőt ad nekik és megbízást feladataik teljesítésére. Kész vagy-e erre? Ő kész legyőzni félelmeid, kész megáldani, kész betölteni téged Szentlelkével és kész elküldeni az emberek közé. Ámen.

Oláh Mihály

Zilah-Liget

Krisztus feltámadt – mi is feltámadunk¹

Alapige: 1Korinthus 15,19–26

Bibliailvasás: 1Korinthus 15,1–19

Nem mondom újat ha azt mondom, hogy életünket falak között éljük. Nemcsak idős vagy beteg, ágyhoz kötött embereknek a panasza ez, hanem gyakran mindannyiunké. Otthonunkat falak veszik körül. Ha kitekintünk lakásunk ablakán, újabb falakat látunk. Istentiszteletünk falak között zajlik. Őseink falakat emeltek a városok, templomok köré. De nemcsak fizikai értelemben, látható módon vesznek körül falak minket, hanem lelki vonatkozásban, egész emberi létünk vonatkozásában is. Falakat emelünk magánéletünk, az ún. intim szféra köré, falakat emelünk – sokszor önkéntelenül is – emberközi kapcsos-

---

¹ A prédikáció néhány képét és gondolatát Kozma Zsoltnak az 1Kor 15,1–11-ről írt igehirdetéséből „kölcönöztem”.

latainkban, a mindennapi érintkezésben. Mégis a legáthatolhatóbbnak tűnő falként az életünk végét, a halált éljük meg. Gyakran találkozom olyan emberekkel, akik állandó félelemben és rettegésben élnek: mikor bukkan fel – hirtelen és könyörtelenül ama utolsó fal, amelyet nem lehet kikerülni, átugorni, lerombolni. Sokszor hosszú évtizedek telnek el az életünkben ebben a félelemben és állandó szorongásban. Ez a bizonytalanság kételkedést, tagadást és beletörődést szül: onnan, a falon, a síron túlról „még senki sem jött vissza” És sokszor foglalkoztat minket az a kérdés, hogy ott, a falon túl van-e valami, vár-e valami minket?

A húsvét ünnepe és ez a mai ünnepi ige éppen azt a – számunkra ismeretlen, titokzatos és sokszor kérdéses vagy kétséges – falon túli világot villantja fel. Azt a világot, ahol – hitvallásunkat idézve – a feltámadott Krisztus ül az Atya Isten jobbán, és ahonnan el fog jönni, hogy megítéljen élőket és holtakat. Ezt mi hisszük és valljuk mindannyian, akik most itt vagyunk a templomban. Hiszük és valljuk, hogy Krisztus feltámadt, hogy visszatért a menny fényességébe és tisztaságába, oda, ahonnan egykor alászállott és emberi testet vett fel, és hisszük, hogy ő most is él, most is szeretettel hajol fölénk, meghallgatja könyörgéseinket és kezét nyújtja, hogy felemeljen, valamennyiszer elesnénk. Ezt mi hisszük és valljuk – ugyanezt hitték és vallották a korinthusiak is. És a korinthusiak úgy vélték és – legyünk őszinték! – mi is úgy véljük, hogy ez elegendő hit. Falak között zajló életünk a hitet is falak közé zárja: az evilág falai közé...

1. Pál apostol azonban lerombolja ezeket a mesterséges falakat: „Ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk” Ha Krisztustól csak annyit várunk, hogy jobba, szebbé, emberibbé tegye számunkra ezt az életet – akkor minimális hittel a minimumot reméljük tőle. És akkor mi, keresztyének, valóban nyomorultabbak vagyunk a hitetleneknél, az istentagadóknál, az ateistáknál is. Súlyos szavakat, gondolatokat küld levelében Pál apostol a korinthusiaknak: „néhányan azt mondják közöttetek, hogy nincs halottak feltámadása. De ha nincs halottak feltámadása, akkor Krisztus sem támadt fel. Ennek egyenes következménye az, hogy hiábavaló a hit és a prédikálás, ráadásul az igehirdetők és a hívők is hamis tanúknak, vagyis hazugoknak bizonyulnak.” Az apostol logikai levezetésében egyre nagyobb a sötétség, egyre sűrűbb a semmi: ha megtorpansz ama utolsó, végső falnál, az emberi halál falánál, akkor mit ér a hited, mit ér a húsvétod?

A húsvéti prédikációink többsége valóban arról szól, azt fejtegeti, arról érvel és azt bizonyítgatja, hogy Jézus Krisztus, a nagypéntekre virradó harmadik napon feltámadt – és nem valami látszat-testben, hanem valóságos testében, hiszen üres volt a sír. De olyan kevésszer beszélünk arról, hogy ennek a csodálatos eseménynek mi a következménye, a „haszna” ránk nézve. Hogyan befolyásolja az első húsvétnek a csodája a mi életünket. Korinthusban éppen az volt a baj, hogy sehogy sem befolyásolta: „nincs halottak feltámadása” – mondták a korinthusiak és mi tudjuk, még akkor is, ha nem szívesen beszélünk róla, hogy a korinthusi vélemény visszhangra talál ma is nemcsak a keresztyénséggel szemben közömbös emberek, hanem gyakran hívő emberek gondolkodásában is.

Figyeljük meg: Pál apostol nem kezd bizonygatni és bizonyítgatni, nem veszi magára a feltámadás ügyvédjének szerepét, csak annyit mond: ha csak ebben az életben reménykedünk a Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk. Mintha azt mondaná: hinni nem muszáj, hanem hinni jó és érdemes! Élni lehet hit nélkül is addig a bizonyos utolsó falig. Hit nélkül legfeljebb egy fallal több lesz az életünkben: nemcsak a halál, hanem a kétségek és a távlatnélküliség korlátai is szorongatni fognak. Lehet élni hit nélkül: de vajon érdemes? Megéri?

Az igazi, vagyis az életet ama falon túl is megtartó hit ott fakad, ahol a feltámadás evangéliuma legyőzi kételyeinket, eloszlatja félelmeinket, szorongásainkat és talpra állít. Az igazi hit ott fakad, ahol a Krisztus feltámadásában meg tudom látni a saját feltámadásomat is. Ha ez a kettő: a Krisztus feltámadása és a mi feltámadásunk nem jár együtt gondolkodásunkban, akkor hitünk csak látszat-hit, keresztyenségünk csak látszat-keresztyenség, életünk pedig olyan tengődés, amely csak a minket körülvevő falak és korlátok könyörtelen vakságát érzékeli.

2. „Ámde Krisztus feltámadt a halottak közül, mint az elhunytak zsengeje.” Jól ismerjük a mai igének ezt a fordulatát, hiszen annyiszor hallottuk már temetéseken – a sírnál mindig az 1Kor 15-öt szoktuk felolvasni. Érdekes és figyelemreméltó ez a fordulat márcsak azért is, mert Pál apostol nem kezdi nógatni a korinthusiakat, hogy higgyenek a feltámadásban, hanem csak ennyit mond: ámde Krisztus feltámadt. De azt is jelenti, hogy nekünk *nem magában a feltámadásban, hanem a feltámadott Krisztusban kell hinnünk*. Mert ebben a hitben benne foglaltatik az is, hogy Krisztus az elhunytak – pontosabban: a feltámadottak zsengeje. Ő az első, aki feltámadt. Olyan, mint a földbe vetett magok közül az első, amelyik meghozta termését. Ő a kezdet – mi vagyunk a folytatás. Krisztus feltámadása nem egyedi és elszigetelt esemény, nem olyasmi, ami csak Isten Fiának adatik meg, hanem az ő feltámadása egy folyamat, egy sorozat kezdete.

Egyébként az első zsengeének a képét Pál a zsidó szokásvilágból kölcsönözte. Szokás volt ugyanis, hogy a föld első termését, a zsengejét áldozatul felajánlották az Úrnak. És ez a jelképes cselekedet mintegy biztosította azt, hogy Isten megáldja az egész termést. Tulajdonképpen ezt az első zsenget is az egész termés „nevében” ajánlották Istennek.

A feltámadásnak ez tehát a rendje: első zsenge a Krisztus, azután az ő eljövetelekor következnek azok, akik a Krisztuséi. Ez a mondat, ami a mi feltámadásunkról is szól, legalább annyira hozzátartozik a húsvét üzenetéhez, mint az, hogy Krisztus feltámadt. Meg kellene tanulnunk, hogy amikor a feltámadásról beszélünk, akkor ne csak Krisztusra, hanem magunkra is gondoljunk. A csodálatos ebben az, hogy Isten nem széthulló, bolyongó atomokként lát minket, embereket, hanem úgy tekint ránk, mint akik Krisztushoz tartozunk, öbelé oltattunk és ezért részesedünk minden javaiban, így feltámadásában is. A nagy német teológus, Bonhoeffer írja: „Krisztusban többé nem a saját életünket éljük, hanem Krisztus éli az ő életét bennünk” Krisztus élete örök, így az övéinek az élete is az.

3. Pál apostol még egy nagyon fontos dolgot említ: azt, hogy mióta Krisztus itt járt a földön, azóta az embernek nemcsak múltja, hanem jövője is van: „Mert ember által van a halál, ember által van a halottak feltámadása is. Mert ahogyan Ádám mindnyájan meghalnak, úgy a Krisztusban is mindnyájan életre kelnek.” A múltunk eredendően kapcsolódik Ádámhoz és az ő vétkéhez, tehát a halálhoz. Emberi sorsunkat akaratlanul is ez a tehetetlenségi erő húzza, vonja vissza. Ámde mi kegyelemből Krisztushoz is tartozunk, aki azonban étellel ajándékoz meg minket. Mindkettő meghatározza földi, testi létünket: ha Ádám felől nézzük magunkat, akkor életünk a halál, az elmúlás perspektívájában zajlik. Krisztus felől nézve azonban már most látjuk és tapasztaljuk az életnek a győzelmét. A halál legyőzése már megkezdődött, és ki fog teljesedni akkor, amikor Krisztus minden ellenségét lába alá veti, s mint utolsó ellenség töröltetik el a halál. Az Ádám által bejött halál tehát már elvesztette a csatát az élet ellenében, de végső legyőzése az utolsó időben fog megtörténni.

„Mint utolsó ellenség töröltetik el a halál.” Az élet legnagyobb ellensége utoljára fog eltöröltetni. Persze, mi azt szeretnénk, ha az első között töröltetne el, ha nem állna már ott félelmetes, sötét falként életünk végén. Azonban húsvét óta, Krisztus feltámadása óta

a halál fala többé nem olyan félelmetes. Hiszen a húsvét éppen arról szól, hogy repedés keletkezett ezen a falon, Krisztus áttörte ezt a falat, és a keletkezett résen átsugárzik az örökkévalóság fényessége. Krisztus feltámadt és megnyitotta számunkra is az örökéletbe vezető utat. Erre az útra hívja most is anyaszentegyházát. Kövessük hát Őt! Mert Ő a világ világossága! Ő a feltámadás és az élet! Ámen.

Sógor Gyula

Kolozsvár

A feltámadás élő reménysége*

Alapige: 1Péter 1,3

Bibliaviasítás: 1János 2,12–17

Kedves testvéreim! Az este egészen közről láttam a halált. Nem úgy, ahogy a képzőművészet ábrázolni szokta, egy emberi csontvázat a vállán a kaszával, hanem úgy, ahogy én arról gondolkodni szoktam, és úgy, ahogy mindenki nagyon természetesnek veszi, és nagyon könnyen megismeri azt. A tévé az este egy angol filmet mutatott be, amelyben azt mutatta, hogy a nikotin, a túlfeszített életritmus, a rendezetlen élet tönkreteszi a szívet, hamar elernyed, könnyen leáll, és megszűnik az élet. Egy szívet láttam, amelyik dobog, és láttam az elernyedő szívet, amely sok méreg, bosszúság, túlfeszített életritmus, rendezetlen élet következtében először elernyed, meggyengül, majd egyenesen megáll. Amíg azt a szívet néztem a tévé-ben, embereknek az arca jelent meg előttem. Arcukon finoman kirajzolódik már a megfáradt szívnek a vonása. Embereket láttam, már nemcsak egy dobogó szívet, hanem érző, gondolkodó, szenvedő és győtrődő embereket, akikben akármelyik pillanatban megállhat az a piciny hústömeg, amely hajtja a vért, fenntartja az életet. És ekkor elgondolkodtam magamban, hogy nekem ma, húsvét napján, a feltámadás diadalünnepén ez életről, az örök életről kell prédikálni. Mi értelme van annak? Kell az embernek az az élet, amelyről itt a Szentírásban olvasunk és halunk? Mit akarok én kezdeni azzal az örök élettel, hogyha ezt a földi életet sem becslöm meg? Megérdemlem-e én azt az életet, hogyha itt ezen a földön ezt az itteni földi életet sem becslöm meg?! Mennyi mérget szívunk magunkba. Gondolok itt számtalan nikotinra, nemcsak az alkoholra, nemcsak azokra a kábítószerekre, amelyeket a Nyugat népe rettenetes mértékben fogyaszt, mert nem tudják elviselni józanon az életet, és azt a tényt, hogy ez a szív egyszer leáll, és megsemmisül az élet. Szörnyű reménytelenség ez, ami húsvét napján betölti az emberek szívét. Egyszer le fog állni. Egyszer eltemetnek. A sírgödör mélyén meg fogok rothadni. Testemet, amelyet olyan nagyra tartottam, megrágnak a férgek úgy, ahogy Jób mondta.

Kedves testvéreim, a feltámadás ragyogó napján, az élet diadalának az ünnepén keserű szívvel, fáradt szívvel, reménytelenül jön az ember a templomba. Halottakra gondolok, akik a sírgödör mélyén nyugosznak. Halálunkra gondolunk, amelyik lehet nincs is olyan messze már. De én nem csak azt tartom halálnak, amikor a szív leáll, és beáll valóban a fizikai halál. Egy lassú haldoklási folyamatnak tekintem ezt az életet. És arra gondolok, hogy az ember szándékosan, akarattal készíti elő a maga halálát, éppen azokkal a dolgokkal, amelyeket az este a tévé mutatott. Akkor kétségbeesve kérdezem, mit akarok én ezzel az örök élettel, hogyha ezt a földi életet sem becslöm meg?! Ha nem

---

* A prédikáció napvilágot látott a szerző *A jövődöt keressük* c. frissen megjelent prédikációs kötetében. Kv. 2003

védem, nem fejlesztem, nem gazdagítom azt. Számíthatok én arra, hogy a halál után feltámadásban lesz részem akkor is, hogyha ezt az ideig való földi életet semmibe veszem? Miért van az, hogy nem tudjuk józanon elviselni az életet? Miért kell nekünk kábítószer, ital, nikotin és mindenféle, ami velünk feledtetni akarja vagy tudja azt, hogy nyomorult férgek vagyunk csak itt a földön? Megfárad a szív, leáll a verése, vége az életnek. Az a tegnapi este film engem nagyon megrendített. Nemcsak a magam halálára gondoltam, hanem arra, hogy ebben a gyülekezetben milyen sok ember szánt szándékkal keresi, sietteti az úgyszólván feltartóztathatatlanul érkező halált. Az, amit a mai emberiség tesz, az egy kicsit súrolja az öngyilkosság határát. Nagy reménytelenség, hálátlanság fojtogatja az embert. Miért élek? Van valami értelme annak a küzdelemnek, munkának, szeretetnek, szerelemnek, örömelemnek, vigasságnak, amiben itt részem van? Egy szempillantás alatt oda lesz az egész.

Kedves testvéreim, a feltámadásról, a Krisztus feltámadásáról szóló örömtüzenet arról szól, hogy nem kilátástalan és nem reménytelen az embereknek a sorsa, helyzete és jövője. Nem az a lényeges és fontos a húsvéti történetben, hogy van-e, és milyen lesz a halál utáni élet, hanem az, hogy a halál ellenére is van és lesz élet. A húsvét, Krisztus feltámadása Isten tiltakozása volt a halál romboló világa ellen. Mi a halált keressük, ő pedig az életet adja. Az első húsvéti asszonyok, amikor az üres sírhoz megérkeztek, akkor életünk ürességére is reádobbantak. *Mit keressetek a holtak között az életet? Nincsen itt, hanem feltámadott.* A keresztyén gyülekezet egy templomba érkezik, egy közösséges földi házba, embereket lát, hozzánk hasonló embereket, akik nem értékelik eléggé az életet, nem becsülik meg a szívet, ami egészségesen működik. De erről a közösségről, a feltámadást ünneplő gyülekezetéről a Szentírásnak az a véleménye: a feltámadott és mennybe ment Krisztusnak a teste.

Kedves testvéreim, Péter apostol azt mondja, hogy a Krisztus feltámadása nem egy múlt időben végbement történeti esemény csupán, bár az is. Emberek voltak, akik látták, akik találkoztak vele, sőt Tamás az ujját is bebocsátotta a szegek helyébe, mert nem hitte, hogy van feltámadás. Pál apostol ötszáz emberről beszél, akik a feltámadott Krisztussal találkoztak. Utoljára, mint egy idéetlennek, nekem is megjelent, mondja Pál apostol a korinthusi levelében. A feltámadás eseménye nem egy múlt időben befejezett történés, hanem egy olyan folyamat, egy olyan cselekmény, amelynek az ember nem vethet gátat, amit nem állíthat le. Amíg emberek lesznek a földön, és amíg a szív dobog, amíg figyelő és gondolkodó emberek lesznek, akik fel tudják fogni a felülről jövő hangokat, addig végbemegy mindig az, ami a Péter apostol levelében olvasható. Újjászült minket Isten. Jézus Krisztusnak a halálából való feltámadása a mi újjászületésünknek az alapja. Az, ami akkor történt, az kihatással van az én mostani, jelenvaló életemre. *A világ végezetéig veletek vagyok, és leszek,* mondja Jézus a keresztelést elrendelő parancsában. Ahogy Pál apostol mondja, *Őbenne vagyunk, mozgunk és élünk, és nála nélkül semmit sem cselekedhetünk.* Tudat-e ezt? Észrevetted-e valaha életedben, hogy te egy újjászületett ember vagy? Felismerted-e azt, hogy a te szíved nem a halálnak egy zakatoló eszköze, hanem az életnek, az örök életnek a birtokosa.

Kedves testvéreim, húsvét napján a feltámadás örömnünapját ülő gyülekezetnek szabad hallania azt, amit a mi emberi értelmünkkel fel sem tudunk fogni. Isten a mi halandó és nyomorult életünket kezébe veszi. Úgy hirdeti számunkra az ő igéjét, hogy mi meg-elevenedjünk. Feltámadjunk a mi bűneinkből, elinduljunk és továbbmenjünk azon az úton, amely nem egy sírgödörbe torkollik be, hanem az örök világosság felé vezet. A hívó gyülekezet a megterített úrasztaláról éneklésével, imádságával, hitével, szeretetével, a másik emberért végzett önfeláldozó szolgálatával bizonyossága ennek az igének.

Minket az Úr Isten újjászült élő reménységre. Tudjátok, hogy mit jelent ez a reménység? Azt, hogy a mi életünk nem fejeződik be ezen a földön. Azt jelenti ez a reménység, hogy az én küzdelmeimnek, mindennapi életemnek, törődéseimnek, munkámnak van látszatja, lesz értelme, nem hiábavaló ez a küzdelem. A 19. század emberét az jellemezte, hogy az egekig akart törni. A görög mitológiából a híres legendabeli alakkal, Prométheusszal lehetne jellemezni a múlt emberét, aki az egekbe akart hatolni, hogy az istenektől ellopja a tüzet, és lehozza a földre. A mi századunk emberét egy másik görög mitológiai alak jellemzi legjobban, Sziszüphosz. Arra ítélték az istenek, hogy egy hatalmas követ hengerítsen fel egy magas hegy csúcsára. És amikor már csak néhány méter választotta el onnan, attól a csúcstól, akkor az a kő mindig visszagurult a földre, és az embernek újra és újra kellett kezdenie ezt a sziszifuszinak nevezett, reménytelennek, kilátástalannak tűnő küzdelmet.

Kedves testvéreim, ez a mai emberiségnek az igazi képe, egy követ hengerítünk felfelé, szeretnénk a csúcsra érkezőt, szeretnénk meglátni az életet a maga mélységében és magasságában, szeretnénk tudni, hogy mi értelme van annak, amit naponként teszünk. És a kő újra és újra visszagurul, oda, ahonnan indultunk, mert nincs elég hitünk, nincsen reménységünk arra nézve, hogy egyszer csak felérkezünk arra a csúcsra, és nem kell többet visszamenni, lebukni, leesni, a mélységbe hullani. A feltámadásról szóló evangéliumi üzenet az embert a mélységből a magasságba akarja emelni. A küszködő, kétségbeesett, önmagából kiábrándult és a maga halálát siettető embert mennyei magasságba emeli. Ne éljél vakondokhoz hasonló életet, nem a föld alatt van a te életed pályája, hanem a magasságba vezet. Nem szabad behunynod a szemed, amikor azt Isten akarja kinyitni. Nem szabad rohannod és semmibe vened a magasból, a mennyből lefelé hangzó hangokat, amelyekkel téged Isten segíteni akar, hogy legyen értelme a küzdelmednek, hogy töltse be a reménység a te szívedet, hogy nem hiábavaló a te életed.

Kedves testvéreim, a megterített asztal itt van előttünk, hiszen a megtérő bűnös gyermekeit hívja és várja az asztalhoz. Kenyeret és bort fogunk látni és venni magunkhoz, de ezeket a jegyeket, mint sákramentumot, pecsétet, hiszen arra szánta, hogy az örök életnek ígéretét erősítse és pecsételje el mibennünk. A hívő szem fogja látni most is, ezen az ünnepen is azt a Krisztust, aki egykor a tanítványok előtt megjelent, és azt mondta: *Békesség nektek! Én vagyok a feltámadás és az élet, aki énbennem hisz, ha meghal is, él. Újjonnan szül titeket az Isten élő reménységre.* Ez a mi úrvacsorázásunk is jó alkalom arra, hogy az újjászületésnek ezt a csodáját átéljük, megtapasztaljuk, mire szült újjonnan minket az Isten élő reménysége. Ne a halált keressed, ne abba próbálj menekülni, ne keressél magadnak kábulást. Járjál józan fejjel, világos tekintettel. Állj útjába minden pusztító erőnek, amelyik az életet akarja rombolni, és segítsd a te embertársaidat, hogy már itt, ezen a földön és a halál világában megragadhassa azt az életet, amely felett nincsen hatalma és ereje a halálnak.

Én nem tudom, hogy milyen lélekkel készültök ide a templomba, de azt tudom, hogy Isten nem egyszer és nem kétszer érezte meg velem is a templomban, hogy nem egy üres sír előtt állok. A feltámadásban és örök életben reménykedő és bizakodó emberek közössége jelenti ma számunkra a feltámadott Úr Jézus Krisztust. Tekintsél úgy a te atyádfiára, a megfáradt emberekre, azokra, akiknek a szívverése egyre jobban kihagy, tekintsél így reájuk, mint ahogy Krisztusként állnak melletted, és várják, hogy reménységet vigyél az életükbe. A húsvéti hit reménység nélkül semmit sem ér. Ez a reménység pedig a szeretetben mutatkozik meg, jó cselekedetekben. Nem meddő, terméketlen életre szült engem az Isten újjá, hanem arra, hogy meggazdagítsam másoknak az életét, nemcsak az bűn, hogy én gonoszt cselekszek, hanem az is, hogyha nem teszek jót. Valami-

kor az ember olyan akart lenni, mint Isten, ma már olyan sem akar lenni, mint amilyenek az embernek valójában lennie kell.

Kedves testvéreim, érezzük, hogy itt az ideje annak, hogy megragadjuk ezt a felénk kinyújtott segítő kezét. Isten újjászületést biztosít számunkra, talán ezt a húsvétot is azért adta, ki tudja, talán nem a legutolsó, hogy ezt az életet megragadjuk, hogy éljünk az Ő akarata szerint, hogy ne a reménytelenségben, ne a kilátástalanságban, ne napszámos lelkiülettel töltsük napjainkat, hanem úgy, mint akik látjuk reménységünk célját, azt az életet, amelyik az első húsvétkor diadalmaskodott.

Kedves testvéreim, próbáljunk, merjünk újra emberek lenni, olyan emberek, mint amilyen az az ember volt, aki húsvét hajnalán kikelt a sírból. Hiszen Pál apostol nemhiába mondja: *amiképpen hordoztuk az első embernek, Ábrahámnak az ábrázátát, úgy a másodikat is, tehát a Krisztusét.* A feltámadást ünneplő világ ennek a Krisztusnak arcát, ábrázátját kell hordozza ebben a világban. Ez azt jelenti, hogy nem kárhoztatom a világot, nem török másik ember életére, nem gázolok bele becsületébe, hanem védelmezem az életet, szolgálom azt, és mindent elkövetek azért, hogy még itt a földön, itt a mi világunkban, itt a férgek, vak és a halál világában diadalmaskodhat még az élet. Ma az ünnepli húsvét ünnepét igazán, aki nemcsak a múltba tekint, nemcsak a múltban mereng, nem halottakat sirat, és nem a maga halálán kesereg, hanem megragadja ezt az előttünk álló életet, és engedi, hogy Isten Szentlelke az újjászületésnek ezt a híret véghezvigye.

Kedves testvéreim, azért könyörögjünk mindnyájan, együttesen, hogy Isten Szentlelke ezen az ünnepen munkálkodjék mibennünk, hogy mi kesergő, reménytelen emberek újjászületett emberek lehessünk, hogy akiknek van reménységük, legyen jövődjük is. Ámen.

Javaslat ígehirdetési sorozathoz a feltámadás ünnepére

A legnagyobb öröm ünnepe. Jn 20,20

A legnagyobb győzelem ünnepe. 1Kor 15,55–57

A hitben való megerősödés ünnepe. ApCsel 4,33

A legdicsőbb reménység ünnepe. 1Kor 15,19–23

A legdrágább bizonyosság ünnepe. Róm 4,25

Túrmezei Erzsébet

Húsvét után

Húsvét előtt... nehéz, szomorú léptek.
Húsvét előtt... zokogó, bús miértek.
Húsvét előtt... ajtók, kemények, zártak.
Húsvét előtt... arcok, fakóra-váltak.
Húsvét előtt... szívek, üres-szegények.
Húsvét előtt... kihamvadott remények.
Húsvét előtt... egy nagy: Minden hiába!
Bús eltemetkezés az éjszakába.

De húsvét lett! Feltámadott a Mester!
Húsvét után el gyásszal, könnyekkel!
Húsvét után futni a hírrel frissen.
Húsvét után már nem kérdezni mit sem!
Húsvét után új cél és új sietség!
Jézus él! Nincs út, amely messze esnék.
Húsvét után... erő, diadal, élet!

Csak azokért sírjunk húsvéti könnyet,
akik még mindig húsvét előtt élnek.

A Genezáret partján

Hafenscher Károly
Budapest

Szombat esti imádság lelkészeknek

Uram! Holnap vasárnap lesz – a Te napod. A magam részéről már minden előkészületet befejeztem. Te tudod, a lelkészek ez az idő, a szombat este, semmihez sem hasonlítható.

Már megint elmúlt egy hét. Minden munkámat elvégeztem. Vagy mégsem? Mégis csak elmaradt valami? Most már nem tehetek semmit, az időt nem tudom visszapörgetni.

Holnap reggel újra prédikálok – ugyanott, ugyanabban a templomban, ahol eddig is és nagyrészt ugyanazoknak az embereknek, akiknek eddig is.

Uram! Most eléd viszem mindazt, ami ezen az estén betölt: töprengésemet, aggodalmamat, nyugtalanságomat – mi is lesz holnap. Ürességemet, fáradtságomat, de forró vágyamat is: hadd legyek holnap valóban a Te szád, ajkamról hadd hangozzék a Te igéd, ne csak az én beszédem. Sikertelenségemet és kudarcaimat is eléd tárom, de örömet is, hogy mégis, még mindig szolgálatodban állhatok. Rossz lelkiismeretemet is, amiért nem vagyok boldogabb szolgálatodban.

Uram! Te tudod, néha nagyon magányosnak érzem magam... Add nekem Igédet, hadd érezzem közelségedet itt és most. Ne engedd, hogy erőt vegyen rajtam a kísértés: elhitem magammal, hogy minden az én jól végzett munkámon múlik, s megfeledekzen, hogy Te is munkálkodol, országod egyre tart felénk.

Uram! Sok kollegám ezen az estén ugyanazt éli át, amit én, ugyanarra gondol, amire én, ugyanazt kérdezi magában, amit én, ugyanazt a nyugtalanságot érzi, amit én, ugyanazért imádkozik, amiért én. Hát mégsem vagyok egyedül? Összeköt a felelősség a szolgálatért? Segíts, hogy megérezzem, egy vagyok a lelkésztestvérek között. Segíts, hogy valamennyien megérezzük: nem vagyunk egyedül. Valamennyien Neked szolgálunk.

Uram! Most azokért imádkozom, akik a legközelebb vannak hozzám. Könyörgök gyülekezetem tagjaiért... azokért, akik holnap templomba jönnek... azokért, akik holnap nem jönnek templomba, akár azért, mert akadályoztatva vannak, akár azért, mert nem is akarnak jönni... Imádkozom mindazokért, akik ugyanazt a feladatot kapták, mint én: igéd hirdetésének drága feladatát. Különösen is könyörgök a következő szolgatársakért:

.....N.N.....X.Y

Add nekünk áldásodat a magasságból, nekünk, mélységben élőknek – minden mértéken felül...

Uram! Hadd legyen igéd az én eledelem is, ne csak másoknak osszam igéd kenyérét...

Hadd legyen minden szívem öröme, lelke erősítésére, hiszen én is keresztségem óta Nevedről neveztetem.

Uram! Seregek Ura – hallgass meg ezen a szombat estén is. Ámen.

Megjelent a szerző *Erősítsd testvéreidet* c. kötetében.

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Móra László Tibor
Kajántó

Én vagyok az igazi szőlőtő

Alapige: János 15,1–6

A második bemutatkozása Jézusnak az, hogy ő az igazi szőlőtő. Vajon mit akar ezzel a kijelentésével üzeni számunkra? Ahhoz, hogy megértsük, egy kicsit bele kell mélyednünk a szőlőművelésbe.

Mind az Ószövetségben, mind az Újszövetség idejében Izráelben foglalkoztak szőlő-termesztéssel. Azok számára, akik akkor hallották Jézus beszédét, nem volt idegen a példázat mondanivalója. Hogy jobban megértsük mit akar Jézus itt mondani, olvassuk el Ézsaiásnak a terméketlen szőlőről szóló énekét. (Ézs 5,1–7) Nagyon sok hasonlóságot lehet felfedezni a két rész között. Itt is, ott is egyfelől a gondoskodásról van szó, a termésről vagy nem termésről, ami aztán maga után vonja az ítéletet.

Kicsoda tehát Jézus? A szőlőtő. A gyökér. Az, ami a táplálékot tudja adni a vesszőknek, hogy azok teremjenek. De ugyanakkor a szőlőtő az állandó. A vesszőket le lehet metszeni, a gyökér újakat hajt, amelyek teremni tudnak. Ha a gyökér ellenálló, a szőlőtőbe szokták beoltani a nemesebb vesszőket.

Innen már pár üzenetet meg tudunk látni.

– Jézus az, aki táplál minket. Hogyan? Jézustól lelki táplálékot tudunk kapni. Ő maga az Atyában gyökerezik, onnan veszi táplálékát. Mit kapunk tőle? Gondoljunk csak a mindennapi ígére. Elolvasod, és utána megnyugszol, érzed, hogy ellent tudsz állni mindazoknak a kísértéseknek, amik érnek. Vagy gondoljunk arra, hogy ott van az Úrvacsora. Vissza lehet térni az elmúlt bibliaóra kérdéseihöz is, ahol az élet kenyeréről volt szó.

– Jézus az, aki állandó. Azt vesszük észre, hogy egy olyan rohanó világban élünk, ahol minden egyik napról a másikra változik. Sokszor nincs egy fogódzó az életben, és azt látjuk, hogy a világ sodor magával. Jézus állandó. Aki bele tud kapaszkodni, azt a sodrás nem rántja magával. De a változást másképp is észrevehetjük. Lehet, hogy számotokra még nem annyira nyilvánvaló ez. De hadd mondjak el két történetet. Érettségiző diákok voltunk, amikor egy 20 évvel ezelőtt végzett osztály tartotta az osztálytalálkozót. Mi megdöbbenve álltunk, és kicsit csodálkoztunk is, hogy milyen öregek. A másik eset egy temetéssel kapcsolatos. Egy 60 év feletti férfit temettünk. A virrasztóban megszólal egy szintén 60 év feletti férfi, és azt mondja, hogy milyen fiatal volt az elhunyt, még élhetett volna. Lassan rájön az ember arra, hogy ebben a világban minden változik, de Jézus Krisztus tegnap és ma és örökké ugyanaz. (Zsid 13,8)

– Jézus az, akibe beolthatnak minket. A természetben a nemes vesszőket szokták beoltani a törzsbe. Jézusnál azonban fordítva van. A törzs nemes, a vesszők pedig rosszak, a gyengék, azok, amelyek nem mindig tudják idejében megteremni a gyümölcsöt. Miért teszi ezt Jézus velünk? Hogy a mi életünk mássá váljon. Amit a tő ad, azt kapjuk mi is. Belőle kell hogy sarjadjon a mi életünk.

Az ige azonban nem csak Jézusról és rólunk szól, hanem az Atyáról és rólunk is. Az Atya a szőlőműves. Az, aki gondozza a szőlőt. A szőlőt pedig metszeni kell. A szőlővesszőket vissza kell vágni, hogy jobban teremjenek. A metszés fáj, de el kell fogadni.

Sokszor felteszi az ember a kérdést, hogy miért van próbatétel az életben? Ez lehet a metszés Istentől. Ezzel nyesegeti le rólunk makacosságunkat, felfuvalkodottságunkat, azt, hogy különbnek tartjuk magunkat másoknál, mert mi úgymond keresztyének vagyunk. Azt, hogy érdemünké válhat, ha templomba járunk. Mindezekről az ember meg kell hogy szabaduljon. Ez csak vadhajítás, ami nem terem, csak elvonja az erőt a gyümölcstől.

A metszés tisztít is egyben. Jézus arról is beszél, hogy mi már tiszták vagyunk. Itt a Heidelbergi Káté kérdése jutott eszembe. Nem tesz-e ez a tan könnyelművé és gonosz emberekké? (64. kérdés) Ott a jócselekedetekről van szó, illetve a megigazulásról. Itt a tisztaságról. Valahogy a megigazulás és megtisztulás fedheti is egymást. Akit Isten megigazít, azt megtisztítja a bűntől. Mít mond Jézus? Mi már tiszták vagyunk az általa szólott beszéd szerint. A beszéd pedig, amit ő szólt, nem más, mint a szeretetnek és bűnbocsánatnak beszéde. Az, amit ott a keresztfán mond ki, amikor elvégeztetett a megváltás munkája.

Mi a válasz a Káté által feltett kérdésre? „Nem, mert lehetetlen, hogy azok, akik igaz hit által öbelé oltatnak, háládatosság gyümölcsét ne teremjék.”

Gyümölcstermés. Jézus szőlőtő mivoltának ez a célja. Mi, akik öbelé oltatunk, akiket az Atya sokszor megmetsz, nem önmagunk erejéből, hanem Krisztus segítségével jó gyümölcsöt kell hogy teremjünk. Melyek ezek? Lássuk az ígét, hogy az mit mond jó gyümölcsnek: „legyetek tiszták és botlás nélkül valók a Krisztusnak napjára; teljesek lévén az igazságnak gyümölcseivel, melyet Jézus Krisztus teremt az Isten dicsőségére és magasztalására.” (Fil 1,10–11) Illetve: „De a Léleknek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szíveség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség. Az ilyenek ellen nincs törvény.” (Gal 5,22–23)

Ha ez nincs ott, akkor ítélet vár az emberre. Kivettetés és megégetés. Tűz. A tűz nem csak a meleget jelentheti, hanem a pusztítást is. A teljes pusztulást. Aki nem tud, vagy nem akar Istennek tetsző, gyümölcstermő életet élni, azt Jézus kiveti magából, mint egy idegen testet. A vég pedig a teljes pusztulás.

Mít akarunk mi a mi életünkkel? Lehet választani! Engedjük, hogy az Atya beoltson minket Krisztusba, hogy megtéréshez illő gyümölcsöket teremjünk, vagy minden mind-egy alapon jöhet az ítélet és a tűz az életünkbe?

Vitaindító kérdések:

1. Milyen gyümölcsöt terem a mi életünk?
2. Elég-e alázatosak tudunk-e lenni akkor, amikor az Atya „megmetszi” életünket?
3. Elfogadjuk-e vagy nem azt, hogy életünk alapja Jézus Krisztus? Ebben a változó világban tudunk-e belé kapaszkodni hitünk által?

Rádiópédikáció

Wilhelm Busch

A húsvéti harag

Alapige: Márk 16,14

Leírhatatlan fény, kimondhatatlan öröm árad az Újszövetség Jézus feltámadásáról szóló tudósításaiból; s ezek között egyszerre ez a sötét jelenet, ez az ijesztő jellemzés. A tanítványok valószínűleg jó hangulatban ültek a vacsoránál. Az a gyanúm, hogy alaposan nekiláttak. A félelem napjaiban alig ehttek valamit. De hiszen Jézus Krisztus most már feltámadott. Az ő Hősük és Megváltójuk szabad. Most ez érvényes: „Örvendezzünk

mindnyájan ennek.” Ekkor megjelenik egyszerre csak a Feltámadott! Örömmel körül akarják Őt venni. De megmerevednek az ijedtségtől, mert Ő korholni kezd. A görögben itt az oneidiszen szó áll. Ennek jelentése: gyalázni, megszidni. Ugyanez a szó fordul elő a keresztrefeszítésről szóló beszámolóban, ahol az Úrral együtt megfeszített latrok egyike elkezd gúnyolni, gyalázni az Úr Jézust. (Mt 27,44)

Sokat prédikáltak már a húsvéti örömről, a húsvéti vigasztalásról és a húsvéti világoosságról. Itt azonban a húsvéti haragról hallunk. Igen. Jézus haragszik. Keményen bánt a neki nagyon kedves tanítványaival.

Ez a harag is figyelemre méltó. Mi azt képzelhetjük, hogy Jézus haragos lehetett a tanítványok nagypénteki csődje miatt, megtagadásuk és bűnük miatt. Azonban erről egy szót sem szól. Hiszen a bűnért Ő meghalt; azt Ő félretette a kereszten.

A hitetlenségüket szidja, hogy nem hittek az Ő szavának. Hiszen sokszor világosan megmondta, hogy Ő fel fog támadni. Isten küzd a szívünkért Jézus Krisztus nagy cselekedetei által. De szívünk keménysége nem akarja ezt megérteni. A szívünk keménysége! Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Bódis Ferenc

Szapáryfalva

Isten áldása a gyermek

Alapige: 1Sámuel 1,27–28

Kedves szülők, keresztszülők! Itt álltok a karjaitokban tartva egy új életet, egy fiúgyermeket. Isten áldását tartjátok a kezetekben, mert minden új élet Isten áldása. Irántatok való szeretetéből és kegyelméből részesültetek a gyermekáldásban. Fogadjátok hittel és Isten iránti szeretettel az ő áldásait, jelen esetben e gyermeket.

Anna, akiről az ige beszél, Elkána felesége meddő volt. Szíve legmélyéből vágyott a gyermekáldásra. Meddőségéből fakadó keserűségét imádságban az Úr elé vitte. Az Úr meghallgatta és fiúgyermekkel áldotta meg.

Anna tudta, hogy Istennek köszönheti a gyermeket, ezért mérhetetlen hálával telik meg a szíve Isten iránt. Keserűségét Isten örömmé változtatta. Istenben hitt és Isten megkönyörült Annán.

Nem tudom, ti imádkoztatok-e ezért a gyermekért, vagy nem, de tudom azt, hogy csak azért lehettek most itt Isten színe előtt gyermeketek megkeresztelésén, mert áldásban részesültetek. Fogadjátok el Istentől hálás szívvel e gyermeket! Nem magától értendő, nem természetes, hogy gyermeketek született, hanem Istennek köszönhetitek. A köszönet kifejezése az, hogy Isten színe előtt meg is keresztelitek.

Annában tudatosult, hogy Isten meghallgatta egykori keserűségéből fakadó fohászát és felajánlja, Istennek szenteli gyermekét.

A keresztelés, az, hogy elhoztátok a gyermeket Isten házába, azt jelenti, hogy ti is fel akarjátok ajánlani Istennek. Úgy kell neveljétek és neveltessétek, hogy megismerje az Istent, aki életet adott neki. Meg kell ismerje Istennek az Úr Jézus Krisztusban megismerhető szeretetét és gondviselését. Ha ezt tesztitek, az Isten iránt érzett hálátokat juttatjátok kifejezésre.

Anna továbbra is imádkozik az Úrhoz. Gyakran megtörténik velünk, hogy szükséghelyzetben az Úrhoz fordulunk, pillanatnyi örömlünkben hálálkodunk, majd ismét csak

akkor jut eszünkbe az Isten, amikor szükségét látunk. A ti örömtők és hálaadásotok ne legyen csak pillanatnyi felbuzdulás. Neveljétek gyermeketeket hitben és Isten szeretetében. Imádkozzatok testi és lelki növekedéséért. Kérjétek az Urat, hogy továbbra is legyen rajtatok és e gyermekén az ő áldása. Isten biztosan meghallgatja imádságotokat! Ámen.

Esketési igehirdetés

Székely Levente
Kutyfalva

Isten szeretetének arányai

Alapige: Efézus 3,14–21

Kedves vőlegény és menyasszony testvérem!

Számomra is rendkívüli alkalom ez a mai. Elsősorban azért, mert első esketéselem ebben a templomban, itt, a kutyfalvi gyülekezetben. Istentiszteleti szolgálatot már sokszor végeztem, mióta itt szolgállok, de esketési szolgálatot még nem. Más az istentiszteleti és más az esketési beszéd. Minden ilyen alkalommal a lelkipásztornak is át kell éreznie újra és újra, hogy mit jelent a házasság szentsége. Nem könnyű most beszélni előttetek, hiszen minden elhangzott szavamért, minden tanácsként hangzó felszólításomért utólag felelőssé tehetek. Az alkalom pedig megkívánja, hogy annak ellenére, hogy nem ismerlek titeket személyesen, a legszemélyesebb dologról, a házasságról beszéljek nektek. Azt szoktuk mondani, hogy a beszéd a gondolatok formába öntése. De a beszéd lényege a hatásában van. Mit mondhatnék nektek én, aki alig ismerem az életetek a maguk sajátos örömeivel és bánataival együtt. Mit lehetne mondani, hogy úgy beszéljünk ilyenkor, hogy benne legyen abban a múlt, a jelen és a jövő? Ilyenkor biztosan megrohannak az emlékek. Ez a templom, ezek a padok ugye mennyi mindenre emlékeztetnek? Talán itt kereszteltek, amire nem emlékezhetek, de ha itt konfirmáltatok, akkor sok szép emlék maradt bennetek. Innen indultok most e mai napon. Innen, ahol felnőttek. Most elmentek innét, egymást választva. Tudom, hogy nem most választottatok. És remélem, nem csak érdek szerint választottatok, mert úgy jaj lenne nektek. Most nyer értelmet az a választás, amellyel egymást szeretetre választottátok. Isten előtt álltok, hogy megáldhassa indulásotokat. Ez adja a jelen pillanat ünnepélyes egyediségét.

A házassági eskütétel egy olyan mérföldkő életetekben, amely mellett most egy pillanatra megálltok. De ne csak mérföldkő legyen, hanem útjelző tábla is, amely megszabja további életetek irányát. Ezt az irányt nem szabad elvéteni, mert ide már nincs többé visszaút, hogy innen kezdhessétek újra, ha elrontottátok. Vigyázzatok, ne tévesszétek el az irányt, mert sok házasság indul helytelen irányba. Bizonyára sokszor kimondtátok már egymásnak azt, amit ma itt Isten színe előtt készültök kimondani: „szeretem” Tűz van ebben a szóban, vigyázzatok rá, hogy ki ne aludjon, mert ha ez kialszik, akkor idegen, emésztő tüzek lobbannak helyette, a féltékenység, a szeretetlenség és az önzés emésztő lángjai...

Kimondjátok ma azt is: „vele megelégszem” Igyekeztek majd úgy szeretni egymást, hogy társatok elégedett lehessen azzal a szeretettel, amelyet rajtatok kívül senki meg nem adhat a másoknak.

Mi, akik ma itt állunk, mindannyian szeretnénk jókat kívánni nektek, de azért, hogy közös utatok irányát el ne tévesszétek, csak imádkozni tudunk. Imádkozni, mint szülők, akiknek könnybe lábad a szeme az emlékezéstől, hiszen felneveltek, vigyáztak reátok.

Imádkozni, mint testvérek, imádkozni, mint barátok. Imádságban „meghajtani térdeinket” az Atya előtt, miként Pál írja – úgy, hogy ez az imádság ma érettetek legyen. Vigyázzatok ti is egymásra, mert ezentúl megszűnt a különálló élet, egyik fél sem lehet boldog a másik nélkül, de egyik fél sem szenvedhet egyedül, magárahagyottan. Vigyázzatok, mert Isten dicsőségét gazdagíjtátok, ha szépen éltek. Ő e mai napon rátok bízta az ő dicsőségének egy darabkáját. Növeljétek azt, hogy életetek olyan legyen, mint a haragok hangja, összecsengő, Isten dicsőítésére hívogató.

Pál itt így fogalmaz: „hogyan lakozzék a Krisztus hit által a Ti szívetekben.” Krisztus nemcsak azt akarja, hogy majd egyszer bejussatok az örökéletbe, hanem azt szeretné, hogy már itt a földi életben boldogok legyetek. A boldogság a lélek állapota, nem kelle-ne a külső dolgoktól függővé tenni. Attól függ, ami a szívetekben van, mert az velem jön mindenhol. Aszerint vagyok boldog, vagy boldogtalan, hogy mit hordozok a szívetem-ben. Nagyon sok boldogtalan házasság van, mert nem fordítanak gondot a lélek ápolásá-ra. A lélek egy nagy dobozhoz hasonló, amit beleteszünk, az van benne. Ne csak a gon-dokat, ne csak az élet bajait, problémáit, hanem Isten ígését is hagyjátok behullani lel-keitekbe, hogy amikor hazamentek otthonotokba és kiűrtitek a lelkeketek, ne a durvaság, az idegesség és a zaj kerüljön elő, mert az elűzi a boldogságot. Az ember sokat költhet testi dolgaira, de ha a lelkét nem gondozza - boldogtalan. A rendezett szív, a kiegyensú-lyozott lélek, a szép élet titka az, amit az apostol itt így fejez ki: – Krisztus legyen a Ti szívetekben, Krisztus legyen közöttetek.

Mit üzen az Ige?

1. Erősödjétek meg a belső emberben.

Isten tudja, hogy emberek vagytok. Tudja, hogy haragudni is fogtok egymásra. Ám haragudjatok, de ne vétkezzetek, a nap le ne menjen a ti haragotokon – ez is apostoli intés. A belső emberben megerősödni azt jelenti, hogy a haragnak szeretettel ellenállni. Ha szálka megy az ujjunkba és nem húzzuk ki, befertőzödhet, nagyobb bajt okozhat. Ilyen szálka minden harag, minden bántás, ami a belső embert bántja. Szálkát szúrok a másik lelkébe. Aztán összegyűl a sok apró kis harag és ha idejében ki nem húzzuk, bajt okoz. Mindig siessetek a bocsánatkéréssel. Ne hagyjátok megoldatlanul, mert elraktározódik, és akkor jön majd elő, amikor nem is gondoljátok. Az esküszöveg középpontjában ez a szó áll „szeretem” A szeretet forrása és egyetlen igazi lehetősége Istennek és Jézus Krisztusnak szívetekbe zárása. Ettől erősödik meg a belső emberetek.

2. Építsetek szeretet-alapot.

Házasságra készültök. E szép magyar szavunkban benne van a „ház” szó. Ne felejté-tek, hogy nincsen fa gyökér nélkül, mint ahogy nincsen ház sem alap nélkül. Legyen az alap a szeretet. Ragyogjon be házasságotok ablakán a szeretet napsugara. Kedves menyasszony testvérem, te leszel a háziasszony. Lelki értelemben is. Éppen ezért vigyázz arra, hogy házad asztalának legfőbb teritéke az Isten szerinti szeretet és világosság legyen, amely fényt áraszt a sötét estéken is. Mert lesznek majd sötét esték is. Minden házasságban vannak. És fűjni fog a gondok szele, és szükség lesz gyökérre. Szükségeitek lesz a szeretetben meggyökerezett családi életre. A szeretet a gondok között csak mé-lyül, de ahol nincs, ott sajnos, nincs aminek mélyülnie. Aztán az ágak is jönnek, a gyere-kek, akikkel majd megáld titeket Isten. Őket is rá kell helyeznetek az alapra.

3. A közösségben értsétek meg Isten jóvoltának méreteit.

Isten nem akar magatokra hagyni benneteket. Barátok nélkül csak páros magányban élnétek. De vigyázzatok, a „szentek” közül válasszatok, ahogy az ige szól, „hogyan meg-érthessétek minden szentekkel egybe” azt, ami eddig is követte életeteket, az Isten jósa-gának végtelen méreteit. Sok minden befér Isten jószágának végtelen méreteibe. Befér egy élet a maga minden gondjával, örömeivel. Mert az élet a földön rövid. A percek –

mondjuk – jelentéktelenek. Nem számoljuk őket. Pedig percekből tevődnek össze az órák, napok, évek. Vigyázatok minden percre, mert a percekben van az élet. A boldogságnak csak pillanatai vannak. Becsüljétek meg minden együtt eltöltött percet, mint Isten ajándékát. Ne az évektől várjátok a boldogságot, mert percekben lesznek az évek boldog részei. A percek az idő „szívdobbanásai”, számlálatlanul elétek hulló gyöngyszemek. Ne töltsétek el őket értelmetlenül. A templom közelében maradjatok. A templomból indultok el ma az élet felé, az Ige és a közösség fontos lelki életetek alakulásában. Maradjatok meg a közösségben, hiszen a templomba járó családok mindig boldogabbak.

4. Krisztus minden értelmet felülhaladó szeretetét megismerve teljessedjétek be az Istennek egész teljességéig.

Az értelem sokszor megtorpan, de ne kételkedjétek, Krisztus szeretete minden értelmet felülhalad. Ahogy a bűnös asszonyét, vagy a tagadó Péterét. Ők sem értették, de mégis kapták a bocsánatot. Szép küldetés felfedezni Krisztus szeretetét. Út a teljesség felé. Az esküeteletek Isten előtt hangzik el hamarosan. Ezentúl olyan módon szeressétek egymást, hogy egyszer Előtte kell majd elszámolnotok arról, hogyan éltetek. Ez a földi élet az örökélet előszobája, és ti most nem csak a földi életre indultok. Úgy indultok, mint a tanítványok, akiket kettőnként küldött ki Jézus Krisztus, hogy hirdessék az ő szeretetét. Így küld ma benneteket is a teljesség felé, hogy vigyétek az ő szeretetét, nemcsak a magatok, hanem a gyermekeitek, hozzátartozóitok számára is. Amikor a tanítványok visszatértek, annak örültek, hogy az ördögök is engedtek a Krisztustól kapott hatalomnak. Jézus figyelmezteti őket: Ne annak örüljétek, hanem annak, hogy a ti neveitek fel vannak írva a mennyekben. A ti nevetek is fel van írva. Eddig is fel volt, de mától másképpen van felírva. Mondhatnánk talán, hogy egymás mellé. És nemcsak a kutyfalvi egyházi anyakönyvben, vagy a házasságlevélben lesz így e mai naptól, hanem a legfontosabb helyen – Istennél – is. Felelősek vagytok ezután egymásért.

Ezeket bízva rátok ma Isten, mint áldást, de mint feladatot is. Ő az, aki megadhatja a boldogságotokat, de azt akarja, hogy ti is munkálkodjatok érte. Mint a gabonaföldek esetében. Ő adja magnak az életet. A munkásé a szántás, a vetés munkája, de az életet, a növekedést csak Isten adhatja. Növekedjétek, teljessedjétek be az Istennek egész teljességéig. Adja Isten, hogy tudjátok úgy élni, hogy nevetek benne maradjon az élet könyvében és abból soha ki ne töröltessék. Ámen.

Temetési igehirdetés

Sipos István

Máramarossziget

Mindenre van erőm, mert velünk az Isten

Alapige: Róma 8,31; Filippi 4,13

Gyászoló családtagok, gyászoló gyülekezet!

A mindenható Isten hazahívó szava előtt alázatosan meghajolva, hálaadással és tisztelettel, a gyászoló család iránti őszinte együttérzéssel vesszük körül nagytiszteletű Balaskó Vilmos lelkipásztor testvérünk ravatalát.

A búcsúzás és végső tiszteletadás perceiben azt a két jól ismert igét olvastam fel mindnyájunk vigasztalására, melyeket életünk Ura Balaskó Vilmos testvérünk szívébe a legmélyebben vésett be – saját vallomása szerint. A Római levélből vett ige, melyet sírkövére is felvésztett, jelentette számára a legnagyobb erőforrást és vigasztalást próbás

életútján. A másik igét szíve táblájára véste a testté lett Ige, és olyan valósággá lett életében, mint Pál apostol életében, aki először írta le ezeket a szavakat.

Valóban, ez a két ige ragyogta be, határozta meg, alakította és formálta egész életét. S ezt a két igét sugározta egész élete.

„Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk!” A győzedelmes hit bizonyágtétele ez, mely mondat után nem kérdőjel, hanem felkiáltójel illik. És az a bizonyágtétel, amit a nagyságos fejedelem, Bethlen Gábor a maga vallomásaként fűzött hozzá: „Senki sincsen, bizonyára nincsen!”

Ha csupán az ige második felében hangzó kérdésre figyelünk: „Kicsoda ellenünk?”, akkor mindenkinek lenne nagyon hosszas sorolnivalója. Volt Pál apostolnak is. Életét jól ismerjük a Szentírásból. Mennyi minden és mennyi mindenki volt az apostol ellen. Vallomása szerint a zsidók ötször megbotozták, háromszor megostorozták, egyszer megkövezték, mely általában halálos kimenetelű volt. Háromszor hajótörést szenvedett, éjt-napot a mélységben töltött. Veszedelemek sokasága vette körül utazásai során, rablók között, saját népe között, pusztában, tengeren, folyóvizeken, hamis atyafiak között. Sokszor gyötörte a fáradtság és sokféle nyomorúság. Volt része éhségben, szomjúságban, hidegben, meztelenségben. Aztán megemlíti az apostol a gyülekezetek gondját, a testébe adatott tövist. Sokszor megalázták, börtönbe zárták.

Sokan ismerjük Balaskó Vilmos szolgatársunk életútját is. Próbatételeit, kereszthorodzásait. Mennyi minden és mindenki volt ellene is. Koholt vádak alapján elhurcolják családjá köréből, letartóztatják, börtönbe vetik, megalázzák, halálra ítélik. Közben családjáról semmit nem tud, családjá sem órála. Megrázó volt vallomásait hallgatni, megrázó emlékezéseit olvasni. A gonosz, a gonosz által istentelenné tett ember és rendszer gyűlölete testét és lelkét egyaránt meg akarta semmisíteni. A zsoldáros vallomását vehette ajkára: „Körülvettek engem a halál kötelei, a pokol szorongatásai támadtak meg engem, nyomorúságba és inségbe jutottam.”

A gonosz, a Sátán erői vannak ellenünk. Ezt élte át Pál, ezt élte át Balaskó Vilmos, ezt éljük át naponként mi is.

Mi tarthat meg a démoni erők szorongatásai közepette, mi tarthat meg a gonosz megsemmisíteni akaró tüzeiben?

Egyetlen dolog: a hit. A hitnek az a drága bizonyossága, hogy bár kívül harc, belül félelem, hogy bár hullámok rémítenek mérhetetlen víz felett, s a habok közt szíved remeg, hogy sírod is ott leled, de Isten velünk! A hitnek az a drága tapasztalata tarthat meg, hogy nincs az a sátáni hatalom, nincs az az emberi gonoszság és rosszindulat, ami Isten velünk való létét, irántunk való szeretetét, megtartó kegyelmét meg tudná törni, semmivé tudná tenni. Ezt a hitvallást foglalja össze gyönyörűen Áprily Lajos *Menedék* című versében:

„S mikor völgyünkre tört az áradat
s már hegy se volt, mely mentő csúccsal intsen,
egyetlen kőszikla megmaradt,
egyetlen tornyos sziklaszál: az Isten.”

Velünk az Isten! És akkor hiába minden és mindenki ellenünk. Balaskó Vilmos éppen úgy, mint Pál, Isten védett gyermeke, védett személye volt. Nem úgy őrizte őket Isten, mint fogságukban a foglárók, börtönőrök, hanem átérték, mint Péter apostol, hogy a börtönbe is küldött Isten angyalt, hogy kiszabadítsa őket. Isten velünk van, és ha ő velünk van, akkor mindenre van erőnk. Olyan hitvallás ez, melynek nyomán nincs helye a félelemnek, szorongásnak, reménytelenségnek, csüggedésnek, kétségbeesésnek az em-

beri szívben. E hit által úgy simulunk bele Isten oltalmazó karjaiba, mint gyermek szülei ölelésébe, ahol teljes biztonságban tudhatja magát.

És ha Isten velünk, akkor mindenre van erőnk. „Mindentre van erőm” – vallotta az apostol a vigasztaló igében. Ezeket a sorokat akkor írta le Pál, amikor nehéz fogságban szenvedett. Nehezen tudjuk összeegyeztetni ezt a vallomását akkori helyzetével. A rácsok mögött, a fogságban teljesen bizonytalan, emberileg szinte kilátástalan volt a helyzete. Vajon nem túlzás, amit ebben a vallomásában kifejez? Nem túlterhelt idegrendszerre mondatja vele ezeket a körülményeknek merőben ellentmondó szavakat? Nem önvigasztalás ez, amikor a közelgő vég hidegét érzi Krisztus öreg szolgálója? Mindentre van erőm! Egy testében tövist hordozó, szabadságától megfosztott, bilincsekbe vert ember mondja: Nekem mindenek ellenére van erőm. Nekem olyan lehetőségem van, amitől a bilincsek, a börtön sem foszthat meg. Olyan erőtartalékom van, amit nem ismerhet a világ, amit csak Isten kiválasztott és megváltott gyermekei ismernek. A Lélek által az apostol ajkaira adott ígét mi így is érthetjük. Mindentre képes vagyok az által, aki engem megerősít. Mindent elviselek, mindent elhordozok az által, aki nekem erőt ad. Mindent kibírok és elbírok abban a Krisztusban, aki bennem él, s akiben én élek. A bennem élő Krisztus az erő forrása.

Balaskó Vilmos testvérünk is tudta személyes tapasztalatából, hogy mi a fogság, börtön, halálos ítélet, mi a közelgő vég hidegének érintése, mi az éhezés és gyötörő szomjúság, családféltés és teljes bizonytalanság, testet-lelket megemésztő reménytelenség.

A pszichológusok szerint az élni akarás hozzásegít az életben maradáshoz. De Pál apostollal együtt, minden kor hitben élő gyermeke – Balaskó Vilmossal együtt – más forrásból meríti ezt a merész két szót: Van erőm! Azt az isteni csodát hirdeti ez a vallomás, hogy a portestet meg lehet bilincselni, meg lehet alázni és gyalázní, össze lehet törni, de a lélek erejét földi hatalom el nem pusztíthatja.

Van erőm! – mondjuk a fiatalság napsugaras tavaszán, életünk delén, erőnk teljében, békeességben, megelégedettségben, boldog családi körben. De amikor jönnek az életet, hitet, reményt megpróbáló szenvedések, lelkeket roskasztó gyászok, szomorú elválások, jön a magunkra maradás, árvaság, akkor azt mondjuk: Nincs erőm, nem bírom elhordozni a reám nehezedő keresztet, szenvedést.

Ilyen helyzetekre gondolva, szinte érthetetlen, hogy az apostol nem egyszerűen azt mondja, hogy van erőm, hanem azt: mindenre van erőm. Hogyan lehet mindenre erőnk? Hiszen, ahogy szállnak felleltünk az évek, évtizedek, ahogyan érezzük, hogy lassan romolni kezd a külső emberünk, inogni kezdenek földi sátorházunk alapjai, egyre törékenyebbé válik cserépedényünk, amint az átélt testi-lelki gyötrelmek egyre inkább megfárasztanak, egyre gyakrabban ezt mondjuk: Nekem már semmire sincs erőm!

Nos, itt van Isten gyermekeinek az erőtartaléka. Amikor a hitetlen, Isten nélkül élő, csak a maga erejében bízó ember összeroskad az élet terhei alatt, akkor az Istenben bízó lélek előtt megnyílnak a láthatatlan tartalékok és bátran vallja: Nekem mindenre van erőm!

Mindentre. Úgy tűnik, mintha valami csodaszerről lenne szó, ami minden helyzetben megoldást eredményez. Ennél sokkal többről van szó. Felülről kapott erőt Balaskó Vilmos, akárcsak Pál apostol. Másként hogyan is tudta volna elviselni mindazt, ami a kilenc évtizedig tartó földi életúton rászakadt.

Krisztusban volt ereje. Tőle kérte, tőle kapta. Krisztus elhívott szolgálója volt, akit maga Krisztus hordozott. Krisztus volt erejének forrása. Az, aki a legnagyobb szenvedéseket elhordozta. Az, aki neki is mondotta.: „Elég néked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el.” Az örök Isten volt megtartója, aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta. Vádolhatták, kárhözathatták, de ő tudta, hogy Isten az, aki megigazít. Elszakíthatták szeretteitől, gyülekezetétől, de ő tudta, hogy feltáma-

dott Krisztusa esedezik érette az Atya jobbján, és az ő szeretete, mint védő pajzs ölelte körül. Ebben a védettségben tudta a legnehezebb percekben is vallani: „Kicsoda szakaszthat el minket a Krisztus szeretetétől? Nyomorúság, vagy szorongattatás, vagy üldözés, vagy éhség, vagy meztelenség, vagy veszedelem, vagy fegyver-é? Mindezekben felettébb diadalmaskodunk, az által, aki minket szeretett. Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Isten szeretetétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban.”

Krisztusban megerősített élete volt, melyet személyesen tapasztalt és élt meg. Ezzel a Krisztustól kapott erővel tudott szembenézni az utolsó és legnagyobb ellenségünkkel, a halállal is. Megerősített szívvel és hittel vallotta: „Nekem az élet Krisztus és a meghalás nyereség.” Amikor a közelmúltban leányát, majd egy hónappal ezelőtt szeretett hitvesét szólította el mellőle mennyei Atyánk, vigasztaló szavaimat megköszönve, az igét idézte: „Kívánok elköltözni és Krisztussal lenni, mert ez sokkal inkább jobb.”

A búcsúzás és végső tiszteletadás ünnepélyes csendjében megköszönjük Istennek Balaskó Vilmos lelkipásztor testvérünk földi életét, Krisztus szolgálatában való helytállását, egyháza iránti hűségét, családjá iránti szeretetét, példaadó hosszútűrését, szenvedéseiben, próbáiban nyilvánvalóvá lett hitét.

Magasztaljuk életünk Urát, aki megerősítette, megtartotta élete mélységeiben, „föld alatti életében” is. Balaskó Vilmos testvérünk élete utolsó éveiben teljesen elveszítette látását. Emiatt sem esett kétségbe, mert csodálatos belső látással ajándékozta meg Isten, mely belső látással vallotta: „A mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen-igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk, mivelhogyan nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók.”

Végső vigasztalásunk és erőforrásunk hitünknek az a bizonyossága, hogy Balaskó Vilmos, aki megjárta a földi élet mélységeit, – *Élet a föld alatt* címmel írta meg emlékezéseit, mely Egyházkerületünk kiadásában jelent meg, – most immár szemtől-szembe látja, Krisztus által megnyitott szemekkel azt, „amiket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg se gondolt, amiket az Isten készített az őt szeretőknek.” Ámen.

Elhangzott a máramaroszigeti református templomban, Balaskó Vilmos nyugalmazott lelkipásztor temetésén, 2004. január 23-án.

A bíró urak

Szín: a jeruzsálemi főpapi palota.

ESZTER asszony. (Körmét gondozgatja, az ablakhoz fut, kitekint, megint a körmével foglalkozik, vissza az ablakhoz stb. Ellenőrzi az asztalterítést, újra az ablakhoz.) Eh, még mindig nem jön! – Klystra! Kapcsold be ezt a gyöngysort! Már megint szétnyílt! – Benaja! Locsold meg a virágokat! Kókadoznak! – Kava! Kava! Mért nem figyelsz? No! Végre! Szerettem volna, ha tyűh! Most meg már elfelejtettem, mit is akartam neked mondani! Miért nem jöttél ide azonnal? Most már mindegy! Mehetsz is! Ha jól sejtem Végre! Végre! Drágám! Mennyire vártalak!

KAJAFÁS. (bejön) Pfuj! Illetlenül megvárakoztattalak!

ESZTER asszony. Ezért öt csóknál többet nem kapsz!

KAJAFÁS. Elnézésedért esedezem! Elsőízben várakoztattalak meg.

ESZTER. Rendben van! Nagyobb azonban a baj a foglyokkal. Már félórája megfőttek, vagy megsültek, vagy mit csináltak. – Sok ostoba üggyel bajlódttatok a főtanácsban?

KAJAFÁS. Tulajdonképpen nem. Egy pillanat múlva itt leszek, drágám! (Kimegy. Eszter asszony az asztalnál rendezkedik. Mégegyszer meglocsolgatja a virágokat. Tánc-lépések közben dúdolgat!)

ESZTER. Nos, férjem-uram?

KAJAFÁS. (átöltözve bejön) Elkészültem!

ESZTER. (feléje nyújtja a karját) Nem is kapok csókot? Mielőtt az asztalhoz ülünk?

KAJAFÁS. De mennyire kapsz! Annyit, amennyit csak eltűrnék a foglyok.

ESZTER. No, nem! Megmondtam már, hogy nem előkelő dolog eszeveszetten csókolózni. Áhítat kell az ilyesmihez.

KAJAFÁS. (tekintetével végigsimítja az asszonyt) Drágám! Megbabonázó vagy, mint mindig!

ESZTER. Köszönöm! Hát még?

KAJAFÁS. Tündéribb, mint valaha!

ESZTER. Hát még?

KAJAFÁS. Észbontó vagy, mindörökké!

ESZTER. Látod! Ez már szép! Tessék: csókolj meg. Foglaljunk helyet.

KAJAFÁS. Köszönöm.

ESZTER. Észrevehetted volna, hogy a tőled kapott gyöngysort viselem.

KAJAFÁS. Azt gondolod talán, nem vettem észre? Mihelyt megláttalak, természetesen azonnal észrevettem.

ESZTER. Aztán meg észrevehetted volna a rózsákat! Gecsemánéban szedték őket.

KAJAFÁS. Gyönyörűek, drágám!

ESZTER. Harmadszor is meg kellett öntöztetnem őket, hogy üdék maradjanak.

KAJAFÁS. Milyen szépen csillognak rajtuk a vízcseppek!

ESZTER. Ugye? Mint a vér és a könny!

KAJAFÁS. (ingerülten). A vér nem szép! A könny sem!

ESZTER. Miért heveskedel ennyire? Valaki fölbosszantott?

KAJAFÁS. Dehogy, drágám! S ha így lett volna is, a te szépséges közeledben az is rég-
gen szertefoszlott volna már. – Mit veszel föl ma este a király ünnepélyére?

ESZTER. Tudod mit? Arra gondoltam, hogy azt a kék ruhát veszem föl, tudod: azt az aranyveretes, rakottat. Azt, amelyben olyan vagyok, mint valami mennyei jelenség. Az varázslatosan jól áll rajtam.

KAJAFÁS. Ha azt akarod ezzel mondani, hogy éppen ez az a ruhád, mely nem áll jól rajtad, akkor igazad van. Mi az ördögnek akarnád éppen azt a ruhát fölvenni?!

ESZTER. Azért, mert Chasmon öcséd is ott lesz, akinek a világon semmi izlése nincsen. Ó! milyen pompás ruha! – Így áradozik majd –, és milyen jól áll! Aztán két keskeny sárga ujját felém nyújtja, hogy megtapogassa a ruha anyagát.

KAJAFÁS. Lehetőleg a kebled tájékán!

ESZTER. És ezt te nem tűrheted!

KAJAFÁS. Persze, hogy nem! De őszintén szólva úgy látom, te szívesen tűröd!

ESZTER. Szerfelett jót mulatok olyankor, amikor ezt csinálja. Ilyenkor odasandítok rád, és olyan érdekes azt látni, mennyi megerőltetésedbe kerül jóneveltségedet megőrizned. Pokolian mulatok olyankor! – De miért nem törödsz a foglyokkal? Mert ugratlak?

KAJAFÁS. Látod, ez már értelmes beszéd. Persze, hogy eszem belőlük. Ah, hiszen ezek fiatal jószágok Jesreel völgyéből! Ezt azonnal meg tudom állapítani. Húsosabbak, mint a hegyek közül valók.

ESZTER. Rendes adagot szedj magadnak, ne csak túrkálj köztük. Ne féj tőlük! Magam voltam a konyhán. A frigiai szakács remekelt. Igen ügyes fickó!

KAJAFÁS. Pompás kis új gazdaasszonyka vagy, Eszter!

ESZTER. Örülhetsz neki, hogy te lettél az első férjem. A második már aligha talál ilyen üde-bájosnak. Igazán szerencsés vagy, drágám, hogy te lettél az első.

KAJAFÁS. Az is maradok. Te azok közé a ritka asszonyok közé tartozol, akik egész életen át új-házások maradnak. Ebben bizonyos vagyok.

ESZTER. Ezt nagyon szépen mondtad. Erre iszunk! – A körítéshez hozzá sem nyúlsz, drágám? Mi bajod van? Mert látom: valami bajod van!

KAJAFÁS. Dehogy! Kutyabajom, biztosíthatlak.

ESZTER. Te! Ha az a Salmi az oka, hogy nem vetted észre rajtam a gyöngynyakéket, akkor én azt a nőszemélyt halálra korbácsoltatom!

KAJAFÁS. Dehogy korbácsoltatod! Véres igazságtalanság volna részedről. – Nem gondolod, hogy ideje öltöznünk?

ESZTER. Most Kajafás előbb elmondja bizalmas kis barátnőjének, hogy mi izgatta fel ennyire a magas méltóságú bíró urat.

KAJAFÁS. Mindenáron tudni akarod?

ESZTER. Persze! Mi történt? Sújgad a fülembe!

KAJAFÁS. Nyilván a szükségesnél többet ittam az este abból a ciprusi borból. Ezért délután fájón lüktetett a halántékom.

ESZTER. Akkor ma este nem is tudsz táncolni?

KAJAFÁS. Egész éjjel veled táncolok!

ESZTER. Történt valami érdekes dolog a főtörvényszéken?

KAJAFÁS. Meglehetősen egy kaptafára ment minden. Egy szőlősgazda pereskedett egy paraszttal, aki állítólag a részeges feleségétől megvette szőlőjét. Nem ismeri el a szerződés érvényességét, mert, mint mondja, a felesége is, a paraszt is részeg volt. A bíróság műveletlenebb tagjai kuncogtak az eseten.

ESZTER. Egyéb nem történt?

KAJAFÁS. Aztán meg tárgyalásra került egy galileai iparos banális ügye, aki Messiásnak adja ki magát.

ESZTER. Hogyan lehetséges az, hogy egy egészen közönséges és egyszerű ember a fejébe veszi, hogy Messiásnak mondja magát? Csalásról van itt szó? Vagy vallásos őrjöngésről? Vagy miről? – Különbén azt hiszem, mégsem a kék ruhámat veszem föl este. Mit gondolsz: ne az egyszerű fehér ruhám mellett döntsek?

KAJAFÁS. Olyan ragyogóan szép vagy, Eszter, legjobban az egyszerű ruha érvényesül rajtad.

ESZTER (elégedett sóhajtással). Igen, szép vagyok, tudom. Csak a körmömet nem tudom egészen rendbeszedni. Soha. Különös ez! Mondják, hogy mi valamikor, sok évszázaddal ezelőtt, vidékről származtunk. Lehetséges az, hogy ily hosszú idő után is észre lehet még venni az ilyesmit? – Te, Kajafás! Az a Messiás! Milyen? Milyen például a körme? Parasztos?

KAJAFÁS. Nem tudom, drágám. Voltaképpen nem emlékszem ennek az embernek a külső megjelenésére. A benyomástól, amelyet rám gyakorolt, elfelejtettem a külső megjelenését megfigyelni.

ESZTER. Milyen hatással volt rád? – Különbén, drágám, mit gondolsz, tegyek ma este orchideát a hajamba?

KAJAFÁS. Eszter!

ESZTER. Tessék!

KAJAFÁS. Mondd csak – tudom, hogy most nagyon furcsát kérdezek, de – hiszel te Istenben?

ESZTER. Micsoda? – Hallod-e, ilyesmiről a mi otthonunkban nem beszélünk! Tudod, milyen lett most egyszerre a hangod? Mint valami hittanáré! Én az iskolás korból már kinöttem. Most inkább megfordítjuk a dolgot. Én leszek a tanár, Kajafáska pedig fölkel a helyéről, és úgy válaszol a kérdésre: hiszel-e Istenben?

KAJAFÁS. Nem tudom, Eszter! Igazán nem tudom.

ESZTER. Természetesen hiszel. Micsoda beszéd ez? Hiszen főpap vagy! Mi történt veled ma? Milyen ítéletet hoztatok annak a galileainak az ügyében?

KAJAFÁS. Éppen ez az! Az ítélet! Apád azt az arcot öltötte magára, amelyet – bocsáss meg – sok arca közül a legkevésbé bírok. Az öcsém pedig, az a gazember

ESZTER. Nonono! Az lehet, hogy Chasmon gazember, de sok egyebet is lehet róla mondani.

KAJAFÁS. Chasmon egyszerűen és kizárólag csak gazember! Bolond szellemeskedéssel megállapította, hogy az ország már nem bírja el az utóbbi évek Messiás-termelését, és ezért halálbüntetést javasolt.

ESZTER. Hát aztán?! Istenem, te magad mondtad róla, hogy közönséges galileai paraszt. Tehát nincs nemzetsége, amelynek vérbosszújától tartanod kellene. Miért veszed annyira a szívedre ezt az egész ügyet? Van pártja?

KAJAFÁS. Hiszen ez a nevetséges a dologban. Van vele egynehány hisztérikus asszony. Aztán meg egy maroknyi műveletlen ember. Ezek igen furcsa alakok itt a városban. Durva a kezük. Hal- és zizdadságszag terjeng körülöttük. És olyan nyelven makognak, amely egyszerűen mulatságos. Mihelyt meglátták a rendőrséget, azonnal elillantak, és cserben hagyták vezérüket. Csak egy ólálkodott körülöttünk. Mihelyt azonban figyelmünket feléje fordították, éppen olyan semmiházinak bizonyult, mint a többi társa. Egyszerre esküdözni kezdett – égre-földre, hogy nem ismeri azt az embert.

ESZTER (tapsol). Ezt nagyszerűen szemléltetted! Színésznek kellene lenned. Rómában.

KAJAFÁS. Igazán nevetséges volt a dolog, csak ...

ESZTER. Csak?

KAJAFÁS. Olyan egyedül volt az az ember, Eszter. Én még embert olyan egyedül soha-
sem láttam. Nem hittem volna, hogy valaki ilyen nagyon egyedül lehet! Olyan volt,
mintha mindenféle filozófia, a jog minden szabálya, mindenféle politikai rendszer és
a föld minden teremtet lelke mind ott állna az egyik oldalon – a másik oldalon pedig
ő egymagában ... és mégis neki volna igaza.

ESZTER. Igaza? Miben? Hogyan?

KAJAFÁS. Hogy miben? és hogyan? Honnan tudjam én azt? Ha valaki megüti bal orcá-
dat, nyújtsd oda neki a jobb orcát is ... – ezt tanította állítólag.

ESZTER. No, nem! Tehát eszerint nekem, ha az a kis vakarcs Salmi nem! Nem! Ez
bolondság! Vagy erőltetett eredetieskedés! Hallatlan!

KAJAFÁS. Igazad van. Ha közülünk találna ki valaki ilyesmit, az valóban erőltetett ere-
detieskedés volna. De ahogyan ő ott állt a főtanácsban, úgy éreztem, hogy helyt is áll
ezért egész személyiségével

ESZTER. Úgy?! Tehát egy galileai parasztnak még személyisége is lehet!

KAJAFÁS. Mondom neked, Eszter, nem tudom, ki lehet ez az ember. Bolondság az,
amit tanít. De vajon nem lehet-e maga az élet bölcsessége is bolondság? – Azt mond-
ja, hogy ő ... ezért kérdeztem tőled, hiszel-e Istenben?

ESZTER (hosszan rámered) – – (köhög)

KAJAFÁS. Miért nézel így rám?

ESZTER. Mert olyan különös vagy! Nem tudom eldönteni: nevessek-e rajtad, vagy –
megvesselek...

KAJAFÁS. Eszter! Olyan nagy szükségem van arra, hogy te

EGY SZOLGA (bejön). Annás főpap!

ANNÁS (bejön). De édes gyermekeim! Még föl sem öltöztetek az ünnepélyre?

ESZTER. Dehogynem, papa! Én csaknem készen vagyok. Csak egy másik köntöst kell
magamra vennem.

ANNÁS. A bűvész kigyó!

KAJAFÁS. Én is rögtön készen leszek. Igyál addig egy kortyot, papa. (kimegy)

ANNÁS. Köszönöm – azt bizony meg is teszem.

ESZTER. Elkészíthetem neked?

ANNÁS. Köszönöm, kislányom! – Milyen szép gyöngy ez a nyakadon! Az én kislá-
nyom továbbra is boldog?

ESZTER. Mi más is lehetne? Férje van, aki pompás gyöngyökkel ajándékozza meg és
aranyos papája van, aki szintén tartogat valamit számára a kezében.

ANNÁS. Mint szarka az ezüstre, úgy bukik az asszony az ékszerre! – Nyújtsd ki a kis-
ujjadat!

ESZTER. Nahát! Papa!

ANNÁS. Egyiptomi királynő viselte!

ESZTER. Eszerint tehát valami nagyon bonyolult ügyben akarsz engem fölhasználni.

ANNÁS. Semmiség az egész, Egyetlenkém! Te csak csacsogj, táncolj és kacagj! Ez
felvillanyozza öreg atyádat és talán fáradt uradat is.

ESZTER. Kajafás nem írta alá a halálos ítéletet?

ANNÁS. Vagy úgy! Tehát beszélt neked erről? – Nem. Nem írta alá a helytartóhoz inté-
zett és halálos ítéletet kérelmező folyamodványunkat. De alá fogja írni. Még mielőtt
elindulnánk a király ünnepélyére. –Meggérem őt erre. Ő meg fogja tagadni – aztán te
is megkéred, és a te kérésedre alá fogja írni.

ESZTER. Papa! Most valami furcsát kérdezek tőled: hiszel te Istenben?

ANNÁS. Az én állásomban ezt ritkán szokták tenni, Egyetlenkém. De képzeld: én hiszek!

ESZTER. És mit hiszel arról az Istenről, akiben hiszel?

ANNÁS. Hogy mit hiszek? Például azt, hogy neki bizonyára az a nézete, hogy a kis fruskák ne ugrándozzanak olyan dolgokért, amelyek számukra elérhetetlen magasságban vannak!

ESZTER. Az az ember, akit meg akarsz ölni – ártatlan?!

ANNÁS. Ártatlan? Azt nem tudom. Ezt még sohasem kérdeztem, amikor valamely vádlott ügyében ítéleznem kellett. Ártatlan? Honnan tudjam én azt? Nem ismerem a bűn, vagy az ártatlanság normáját. Hiszen én mindössze ember vagyok. Ártatlan, vagy bűnös? Számomra ez közömbös. – De ez az ember veszedelmes! És ez nekem elég.

ESZTER. Miért veszedelmes?

ANNÁS. Az én Istenemre nézve veszedelmes. Neki jobb Istene van. De mi – kisemberek – nem engedhetjük meg magunknak azt a kockázatot, hogy elvesstük meglévő Istenünket.

ESZTER. Mesélj nekem valamit a meglévő Istenünkről és annak az embernek az Istenéről. Kezd a dolog egészen érdekes lenni.

ANNÁS. Egy asszonnyal beszéljen az ember ékszerekről – másokkal a gyermekekről. De Istenről asszonnyal ne beszéljen. A synedrion folyamodványát a főpapoknak kell aláírniok. Az én nevem rajta van. Kajafásé ezidőszert még hiányzik róla.

ESZTER. És ha most megtagadom a segítséget ahhoz, hogy az ő neve is ott legyen, akkor visszaveszed a gyűrűt?

ANNÁS. Nem tagadod meg.

ESZTER. És vajon miért ne?

ANNÁS. Legelsősorban is azért, mert szereted öreg atyádat.

ESZTER. Az uramat is szeretem. És hátha fáraszt már engem az, hogy örökösen úgy lássam szegényt, mint te inasodat. Vajon szükséges-e – legalább ezt megmondhatnád nekem –, szükséges-e azt a nyugtalanító galileait kivégeztetni?

ANNÁS. Szükséges.

ESZTER. Miért?

ANNÁS. Több okból is.

ESZTER. Például?

ANNÁS. Például azért, mert Kajafás nem akarja. Első ízben lázong ellenem. Kötelességem gondoskodni arról, hogy egyben ez legyen az utolsó alkalom is.

ESZTER. Éppen azt az okot említed, mely legnehezebbé teszi számomra, hogy segítsek. Ha ennél jobb érved nincs, megtagadom.

ANNÁS. Van más és jobb érvem is. – A főpapi hivatal nem szól többé élethosszigan. Ha Kajafást letétem, akkor te nem vagy többé az ország első asszonya.

ESZTER. Így sem vagyok.

ANNÁS. A helytartó felesége idegen. A király felesége pedig edomita!

ESZTER. Nem tudod letéetni Kajafást!

ANNÁS. Hm .

ESZTER. S ha mégis volna erre hatalmad, nem tennéd meg, mert a lányod a felesége.

ANNÁS. Hm!...

ESZTER. Komolyan ilyesmire gondolsz? Képes volnál ilyen hitványságra? Vagy csak taktikázol?

ANNÁS. Próbáld meg, Kicsikém! Próbáld meg, ha mered! Akkor majd meglátod.

ESZTER. Ha Kajafás többé nem főpap

ANNÁS. Akkor a helytartó másvalakivel nyitja meg a királyi ünnepélyen a bált.

ESZTER. Az imént azt mondtad, hogy én szeretlek téged.

ANNÁS. Most azonban gyűlölsz. Így van ez rendjén. Az asszony érzelmei váltakozzának sűrűn és gyorsan. Holnap tehát újra szeretsz.

ESZTER. Ez a dolog utálatos. Még annál is rosszabb: ízléstelen! Ha azzal fenyegetsz, hogy hátbatámadod az uramat, akkor eljárásod nem méltó sem az apához, sem a főpaphoz. De tégy, amit akarsz! Megmutatom, hogy engem nem riasztasz meg. Nem törődöm sem a következményekkel, sem a felelősséggel. De arra megesküszöm, hogy most Kajafást csak azért is támogatom abban, hogy neked ellenszegüljön!

ANNÁS. Azt hiszed?

ESZTER. Jön is Kajafás! Nem keveredem bele ebbe a dologba. Intézzétek el magatok az ügyeteket! (Kimegy.)

KAJAFÁS (bejön). Nem akar téged támogatni, papa? – Oh, mennybéli Isten! Mennyi erőt ad ez nekem! Legjobban engem szeret. Aggódtam, hogy nem tudom ezt a dolgot tisztázni, de most megbirkózom vele!

ANNÁS. Legjobban téged szeret. Így mondtad.

KAJAFÁS. Hiszen láthatod!

ANNÁS. Ha a nép világosan megtudja állásfoglalásodat, ennek a nem is tudom, hogyhívják az ügyében, akkor majd gyűlölettel fordul ellened. Lehet, hogy még én sem tudom lecsillapítani indulatát. Ez a főpapi hivatalodba kerülhet.

KAJAFÁS. Inkább leszek becsületes ember koldus-sorsban, mint főpap – hitványság árán!

ANNÁS. Mít gondolsz: a lányom hozzád ment-e, vagy hivatalod miatt választott?

KAJAFÁS. Ő engem szeret.

ANNÁS. Kajafás asszonya akar-e lenni, vagy a főpapé?

KAJAFÁS. Talán el akarod őt választani tőlem, és utódom feleségévé tenni? Egyáltalán: mire gondolsz? Kit tennél utódommá? Nincs senki!

ANNÁS. Ezen nem is gondolkoztam még. Nem is szükséges ilyeneken törnöm a fejemet.

KAJAFÁS. No, ne mondd!

ANNÁS. Ha azonban erőlteted, hogy nevet mondjak, hát hiszen lehetne Chasmonnal is kísérletezni!

KAJAFÁS. Chasmont mondd? Az öcsémet? Hiszen az mindenestől méltatlan gazember!

ANNÁS. Ha jól tudom, Eszter ezt a Chasmonról alkotott véleményedet sohasem osztotta. Igaz?

KAJAFÁS (oldalt pislogat).

ANNÁS. Nos?

KAJAFÁS. Soha rá nem bírsz, hogy ártatlant ítéljek halálra! Soha! Megmondtam!

ANNÁS. Ártatlant? Ezt honnan szeded? – Fiam! te még sohasem voltál a nagy engesztelési ünnepen a Szentek-szentjében.

KAJAFÁS. És aztán?

ANNÁS. Senki sincs a földön élők között, aki ott volt, csupán én.

KAJAFÁS. És mit láttál ott bent?

ANNÁS. Semmit. Semmit sem láttam, és semmit sem hallottam. Mert hisz nincs ott bent semmi. Éppen ez az, hogy így fejezzem ki magam, ez a mi vallásunk csalafintasága.

KAJAFÁS. Teljesen egymagadban voltál?

ANNÁS. Teljesen.

KAJAFÁS. Mintha ... mintha bármilyen más szobában teljesen egymagad lettél volna?

ANNÁS (ránéz).

KAJAFÁS. Válaszolj hát! Nem én kezdtem erről beszélni!

ANNÁS. Azt mondtad: szoba! Te gyalázkodó! A Szentek-szentjéről van szó! Amelybe csak a főpap léphet be! Az is csak egyetlen-egyszer esztendőnként. Ott egyedül van – mint Mózes a hegyen – Izráel Istenével!

KAJAFÁS. Csakhogy akkor, ott a hegyen, Izráel Istene beszélt!

ANNÁS. No, és többé nem beszél talán? Én tudom, hogy beszél! Csakhogy a fülem vastag ahhoz, hogy meghallja. A színét is fölragyogtatja, csak a szemem nem alkalmas meglátni Őt. Minden érzékem földi. Képtelenek felfogni az örökkévalóságot és a szent és dicsőséges Szellemet. Megérted-e, hogy olyankor remeg bennem a lélek, és megereszkednek testemben a csontjaim?!

KAJAFÁS. És amikor kijössz tőle, nem tudsz róla többet, mint amikor bementél?

ANNÁS. Tudom róla, hogy Ő Izráel Istene. Amint magamról tudom, hogy én vagyok Izráel főpapja. Tudom, hogy népe sorsát az én vállamra helyezte, és erőt adott, hogy azt elhordozzam. Mert tudod-e, miért létezik Izráel Istene? Miért teremtette önmagát? És miért kívánt élni mindmostanáig? És miért akar élni mindörökké?

KAJAFÁS. Azt csak Ő tudja.

ANNÁS. Meg én. Isten és a főpap. Mi tudjuk. Azért, hogy legyen ezen a földön nép, amely ismeri az isteni szellemet. – Izráel Istene azért van, hogy Izráel lehessen. Így hát az én dolgom – a főpap dolga –, hogy Izráel legyen. Azt, ami Izráelnek hasznára van, azt a főpap szeresse és támogassa. Azt pedig, ami Izráelnek ellene van, azt üldözze és irtsa ki! Megalkuvás nélkül tanítania kell népét: szeresd magadat egészen a mennyig, és gyűlöld ellenségedet egészen a halálig! Sőt még azon túl is!

KAJAFÁS. Annás! Amikor az imént a főpap magányosságát ecsetelted, a hajam is égnek meredt, de valami eszembe is jutott. Eszembe jutott az a fiatal férfi, aki fölött ma ítélkezniünk kellett. Eszembe jutott annak a magányossága – igen, te segítettél a helyes kifejezésre rátalálnom. Az az ember annyira egyedül volt, hogy alighanem Szentek-szentjében állott. Úgy állt ott, mint főpap a nagy engesztelési ünnepen a föld Istene előtt. Valóban! Pontosan így éreztem ezt akkor!

ANNÁS. Magam is ezt éreztem, fiam! magam is. Őrült gondolat csapott le reám, és rágta bele magát a lelkembe. Ez az ember a föld népeit szeretetre akarja tanítani. Szeretetre!! Mi a szeretet? Méreg, méreg, méreg mindazok számára, kiknek a gyűlöletre van szükségük. – Mit ér a mi népünk, a zsidó nép, mit ér, ha csak egy szempillantásra is megfélemedezik a gyűlöletről?! Gyűlölet nélkül halálraítéltek vagyunk! Nézd: még a rómaiak is – akik felénk kerekedtek – az elnyomottak gyűlöletéből élnek. Ez tartja meg őket erőseknek és fiataloknak. Mindenütt, ahol növekedést várunk, előbb gyűlölettel trágyáznunk kell.

Most meg előáll ez az ember, és belevágja kesztyűjét a gyűlölet szemébe, és kihívja azt élet-halál-küzdelemre. A szeretetet akarja! Nevetséges, a szeretetet! Gondoskodni kell, hogy ez valamiképpen valóra ne váljék! Ha az ember ránéz erre az emberre, mindjárt meglátja: ez az ember örült! De még ennél is több. Ő annak a hatalomnak a küldötte, amely a gyűlöletre nézve fölöttébb veszedelmes. Isten Fiának mondja magát, és oly erő árad belőle, mint egy Istenfiúból.

KAJAFÁS. Úgy van, Annás, Ő olyan Istennek a fia, aki erősebb a mi Istenünknel.

ANNÁS. Ezért ölöm meg. Segítségül hívom Rómát. Ezegyszer Róma meg én: egyezünk! Mert mind a ketten fenyegetve érezzük magunkat. Tudom, mivel tartozom a Titokzatosnak, akinek láthatatlan orcája előtt remegve álltam. És neked, Kajafás, ha te is valóban a zsidók főpapja vagy, neked is tudnod kell, mivel tartozol neki, akinek láthatatlan orcája előtt egykor majd te remegsz meg. (Odadobja neki az okmányt, és sietve kimegy.)

KAJAFÁS (remegő kezében tartja az írást). Istenem! Istenem! Istenem!
ESZTER (ragyogó estélyi ruhában bejön). Még nem írtad alá, drágám? Minek halogatom, hiszen úgyis aláírod!
KAJAFÁS. Az az ember ártatlan.
ESZTER. Jó, jó! Csakhogy nekünk most az ünnepélyre kell mennünk. És elvégre olyan sok ártatlan embert ítélnek el. A vétkesek meg életben maradnak. Hát ez már így van ebben a világban. Aztán meg: ki az ártatlan, és ki a bűnös? Mindannyian vétkesek vagyunk – nem igaz? És ha a papa akarja! Ő mondja azt is, hogy az az ember vétkes. Így lényegében a felelősség a papát terheli!
KAJAFÁS. Úgy tudtam, hogy engem támogatsz.
ESZTER. Úgy is van. De most már fel vagyok öltözve. A királyt nem várakoztathatjuk meg. És valljuk meg őszintén: a papával szembeállni nem vagyunk alkalmasak. Se te, se én.
KAJAFÁS. Túlságosan sokszor hajoltam meg már apád előtt. Ezalkalommal nem merem megtenni.
ESZTER. Túlzottan jó vagy.
KAJAFÁS. Talán igazad van abban, hogy jó vagyok. De éppen azért, mert a gonoszság mindig fölöttébb erős, nincs nagyobb bűn, mint az erőtlenség.
ESZTER. Tanuld meg a mesterségedet kevésbé komolyan venni, drágám! Írd alá hát! Ott, ahol a nevednek szerepelnie kell. Máskülönben egy alkalmatlanabb ember aláírásával pótolják majd a tiedet!
KAJAFÁS. Mit beszélsz? Egy alkalmatlanabb? – No, nem, akkor inkább én! De ezzel a boldogságot ítélem halálra. A magam, népünk és az egész világ boldogságát.
EGY SZOLGA (beszól). A hordozó székek készen állanak.
ESZTER. Akkor én megyek is. Maradj magadra a megfontolásaiddal! Milyen jó is, hogy Chasmon is ott lesz ma este. Nem kell legalább unatkoznom.
KAJAFÁS. Cserben hagysz, Eszter?
ESZTER (színészkedve). Cserben hagysz, Kajafás?
KAJAFÁS. Örökké boldogtalan leszek, ha most engedek.
ESZTER. Úgy! Örökké boldogtalan! Velem!
KAJAFÁS. Eszter! Nem akartalak megbántani.
ESZTER. De megbántottál! – egy galileai paraszt ügyét elébe helyezed a velem való boldogságodnak.
KAJAFÁS. Ne beszélj velem így! Sohasem hallottalak ilyen gúnyolódva beszélni.
ESZTER (széttárja a karját). Mert eddig csak szerelmes szívvel beszéltem veled.
KAJAFÁS. Eszter! Kis feleségem! Szépséges asszonyom!
ESZTER. Minden táncot veled táncolok végig ma este, drágám! Kivéve az elsőt: azt a helytartóval járom.
KAJAFÁS. Eszter! Szerelmem!!
ANNÁS (bekukucskál). Jöttök-e, drága gyermekeim? A hordszékek készen várnak.
ESZTER. Azonnal jövünk, papa! Csak Kajafás aláír itt még valamit.

Az Amíg időnk van c. kötetből. Útitárs. Oslo, Bécs 1965.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
40079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.
Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Salamon Emese
Számítógépes szedés, tördelés: Szabó Magdolna
ISSN 0254-4458

IX. Zsoltár

Mért rejtet el magad előlünk
Kellete korán mi Urunk?
Nem látod-é: mi lesz belőlünk?
Orcád elől hová jutunk?

Nem halod-é zsoltárainkat?
Kiáltjuk szakadatlanul.
Csontunkban a velő kiszikkad,
Bíborszép vértünk megfakul.

Nyelvünk a kintől jajra zöldül,
Jajjaj! szitkot szül botorul.
Szemünk, ó, a temérdek könnytől
Halál felé homályosul.

Szívünk alig ver, lelkünk senyved,
Keserűség eledelünk.
Ha nem talál ránk bő kegyelmed,
Sötét sírunkba feketünk.